

15. Kaupunginosan (Meilahti)

Kortteli 15618 tontti 1

ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS

Asemakaavan selostus

Päiväty
Diaarinumero HEL 2022-013404
Hankenumero 0740_86
Asemakaavakartta nro 12840

Kaavaselostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Asemakaavan muutos koskee:
Helsingin kaupungin
15. kaupunginosan (Meilahti)
korttelin 15618 tonttia 1

Kaavan nimi:
Mäntytie 14

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 16.1.2023
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 28.8.–26.9.2023
Kaupunkiympäristölautakunta:
Hyväksyminen: kaupunginvaltuusto
Voimaantulo:

Alueen sijainti:

Alue sijaitsee Meilahden kerrostaloalueella Mäntytien ja Kuusitien lounaiskulmauksessa, ja rajoittuu lounaassa ja luoteessa Kuusipuistoon.

Kuva: Suunnittelualan sijainti.

Yhteyshenkilöt kaavan valmistelussa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus: Leena Paavilainen, arkkitehti, Tuomas Eskola, yksikön päällikkö

Kaavapiirtäminen: Anne Ojala, suunnitteluavustaja

Liikenne- ja katusuunnittelu: Eeva Väistö, liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu: Anna Böhling, maisema-arkkitehti, tiimipäällikkö

Rakennussuojelu: Sakari Mentu, arkkitehti

Teknistaloudelliset asiat: Mikko Tervola, erityisasiantuntija, Anu Haahla, erityisasiantuntija, Jarkko Nyman, projektipäällikkö

Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit: Tom Qvisén, projektipäällikkö

Yleiskaavoitus: Saija Miettinen-Tuoma, johtava yleiskaavasunnittelija, Heikki Salmikivi, tiimipäällikkö, Elina Luukkonen, erityisasiantuntija

Ympäristöpalvelut: Jenni Kuja-aro, ympäristötarkastaja

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala: Carola Harju, yksikön päällikkö

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala: Mikko Lindqvist, rakennustutkija (kaupunginmuseo)

Kaupunginkanslia: Sirpa Kallio, projektinjohtaja, Saara Patronen, projektisuunnittelija

Muut viranomaistahot

Helen Sähköverkko Oy: Mika Hinkkanen, elinkaari-päällikkö, Risto Seppänen, yleissuunnitteluasiantuntija

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY: Juha Palviainen, alueinsinööri

Hakijataho

Englantilaisen koulun säätiö sr.

Hankesuunnittelu

JKMM arkkitehdit: Samuli Miettinen, arkkitehti SAFA; Virve Vuolasvirta, arkkitehti (B.arch.)

Loci maisema-arkkitehdit: Pia Kuusiniemi, johtava suunnittelija

Prometheus Partners: Henrik Winberg, senior advisor, kiinteistökehitys

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	6
Asemakaavan kuvaus	6
Tavoitteet	6
Mitoitus	7
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	7
Liikenne	10
Palvelut	11
Esteettömyys	11
Maisema ja luonnonympäristö	11
Virkistys- ja viherverkosto	13
Ekologinen kestävyys	13
Suojelukohteet	14
Yhdyskuntatekninen huolto	16
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen	17
Ympäristöhäiriöt	18
Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka	19
Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto	20
Toteutus	24
Suunnittelun lähtökohdat	24
Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet	27

Liitteet

- 1 Seurantalomake
- 2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 3 Kuvat ja kartat
 - Ilmakuva
 - Asemakaavakartta (A4-koossa)
 - Havainnekuva
- 4 Viitesuunnitelma (JKMM Arkkitehdit, sis. pihasuunnitelmaluonnos ja puiden kuntoarvion raportointi, Loci Maisema-arkkitehdit)
- 7 Meluselvitys (Sitowise)
- 8 Ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys (JKMM Arkkitehdit)

Luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista

Vuorovaikutusraportti

Puiden silmämääräinen kuntokartoitus (Greener Viherpalvelu 2.5.2023)

Sitowise

- LVIA-selvitys 28.9.2022
 - Runkoselvitys 22.9.2022
 - Rakenne- ja kosteustekninen kuntotutkimus 29.9.2022
 - Kuntotutkimusten kenttätöiden havaintojen yhteenveto 22.9.2022
 - Palotekninen tarkastelu 23.9.2022
 - Meluselvitys 28.9.2022
 - Päivitetty meluselvitys 13.6.2023
-

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee korttelialuetta, joka sijaitsee Meilahden kerrostaloalueella Kuusitien ja Mäntytien lounaiskulmauksessa, Kuusipuiston vieressä. Tontilla nykyisin sijaitseva Englantilainen koulu on muuttamassa uusiin tiloihin Etelä-Haagaan ja koulutoiminta Mäntytien tontilla päättyy. Kaavaratkaisu mahdollistaa tontin käyttötarkoituksen muutoksen asumiseen ja uudisrakennusten rakentamisen tontilla nykyisin sijaitsevan 1950-luvun koulurakennuksen tilalle.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan se, miten täydennysrakentaminen sovitetaan rakennustaiteellisesti arvokkaaseen Meilahden kerrostaloalueeseen.

Tontille on suunniteltu kaksi asuinrakennusta: Mäntytien puolelle vanhan koulurakennuksen hahmoa mukaileva harjakattoinen kerrostalo, ja Kuusipuiston ja Paciuksenkadun puolelle 3-kerroksinen kaupunkirivitalo. Rakennusten väliin jää sisäpiha, jonka alla on pysäköintihalli.

Uutta asuntokerrosalaa on 3 760 k-m², minkä lisäksi tontille saa rakentaa 220 k-m² asuntoihin liittyviä työtiloja. Asukasmäärän lisäys on vajaa 100.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että tontin käyttötarkoitus muuttuu asuinkäyttöön, kun koulutoiminta tontilla päättyy.

Tontti on yksityisomistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Asemakaavan kuvaus

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa tontin käyttötarkoituksen muutos asuinkäyttöön koulutoiminnan päätyttyä. Tontilla vuodesta 1952 toimineen Englantilaisen koulun tavoitteena on keskitää koulun toiminta jatkossa yhteen toimipisteeseen. Nyt koululla on Meilahden lisäksi toinen toimipiste myös Pitäjänmäellä. Uutta koulurakennusta suunnitellaan Etelä-Haagaan.

Vanhoille, huonokuntoisille koulukiinteistöille on hyvin vaikeaa löytää uutta toimijaa, jolla olisi edellytykset kunnostaa kiinteistö nykyvaatimusten mukaiseksi. Tontilla sijaitsevan koulurakennuksen muuttamista asuinkäyttöön on myös tutkittu. Selvitysten mukaan rakenteita jouduttaisiin uusimaan hyvin laajasti, jotta rakennuksesta saataisiin asuinkäyttöön turvallinen ja terveellinen. Koulurakennuksen arvot ovat tehtyjen selvitysten mukaan liittyneet ennen

kaikkea kulttuurihistoriaan: englanninkielisen, uskonnollisen koulun perustivat Suomeen Yhdysvalloista lähetetyt nunnat. Kulttuurihistoriasta kertovat tilat, kuten nunnien dormitoriot ja oleskelutilat ovat kuitenkin jo aiempien muutosten yhteydessä suurilta osin kadonneet tai muutettu muuhun käyttöön. Käyttötarkoituksen muutoksen vaatimien korjaustöiden takia koulurakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo katoaisi lähes kokonaan.

Selvitysten ja suunnitelmien pohjalta tehdyn kokonaisharkinnan perusteella kaavamuutoksen lähtökohtana on nykyisen koulurakennuksen purkaminen ja asuinrakennusten rakentaminen tilalle. Mäntytien puolelle on suunniteltu asuinkerrostaloa, joka on suunnitelleen nykyisen koulurakennuksen kokoinen. Paciuksenkadun puoleiseen lounaisrinteeseen on suunniteltu kolmikerroksista kaupunkirivitaloa. Rakentaminen sovitetaan alueen arvokkaaseen ympäristöön ja arkkitehtuuriin.

Ajoyhteys tontille on jatkossakin Mäntytieltä. Pysäköintihalli sijaitsee asuinrakennusten välissä pihakannen alla ja viitesuunnitelman mukaisesti halliin mennään autohissillä. Kaavanmukainen kerrosalan määrä perustuu autohissiratkaisuun. Mikäli tontille tulee autohissin sijaan tavanomainen ajoramppi, asuinkerrosala vähenee rampin viemän tilan verran.

Kaupunginvaltuusto on 13.10.2021 hyväksynyt uuden Kasvun paikka - Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025. Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä kestävästi huomioiden alueen erityispiirteet.

Mitoitus

Suunnittelualueen pinta-ala on 2 048 m².

Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala pienenee hiukan, sillä koulurakennuksessa on paljon pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja osittain tai kokonaan maan alla. Nykyisen koulurakennuksen kaavanmukainen rakennusoikeus on 4 000 k-m², tulevan asuintontin 3 980 k-m² (sisältää asuintilat 3 760 k-m² sekä mahdolliset asuntoihin liittyvät työtilat 220 k-m²).

Asukasmäärän lisäys on noin 100.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Suunnittelualue sijaitsee Meilahden kerrostaloalueen pohjoispäässä. Kerrostaloalue on rakennettu pääosin 1940–1950-luvuilla ja se on edustava esimerkki aikansa kaupunkisuunnittelun ihan-

teista. Avoin korttelirakenne huomioi ilmansuunnat ja paikalla olleen metsäisen, kallioisen luonnonympäristön. Alueen rakennukset ovat pääosin vaaleaksi rapattuja asuinrakennustaloja, joiden suunnittelijoina ovat toimineet aikansa nimekkäät arkkitehdit. Korkeimmat, 7–8-kerroksiset asuinrakennukset sijaitsevat Kuusitiellä. Mäntytien rakennuskanta on 3–4-kerroksista. Mäntytien puolella rakennukset on sijoitettu tiiviisti kadun varteen, kun taas Paciuksenkadun puolella ne jäävät puustoisien vihervyöhykkeen taakse.

Suunnittelualueen luoteispuolella Kuusipuiston alarinteessä sijaitsee Hilding Ekelundin suunnittelema sähköasemarakennus (1952). Sen jatkeena Paciuksenkadun varrella on suurikokoisia 1990–2000-lukujen taitteessa katuun kiinni rakennettuja toimitilarakennuksia. Toimitilarakennusten koillispuolella ja Kuusipuiston luoteispuolella on Pikku Huopalahden eteläisin, kerrostalovaltainen asuinalueen osa, joka on rakennettu pääosin 1990-luvun puolivälin jälkeen.

Suunnittelualueen tontti sijaitsee Mäntytien ja Kuusitien lounaiskulmassa. Tontti rajautuu lounaassa ja luoteessa puustoiseen, kallioiseen Kuusipuistoon. Kuusipuisto ja Mäntytien kortteleiden puustoiset tontinosat muodostavat yhdessä vihreän julkisivun vilkasliikenteisen Paciuksenkadun varteen. Tontin ja sen ympäristön korkeusvaihtelut ovat suuret. Maasto laskee voimakkaasti Mäntytieltä (n. + 18) kohti Paciuksenkatua (n. +3,5). Tontillakin tasoeroa on lähes 6 metriä.

Tontilla sijaitsevan koulurakennuksen tilat sijoittuvat kuuteen eri kerrokseen. Mäntytien puolella rakennuksessa on neljä kerrosta, joista alin kerros on osittain maan alla. Paciuksenkadun puolella varsinaisen päämassan edustalla on kansipiha, jonka alla on lisää koulun tiloja kahdessa kerroksessa. Kansipihan alaisista tiloista Paciuksenkadun suuntaan näkyy noin puolitoista kerrosta, alempi kerros on osittain maan alla. Tontti on lähes kokonaan rakennettu. Tontin lounaisosassa on kapeahko istutusvyöhyke tukimuureineen. Myös tontin kaakon puoleisen naapurin rajalla on istutuksia. Näkymät Paciuksenkadulta koulua kohti ovat kesäaikaan vihreät ja koulurakennus lähes peittyä Kuusipuiston puuston taakse.

Koulun vanhin osa valmistui vuonna 1952 ja sen suunnittelijoina toimivat arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård. Rakennus on Mäntytien 3–4-kerroksisen asuinrakennusrivistön pohjoinen päätepiste. Se on olemukseltaan pitkälti asuinrakennusten kaltainen: se sopeutuu rivistöön korkeudeltaan sekä kattomuodoltaan, ja on myös sijoitettu muun rivistön tapaan tiiviisti kadun varteen. Asuinrakennuksista sen kuitenkin erottaa paksumpi runkosyvyys ja julkisivukäsittely nauhaikkunoineen. Koulu on alueen muiden julkisten rakennusten tapaan tiiliverhoiltu. Päätyjulkisivut ovat rapattuja, sokkelit pesubetonia. Koulurakennus edustaa aikansa rakennustekniikkaa.

Koulua on laajennettu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä laajennuksessa 1975 koulua jatkettiin Mäntytien suuntaisesti. Laajennus on arkkitehtuuriltaan alkuperäisen jatkumo ja suunnittelijana toimi alkuperäinen arkkitehti Kaj Salenius. Mäntytiellä 1950-luvulta lähtien sijainnut pieni muuntamorakennus integroitiin laajennuksen yhteydessä osaksi koulurakennusta. Toinen laajennus tehtiin Paciuksenkadulta nousevan rinteeseen puolelle 1990-luvun puolivälin tienoilla ja suunnittelijana toimi arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori Ky. Laajennus sijoittuu pihakannen alle kahteen kerrokseen. Välituntipihan osalla on ns. käännetty katto, jonka ulkopintana on betonilaatoitus. Myös pientä voimistelusalaa laajennettiin pihan puolella. Koulun sisätiloihin on tehty vuosien varrella varsin paljon muutoksia ja alkuperäisestä on säilynyt vain vähän.

Tehtyjen selvitysten perusteella koulurakennus olisi korjattavissa mittavin toimenpitein, mutta korjausten jälkeen vanhasta rakenteesta olisi säilytettävissä lähinnä runko. Kellaritiloissa on kosteutta; julkisivuissa, yläpohjassa ja katossa olisi uusittava pinnat ja eristeet; ikkunat olisi vaihdettava; runkorakenteisiin tarvittaisiin luultavasti vahvistuksia.

Asuinkerrostalojen korttelialue (AK)

Rinnetontille on sijoitettu kaksi rakennusala, toinen kerrostalolle ja toinen kaupunkirivitalolle. Kerrostalon rakennusala sijoittuu Mäntytien varteen, kaupunkirivitalon rakennusala tontin lounaisosaan Kuusipuiston ja Paciuksenkadun suuntaan. Rakennusten väliin sijoittuu maanalainen pysäköintihalli, johon kuljetaan viitesuunnitelman mukaisesti kerrostaloon sijoitetulla autohissillä.

Kaavamuutostontti on rinteessä, joten suurin sallittu kerrosluku on määritelty korkeimman mahdollisen kerrosluvun mukaan (kerrostalolla IV, kaupunkirivitalolla III). Rakennusten korkeutta rajoitetaan myös määräyksellä julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylimmästä korkeusasemasta.

Kerrostalossa on Mäntytien puolella kolme täyttä kerrosta, sisäpihan puolella korkeuserojen takia neljä täyttä kerrosta. Lisäksi harjakaton alapuolelle voi rakentaa ullakon, johon saa sijoittaa asuintiloja. Ullakon tilat (420 k-m²) sisältyvät korttelin pääkäyttötarkoituksen mukaiseen asuinkerrosalaan (2 910 k-m²). Lisäksi Mäntytien puolelle osittain maan alle saa sijoittaa asuntoihin liittyviä työtiloja 220 k-m², mikäli Mäntytielle avautuvat ikkunat ulottuvat katu-tason sokkelista asuintilojen alakattoon asti, ja asuntojen ja työtilojen välipohjassa on ikkunoiden kohdalla suuri valoaukko.

Kaupunkirivitalo voi olla Paciuksenkadun puolella kolmikerroksinen, mutta korkeuserojen takia sisäpihan puolella se hahmottuu yksikerroksisena. Kaupunkirivitalon kerrosala on 850 k-m².

Kaavassa on useita määräyksiä koskien rakennusten ulkoasua ja

pihan käsittelyä. Kerrostalon katon tulee olla harjakatto, kaupunkirivitalon viherkatto. Julkisivut voivat olla paikalla muurattua tiiltä tai muurauksen päälle tehtyä rappausta. Kaupunkirivitalo voi olla myös puuverhoiltu. Väriykseltään julkisivujen tulee olla lämpimiä, vaaleita maavärejä. Kerrostalon Mäntytien puoleisten sisäänkäyntien tulee olla puuverhoiltuja, syvennyksessä tai kehystettyjä. Piha-alueiden suuret tasoerot tulee rakentaa luonnonkivipintaisiin tukimuurein, joihin liittyy istutuksia.

Kerrostalon Mäntytien puoleiselle julkisivulle ei saa sijoittaa uloke-maisia parvekkeita. Parvekkeet saa lasittaa koko korttelissa, mikäli ne ovat sisäänvedettyjä, tai mikäli ne kerrostalon sisäpihan puolella muodostavat yhtenäisen julkisivupinnan. Kaupunkirivitalon Paciuksenkadun puoleiselle julkisivulle saa sijoittaa yksittäisiä lasittamattomia ulokeparvekkeita. Tällöin tulee kuitenkin huolehtia, että kaupunkirivitalossa on lisäksi ainakin yksi melulta suojattu asuntokohtainen ulko-oleskelutila.

Määräyksillä pyritään sovittamaan uudisrakentaminen alueen miljööseen ja olemassa olevaan, rakennustaiteellisesti arvokkaaseen rakennuskantaan.

Liikenne

Lähtökohdat

Mäntytie 14:n edusta on liikenteellisesti rauhallinen, koska se sijaitsee umpikadun päässä. Ajo Kuusitieltä Mäntytielle on estetty pollarein, jotta läpiajo Mannerheimintien ja Tukholmankadun välillä estyy. Jalankulun yhteyksiä on Kuusitien päästä viereiseen Kuusipuistoon ja portaita pitkin Paciuksenkadulle, joka on noin 15 metriä Mäntytieta alempana. Mäntytiellä on yksi hidaste ja yksi keskisaarekkeellinen suojatie.

Joukkoliikenneyhteydet ovat raitiotielinja 4 sekä runkolinjat 20, 25, 30, 500, 510 ja bussilinjat 502, 212, 213, 108N. Pysäkit ovat alle 100 metrin päässä, mutta reitti ei ole esteetön. Esteettämiin pysäkkeihin on matkaa 500–700 metriä. Paciuksenkadulle on tulossa pikaraitiovaunuyhteys Vihdintien kaupunkibulevardin myötä, jolloin osa runkolinjoista lakkaa.

Mäntytien ja Kuusitien kääntopaikoilla on yhteensä 42 maksullista pysäköintipaikkaa. Meilahti kuuluu asukaspysäköintivyöhykkeeseen H sekä pysäköinnin maksullisuusvyöhykkeeseen 2. Mäntytien liikennemäärä on arviolta 800 ajon/vrk.

Kaavaratkaisu

Pysäköintihalliin on viitesuunnitelmassa esitetty 30 autopaikkaa ja ajo halliin on toteutettu autohissillä. Mikäli kuitenkin päädytään ajoramppiin, pienentää se vastaavasti rakennusoikeutta.

Palvelut

Lähtökohdat

Tontilla toimii tällä hetkellä yksityinen Englantilainen koulu. Se on muuttamassa Pitäjänmäen yksikön kanssa yhteisiin uusiin tiloihin Etelä-Haagaan ja koulutoiminta Mäntytien tontilla loppuu. Meilahden kerrostaloalueella on kuitenkin julkisia kouluja; Meilahden yläaste Valpuripuiston pohjoispäässä ja Meilahden ala-aste Valpuripuiston eteläpäässä. Alueen julkinen päiväkotikiikot Pihlaja on muuttamassa Pihlajatieltä väistötiloihin Paciuksenkadulle ns. Allergiatalon tiloihin. Lähistöllä on runsaasti erilaisia terveydenhuollon ja sairaanhoidon palveluita (Meilahden sairaala-alue). Tontilta on lyhyt matka sekä Meilahden laajalle puistoalueelle liikuntapuistoihin sekä Keskuspuistoon. Mannerheimintien puolella sekä Kuusipuistossa on kahviloita ja muita liiketiloja rakennusten kivijalassa.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisu mahdollistaa tontin käyttötarkoituksen muutoksen asuinkäyttöön. Lähialueella toimivat julkiset koulut säilyvät.

Kaavamuutoksessa tontille ei esitetä julkisia eikä kaupallisia palveluita johtuen sen sijainnista alueensa ”pussinperällä” ja toisaalta Paciuksenkadun suunnasta jyrkän mäen päällä, johon ei ole esteetöntä pääsyä.

Kaavaratkaisu tuottaa alueelle n. 100 uutta asukasta. Uusien asukkaiden sijoittuminen alueelle edesauttaa palveluiden säilymistä ja kehittymistä.

Esteettömyys

Asemakaava-alue sijaitsee jyrkässä rinteessä. Tontilla tulee kiinnittää erityistä huomiota esteettömien yhteyksien järjestämiseen. Viitesuunnitelman perusteella esteettömyys on järjestettävissä tontilla. Paciuksenkadun suunnasta tontille ei saada esteetöntä kulkua.

Maisema ja luonnonympäristö

Lähtökohdat

Meilahden kerrostaloalue on rakennettu alun perin metsäiselle, kallioiselle mäelle. Rakennettu alue rajautuu pohjoisessa ja lännessä luoteis-kaakkoi-suuntaiseen, metsäiseen Kuusipuistoon. Kuusipuisto on puustoinen, topografialtaan jyrkkä, osin avokalliainen viheralue Pikku Huopalahden alavan, entiselle rantaniitylle rakennetun asuinalueen ja Meilahden selänteelle sijoittuvan kerrostaloalueen välillä. Kuusipuiston puusto koostuu pääosin lehti-

puustosta, jossa on joukossa mäntyjä. Mäntytien ja Kuusitien risteyshaudan paikkeilla on avokallioita.

Alueen alkuperäinen, metsikköinen luonne on säilytetty alueen suunnittelussa: rakennukset on sijoitettu ikään kuin metsän keskelle ja tonteille on jätetty runsaasti alkuperäistä kasvillisuutta, jota on myös ohjattu säilytettäväksi asemakaavoilla. Alueen puistot on suunniteltu samalla periaatteella: esimerkiksi Valpuripuistossa paikalla sijainnut metsikkö ja puut ovat osa puistosommitelmaa. Puistojen ja asuintonttien kasvillisuus lomittuu keskenään luontevasti.

Kaavamuutostontti on tästä poiketen lähes kokonaan rakennettu, vaikkakin voimassa olevassa asemakaavassa on ohjeistettu säilyttämään tontin lounaislaidan kaupunkikuvallisesti arvokas puusto. Tällä hetkellä kyseinen ulkoilupihan tukimuurin lounaispuolinen kookas puusto yhdistää tontin Kuusipuistoon. Näkymät Paciuksenkadulta kohti koulua ovat etenkin kesäaikaan vehreät. Kuusipuisto ja sitä täydentävät tonttien puusto muodostavat Paciuksenkadun suuntaan merkittävän kaupunkikuvallisesti vehreän reunan ja koulu lähes peittyä puuston taakse.

Tontin reunassa ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva puusto ja merkittävimmät pensaat on kartoitettu Greener Viherpalvelun arboristien laatimassa puiden silmämääräisessä kuntokartoituksessa 2.5.2023. Arboristien arvio on ollut pohjana viitesuunnitelman pihasuunnittelussa.

Suunnittelualueen ympäristön korkeusvaihtelut ovat suuret. Maasto laskee voimakkaasti Mäntytieltä (n. +18) kohti Paciuksenkatua (n. +3,5), tasoeroa on lähes 15 metriä. Tontin ympäristössä Kuusipuistossa on suurten tasoerojen takia ulkoportaita, eikä alue ole esteetön. Kaavamuutostontin alimmat kohdat ovat noin tassa +12. Tontilla tasoeroa on lähes 6 metriä.

Kuusipuisto on Meilahden ja Keskuspuiston välinen alueyhteys, jossa on katkos Paciuksenkadulla. Kuusipuistoa täydentää tonttien puustoisuus. Kuusipuisto toimii ekologisena yhteytenä, todennäköisesti myös liito-oravalle Meilahden huvila-alueen ja Valpuripuiston ydinalueiden välillä. Itse kaavamuutostontilla ei ole Helsingin luontotietojärjestelmän mukaan erityisiä luontoarvoja.

Kaavaratkaisu

Kaavamuutoksen myötä tontin puusto poistuu lounaisreunalta ja istutettava alueen osa pienenee. Uudessa kaavassa istutettavalle alueen osalle tulee istuttaa puita, pensaita tai köynnöksiä.

Tontin ulkopuolella oleviin puihin, kuten Kuusipuiston puustoon, ei kaavaratkaisulla ole suoraa vaikutusta. Kaavassa määrätään, että rakentamisesta ei saa aiheutua haittaa Kuusipuiston puustolle ja

muulle kasvillisuudelle.

Tontilla on suuret korkeuserot, ja korkeuserot on määrätty rakennettavaksi luonnonkivipintaisin tukimuurein. Tukimuurit tulee maaisemoida ilmeeltään vehreiksi istutuksin.

Kaavassa on annettu määräykset tontin hulevesien hallinnasta sekä viherkertoimen käytöstä.

Virkistys- ja viherverkosto

Lähtökohdat

Tontti rajautuu lounaassa ja luoteessa Kuusipuistoon. Kuusipuisto on määritelty Vistrassa viher- ja virkistysverkostoa täydentäväksi yhteydeksi. Suunnittelualueen kohdalla puistoyhteys on jyrkässä rinteessä, eikä se ole esteetön.

Alle kilometrin säteellä tontista on Keskuspuiston vihersormi, Pikku Huopalahden kaupunginosapuisto, Valpuripuisto leikkialueineen, Meilahdenpuisto liikunta-alueineen sekä merenrantareitti.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisulla ei ole vaikutuksia alueen virkistys- ja viherverkostoon.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Kaavamuutostontti sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien päässä. Lähialueilla on monipuolisia virkistys- ja liikuntamahdollisuuksia sekä peruspalveluita.

Olemassa oleva koulurakennus on rakennettu vuonna 1950 ja sitä on laajennettu kahteen otteeseen; ensimmäisen kerran 1970-luvulla ja toisen kerran 1990-luvulla. Koulurakennuksen laajuus on noin 4 000 k-m². Rakennus on laajan peruskorjauksen tarpeessa.

Tontin maapinta-ala on nykytilanteessa tehokkaasti hyödynnetty, eikä maanvaraisia tontinosia juurikaan ole lukuun ottamatta tontin lounaisreunalla sijaitsevaa istutusvyöhykettä, jolla kasvaa suurehkoja puita.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisu perustuu olemassa olevan kaupunki-infrastruktuurin hyödyntämiseen. Kaavaratkaisussa on tiivistetty olemassa olevaa korttelialuetta, mikä vähentää painetta rakentamattomien alu-

eiden hyödyntämiseen. Tiivistäminen hyvien joukkoliikenneyhteysien varrella vähentää autoriippuvuutta ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Kaavaratkaisu edellyttää olemassa olevan koulurakennuksen purkamista. Helsingin kaupungin uusi rakennusjärjestys (tullut voimaan 7.6.2023) ohjaa purkumateriaalien tehokkaaseen kierrättämiseen.

Täydennysrakentamisen myötä läpäisemättömien pintojen määrä alueella jonkin verran lisääntyy. Tontin lounaisreunan istutusvyöhykkeen oleva puusto häviää rakentamisen takia. Rakentamatta jäävät tontin osat tulee istuttaa ja tontilla tulee käyttää läpäiseviä pinnoitteita. Hulevesiä tulee viivyttaa mahdollisuuksien mukaan tontilla ja ohjata hallitusti alueen viemäriverkostoon. Kaupunkirivitalon katto tulee toteuttaa kattopuutarhana tai viherkattona. Tontin on kaavaehdotuksen mukaan täytettävä Helsingin viherkertoimen tavoiteluku, joka ohjaa osaltaan mm. monipuolisia hulevesiratkaisuja.

Ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen vaikutetaan määräyksellä rakennusten hiilijalanjäljestä. Lisäksi kaavassa kannustetaan käyttämään kestävästä rakennustapaa ja kestäviä materiaaleja rakennuksissa ja piha-alueilla. Kerrostalo on mitoitettu siten, että se mahdollistaa puurakenteiden käytön, vaikka julkisivujen tuleekin olla alueen kokonaisarkkitehtonisen ilmeen mukaan paikalla muurattua tiiltä tai muurauksen päälle tehtyä rappautusta. Kaupunkirivitalon julkisivuissa voidaan käyttää myös puuverhoilua.

Kaavassa on myös määräys, jonka mukaan lintujen törmäysriskiä tulee pyrkiä minimoimaan lasipintojen keskinäisen sijoittelun tai muiden suunnitteluratkaisujen avulla.

Suojelukohteet

Lähtökohdat

Suunnittelualueella ei ole suojeltuja rakennuksia tai RKY-alueita. Se kuuluu kuitenkin maakuntainventoinnin kohteisiin (Uudenmaan kulttuuriympäristöt -selvitys 2012). Tontti kuuluu Helsingin empire-keskusta- ja kivikaupunkirajaukseen. Alue ja siihen rajautuva Kuisipuisto on määritelty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviksi alueiksi vuoden 2002 yleiskaavan kulttuuriympäristöselvityksessä. Tontti kuuluu Meilahden yhtenäiseen jälleenrakennuskauden asuinalueeseen ja Kuisipuisto on aikakaudelleen tyypillinen puisto. Sama rajausta on yleiskaava 2016:n osin oikeusvaikutteisella Kulttuuriympäristöt -teemakartalla.

Englantilaisen koulun perustivat katoliset nunnat, jotka lähetettiin

Suomeen Yhdysvalloista 1940-luvun alussa perustamaan englantinkielistä, uskonnollista koulua. Koulu perustettiin vuonna 1945 ja se toimi aluksi nunnien asunnossa Eirassa. Oppilasmäärä kasvoi nopeasti, ja lopulta päädyttiin etsimään koululle omaa tonttia uudisrakennusta varten. Uudisrakennus valmistui vuonna 1952 ja sen suunnittelijoina toimivat arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård. Salenius on suunnitellut myös Mäntytien eteläpäässä sijaitsevan Pyhän Marian katolisen kirkon.

Koulua on laajennettu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä laajennuksessa koulua jatkettiin Mäntytien suuntaisesti, arkkitehtuuriltaan alkuperäisen jatkumona. Suunnittelijana toimi alkuperäinen suunnittelija Salenius ja laajennus valmistui 1975.

Toinen laajennus tehtiin Kuusipuiston puoleisen rinteeseen puolelle 1998. Laajennus sijoittuu pihakannen alle kahteen kerrokseen. Myös pientä voimistelusalua laajennettiin pihan puolella. Laajennuksen suunnittelija oli arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori Ky.

Englantilainen koulu on tyypillinen keskikäytäväkoulu, jossa luokahuoneet ovat rivistöinä käytävän molemmin puolin. Suuria aula-tiloja ei ole. Sisätiloihin on tehty vuosien varrella paljon muutoksia ja alkuperäisestä on säilynyt vain vähän. Koulun erikoisuus oli 4. kerros, joka oli alun perin koulussa opettaneiden nunnien käytössä. Kerros on kuitenkin lähes täysin muutettu ja alkuperäisistä tiloista ovat jäljellä enää kappeli, ja pienenä muistumana oleskelutilan takka. Muutokset ovat ulottuneet myös parvekevyöhykkeeseen, joka on kaventunut käyttämättömäksi sisätilamuutosten takia.

Kappelin lisäksi koulurakennuksen merkittävimmät säilyneet sisätilat ovat Mäntytien puoleinen pääporras ja eteläpäädyn sivuporrasruone.

Koulurakennusta on arvioitu mm. vuonna 2004 tehdyssä Opintielä – Helsingiläisiä koulurakennuksia 1880–1980 –selvityksessä. Selvityksessä koulut on arvioitu neljään luokkaan: 1+, 1, 2, ja 3, joista 1+ on arvokkain ja 3 tavanomainen. Luokat perustuvat neljään eri arviointikriteeriin tai luokitusperusteeseen: arkkitehtoninen laatu; kaupunkikuvallinen merkitys; kulttuurihistoria; ja säilyneisyys.

Englantilainen koulu on arvioitu luokkaan 3. Rakennuksen kaupunkikuvallinen merkitys ja säilyneisyys on arvioitu c-luokkaan, ja historiallinen arvo a-luokkaan asteikolla a-c, joista a on arvokkain. Koulun arvot ovat selvityksen mukaan ennen kaikkea kulttuurihistorialliset, muiden arvojen suhteen tavanomaiset.

Koulurakennuksesta laadittiin myös kaavamuutostyön yhteydessä ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys (JKMM Arkkitehdit 2022).

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisu mahdollistaa koulurakennuksen purkamisen ja korvaamisen uudisrakennuksilla. Ratkaisu perustuu laadittujen selvitysten ja suunnitelmien (mm. luonnossuunnittelu koulun asuinkäyttöön muuttamisesta, ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys, runkoselvitys, rakenne- ja kosteustekninen kuntotutkimus, palotekninen tarkastelu) pohjalta tehtyyn kokonaisharkintaan. Uudisrakentaminen sovitetaan alueen arvokkaaseen ympäristön ja arkkitehtuuriin. Tämä pyritään varmistamaan rakennusten ulkoasua määrittävin kaavamääräyksin.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä. Alueella on sekaviemäröinti. Nykyisen kiinteistön jäte- ja hulevedet johdetaan sekaviemäriin Paciuksenkadun suuntaan.

Nykyisen koulurakennuksen koillisnurkassa Mäntytien puolella sijaitsee Helen Sähköverkon omistama muuntamo. Muuntamo on integroitu osaksi nykyistä koulurakennusta 1970-luvulla tehdyn koulun laajennuksen yhteydessä. Muuntamotilan kautta kulkeville sähkönjakelukaapeleilla hoidetaan Meilahden ja Töölön alueen sähkönjakelua.

Muuntamotila on maanalaisesti yhteydessä tontin luoteispuolella olevaan sähköasemaan. Kyseinen yhteys toimii myös sähköaseman yhtenä poistumisreitteinä. Muuntamotilan kautta kulkee myös vesilinja kyseiselle sähköasemalle.

Kaavaratkaisu

Nykyisen rakennuksen purkaminen edellyttää sähkönsyötön turvaamiseksi muuntamon väliaikaisratkaisun toteuttamisen.

Korvaava muuntamotila voidaan järjestää joko uudisrakennuksen yhteyteen tai ns. puistomuuntamona. Muuntamon tarkemmista reunaehdoista tulee sopia verkostonhaltijan kanssa.

Asemakaavaehdotuksessa on esitetty tilavaraus muuntamolle nykyiselle paikalleen kaavamuutostontin luoteisnurkkaan. Muuntamon sijainnista on kuitenkin keskusteltu hankkeen ja verkostonhaltija Helen Sähköverkon kanssa. Tarkistettuun kaavaehdotukseen mennessä selvitetään, mitkä edellytykset muuntamalla ja poistumistiellä on säilyä nykyisellä paikallaan vai voidaanko kyseiset toiminnot sijoittaa jatkossa tontin ulkopuolelle lähelle nykyistä sijaintia.

Kaavamuutoksen ja tontin rakentamisen yhteydessä sähköase-

man vesiliittymä olisi tarkoituksenmukaista järjestää sähköaseman länsipuolelta, Paciuksenkadun suunnasta.

Muuntamotilan lopullinen sijoittaminen sekä siirtokustannukset tarkentuvat jatkosuunnittelun yhteydessä.

Hanketta kehoitetaan varautumaan erillisviemäröintiin.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Kaava-alue on topografialtaan jyrkkäpiirteinen. Maanpinta viettää koillisesta lounaaseen. Kaava-alueen maanpinnan korkeusasemat vaihtelevat välillä noin +12.00 ... +19.00. Kaava-alue sijaitsee kallio- ja kitkamaa-alueella. Maanpeitteen paksuus alueelle vaihtelee välillä noin 0–1,5 metriä. Pohjavedenpinnan korkeusasemasta ei ole tarkkaa tietoa.

Nykyinen rakennus on perustettu kallion varaan ja rakennuksessa sijaitsee integroituna muuntamotila, josta on maanalainen tunneliyhteys tontin luoteispuolella sijaitsevaan sähköasemaan. Kyseinen yhteys toimii myös sähköaseman olevien kalliotilojen poistumisreittinä.

Tontti on tiiviisti rakennettu, ja purettavassa rakennuksessa sijaitsee paljon kellaritiloja. Nykyisiä koulurakennuksen kellaritiloja rakennettaessa on tehty jo laajamittaista louhintaa, mikä vähentää uudisrakentamisen yhteydessä tarvittavaa louhintaa. Louhittuja alueita voidaan hyödyntää tulevassa rakentamisessa esimerkiksi varasto- ja pysäköintitiloihin.

Tontin rakennettavuus on hyvä. Alustavan arvion mukaan tontille on mahdollista suunnitella maalämpöön perustuva lämmitysjärjestelmä.

Käyttöhistorian perusteella voidaan arvioida, että kaava-alueella ei ole pilaantuneita maa-aineksia.

Kaavaratkaisu

Alustavan arvion mukaan rakennusten rakentaminen vaatii todennäköisesti louhintaa koulun rakentamisen yhteydessä louhittujen kellaritilojen lisäksi.

Alustavan arvion mukaan rakennukset ovat perustettavissa kantavan maan tai murskearinnan välityksellä kallion varaan. Lopullinen perustamistapa ratkaistaan rakentamista varten tehtävien pohjatutkimusten perusteella.

Rakennusten rakentamisen yhteydessä tulee huomioida tontin

luoteispuolella sijaitsevat maanalaiset tilat ja rakenteet sekä niiden aiheuttamat rajoitukset rakennustoimenpiteille.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Vilkasliikenteinen Paciuksenkatu tuottaa ympäristöönsä liikennemelua ja ilman epäpuhtauksia. Paciuksenkadun liikennemäärä kaava-alueen kohdalla on noin 30 000–34 000 ajon/vrk:ssa. Helsingin kaupungin meluselvityksen 2022 perusteella suunnittelualue on lähes kauttaaltaan liikenteen melualue, jolla ylittyy VNP 993/1992 mukainen päiväajan ohjearvotaso 55 dB ulkona. Melutaso Paciuksenkadun puolella on 65–70 dB. Paciuksenkadulla kulkee lisäksi raitioliikennettä. Sen vaikutus alueen kokonaismelutasoon on kuitenkin melko vähäinen.

Alueen ilmanlaatua on arvioitu mm. liikennemäärien ja HSY:n tuottaman ilmanlaadun mittausaineiston ja leviämismallinnuksen perusteella. Paciuksenkadun ympäristö on melko avoin ja tuuletettava, mikä parantaa päästöjen laimenemista. Ilmanlaadun vuosikartan 2019 mukaan mallinnettu typpidioksidin vuosiraja-arvoon verrannollinen pitoisuus vaihtelee kaava-alueella voimakkaasti olleen korkeimmillaan Paciuksenkadun puolella noin 22 µg/m³. Vuosikartan 2020–2022 mukaan pitoisuudet ovat olleet laskussa ja jäävät nykyisin selvästi alle 20 µg/m³. Tämän perusteella voidaan arvioida, etteivät typpidioksidin, pienhiukkasten tai hengitettävien hiukkasten raja- ja ohjearvot tasot ylity kaava-alueella.

Paciuksenkadulla kulkevasta raitiotieliikenteestä aiheutuu maa- ja kallioperään värähtelyä, joka voi raitiotien lähelle sijoittuvissa rakennuksissa ilmetä korvin kuultavana runkomeluna.

Kaavaratkaisu

Kaavamuutosalueelta on laadittu viitesuunnitelman mukaiseen ennusteliikenteen melutilanteeseen meluselvitys (Sitowise Oy, 13.6.2023).

Kaavaratkaisu perustuu ajatukseen, että Paciuksenkadun puolelle sijoittuva kaupunkirivitalo estää melun leviämistä rakennusten väliin jäävälle sisäpihalle. Leikki- ja oleskelualueet tulee annetun kaavamääräyksen mukaisesti sijoittaa ja suojata melulta siten, että niillä saavutetaan melutason ohjearvo päivällä ja yöllä. Tämä edellyttää todennäköisesti myös meluaitoja. Melusuojaukset on toteutettava ympäristöön sopivalla tavalla ja integroitava rakennusten arkkitehtuuriin. Melusuojarakenteita tulee jäsentää köynnösistutuksin ja aukotuksin.

Korttelin yhteisen leikki- ja oleskelupihan lisäksi rakennusten yk-

sittäisiin asuntoihin voi liittyä yksi tai useampia ulko-oleskelualueita. Kaavamääräyksellä edellytetään vähintään yhdellä asunokohtaisella oleskelupihalla, -parvekkeella tai -terassilla ohjearvojen saavuttamista.

Kaupunkirivitalon Paciuksenkadun puoleiseen julkisivuun kohdistuu korkeimmillaan 68 dB päivääjan keskiäänitaso. Julkisivuille on annettu äänitasoerovaatimukset, joilla varmistetaan sisämelun ohjearvojen toteutuminen. Suurin liikenteen melu- ja ilmanlaatuhaittojen kuormitus kohdistuu kaupunkirivitaloon, joten kaavassa edellytetään, että asuntojen tulee avautua myös suojaisamman sisäpihan suuntaan.

HSY ja THL ovat määritelleet terveysvaikutuksiin perustuvat ilmanlaatuvyöhykkeet, joiden avulla voidaan alustavasti arvioida avointen katujen lähialueiden soveltuvuutta täydennysrakentamiseen. Ilmanlaadun minimietäisyys täyttyy kaava-alueella lukuun ottamatta kaupunkirivitalon eteläisintä kulmaa. Ilmanlaadun vuosikartan ja ilmanlaatumittausten perusteella ilmanlaadun raja- ja ohjearvojen ei kuitenkaan arvioida ylittyvän kaava-alueella, sillä autokannan uusiutuminen sekä päästöjen vähennys- ja puhdistustekniikat ovat pienentäneet pitoisuuksia selvästi viime vuosina.

Vilkkaan liikenteen vaikutusalueella pienhiukkasten pitoisuus on kuitenkin aina muuta ympäristöä korkeampi. Ja hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) pitoisuudet voivat katupölyaikaan nousta korkeiksi. Kaavassa on siitä syystä annettu määräys asuntojen ilmanvaihdon jatkosuunnittelusta asukkaiden ilmanepäpuhtauksille altistumisen vähentämiseksi.

Raitioliikenteestä mahdollisesti aiheutuvaa runkomeluriskiä on alustavasti arvioitu julkaisussa Maaliikenteen aiheuttaman runkomelun arviointi (VTT 2468/2009) esitettyjen turvaetäisyyksien avulla. Turvaetäisyyksien mukaan kovalla maalla yli 15 m etäisyydelle raitiotieradasta sijaitsevassa asuinrakennuksessa runkomelutason voidaan katsoa olevan alle ohjearvon (L_{pr}m 35 dB). Runkomeluhaittojen ilmeneminen kaava-alueella on epätodennäköistä. Turvetäisyyksien soveltamiseen sisältyy kuitenkin huomattavia epävarmuuksia, joten määräyksellä on ohjattu kaupunkirivitalon jatkosuunnittelussa arvioimaan tarkemmin raitioliikenteen aiheuttaman runkomelun torjuntatarve.

Pelastusturvallisuus / Rakennetekniikka

Lähtökohdat

Hanke on laatinut rakennuksen kuntoon ja käyttötarkoituksen muutokseen liittyviä teknisiä arvioita. Arvioiden perustella nykyinen rakennus on korjattavissa, mutta se vaatii laajoja peruskorjaustoimenpiteitä. Lisäksi rakennuksen käyttötarkoituksen muutos asuinkäyttöön vaatisi todennäköisesti peruskorjaustoimenpiteiden

lisäksi muutoksia nykyisiin rakenteisiin.

Laajojen peruskorjausten ja tarvittavien muutostöiden laajuuden perusteella arvioiden nykyistä rakennusrunkoa ei ole teknistaloudellisesti perusteltua hyödyntää, vaan rakennus voidaan purkaa kokonaisuudessaan.

Tontti sijaitsee jyrkässä rinteessä. Mäntytien ja tontin alimman kohdan tasoero on enimmillään noin 6 metriä.

Kaavaratkaisu

Asemakaavaratkaisu mahdollistaa nykyisen rakennuksen purkamisen ja uudisrakennusten rakentamisen. Kaavaratkaisu perustuu omaehtoiseen pelastautumiseen. Lopulliset palo- ja pelastustekniset ratkaisut päätetään rakennuslupavaiheessa.

Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Hanke teetti kaavamuutoksen pohjaksi useita selvityksiä:

- JKMM Arkkitehdit
 - uudisrakentamisen viitesuunnittelu 2022–2023
 - tutkielma koulurakennuksen konvertoinnista asuinkäyttöön 2022
 - Englantilaisen koulun ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys, 2022
- Loci Maisema-arkkitehdit
 - pihasuunnitelmaluonnos, viherkerroin, 2023
- Greener Viherpalvelu
 - Puiden silmämääräinen kuntokartoitus 2.5.2023
- Sitowise
 - LVIA-selvitys 28.9.2022
 - Runkoselvitys 22.9.2022
 - Rakenne- ja kosteustekninen kuntotutkimus 29.9.2022
 - Kuntotutkimusten kenttätöiden havaintojen yhteenveto 22.9.2022
 - Palotekninen tarkastelu 23.9.2022
 - Meluselvitys 28.9.2022
 - Päivitetty meluselvitys 13.6.2023

Lisäksi kaupunginmuseo laati viitesuunnittelun ja kaavoitustyön avuksi muistion, jossa käytiin läpi Englantilaisen koulun historiaa ja arvotusta (14.6.2022).

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta kaupungille aiheutuvat kustannukset tarkentuvat jatkosuunnittelussa.

Asemakaavamuutos nostaa tontin arvoa. Mahdollisista maankäytökorvauksista sovitaan maanomistajan kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisu tiivistää kaupunki- ja yhdyskuntarakennetta hyvien liikenneyhteyksien läheisyydessä. Muutos mahdollistaa n. 100 uuden asukkaan sijoittumisen tontille.

Uudisrakennukset sovitetaan olemassa olevaan rakennuskantaan ja miljööseen rakennusten sijoittelua, kerroslukua ja ulkoasua säätelevin määräyksin. Mäntytien siluetti säilyy nykyisen kaltaisena. Paciuksenkadun suuntaan muutos on suurempi uuden kaupunkirivitalon rakentamisen myötä.

Vaikutukset luontoon ja maisemaan

Kaavamuutoksen mahdollistama uudisrakennuskokonaisuus on nykyistä rakennettua aluetta jonkin verran laajempi pohjapinta-alaltaan. Tontin rakentamiseen liittyvä maastonmuotoilu, uudet perustusrakenteet sekä puiden latvuksen vaatima tila seinän vieressä tekevät tontin puolella sijaitsevan olevan puuston säilyttämisen käytännössä hyvin vaikeaksi. Tontin nykyiseltä lounaisreunan istutusvyöhykkeeltä häviää rakentamisen takia oleva puusto ja istutusvyöhyke kapenee. Tontin rajalla tontin puolella sijaitsevien puiden säilyttämismahdollisuuksia tulee tarkastella tarkemmin tontin rakennussuunnitteluvaiheessa. Asemakaavamuutoksessa ohjataan tontille uutta kasvillisuutta, kuten pensaita, pieniä puita ja köynnöksiä. Kuusipuiston puolella oleva puusto säilyy lähtökohtaisesti ja sen huomioimista erityisesti työmaavaiheessa ohjataan erillisellä kaavamääräyksellä.

Rakentamisen myötä Mäntytien siluetti säilyy nykyisen kaltaisena, mutta Paciuksenkadun suuntaan muutos on suurempi uuden kaupunkirivitalon rakentamisen myötä. Rakennukset tulevat näkyvämmän Paciuksenkadun suuntaan nykyistä enemmän, mutta vehreän julkisivun Paciuksenkadun suuntaan voi arvioida säilyvän riittävänä, sillä suurimmat ja peittävimmat puiden ja pensaiden lehvästöt ovat puistoalueella.

Mahdollisia lintutörmäyksiä pyritään minimoimaan kaavamääräyksellä lasipintojen keskinäisen sijoittelun tai muiden suunnitteluratkaisuiden avulla.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Kaavaratkaisu ei vaikuta alueen jalankulun, pyöräilyn tai joukkoliikenteen järjestelyihin. Kaavan mahdollistamalla lisärakentamisen määrällä ei ole vaikutusta lähikatuverkon toimivuuteen. Tontin

käyttötarkoituksen muutoksen myötä ja koululaisten saattoliikenteen loputtua liikenne Mäntytiellä todennäköisesti rauhoittuu tai ei ainakaan kasva.

Kaavassa kaikki autopaikat osoitetaan tontille. Kaavaratkaisun pohjana olleessa viitesuunnitelmassa ajo pysäköintiin on ratkaistu tilan säästämisen takia autohissillä.

Mikäli tontilla tällä hetkellä sijaitseva muuntamo sijoitetaan jatkossa esimerkiksi Mäntytien ja Kuusitien kulmassa sijaitsevalle yleiselle pysäköintialueelle, alueelta poistuu mahdollisesti noin kaksi autopaikkaa. Muuntamon tuleva sijainti selvitetään tarkistettuun kaavaehdotukseen.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Kaava mahdollistaa tontilla nykyisin sijaitsevan 1950-luvun koulurakennuksen purkamisen ja korvaamisen uusilla asuinrakennuksilla.

Rakentaminen on pyritty sopeuttamaan ympäristön ominaispiirteisiin erilaisin ulkoasua määrittelevin kaavamääräyksin (kattomuoto, kerrosluku, julkisivumateriaalit, sisäänkäynnit jne.). Mäntytien puolella rakennuksen korkeutta on rajoitettu kadun puolella siten, ettei se nouse merkittävästi korkeammaksi kuin Mäntytien muu rakennuskanta.

Kuusipuiston muodostama vihreä puustoinen reuna Paciuksenkadun suuntaan säilyy edelleen puustoisena.

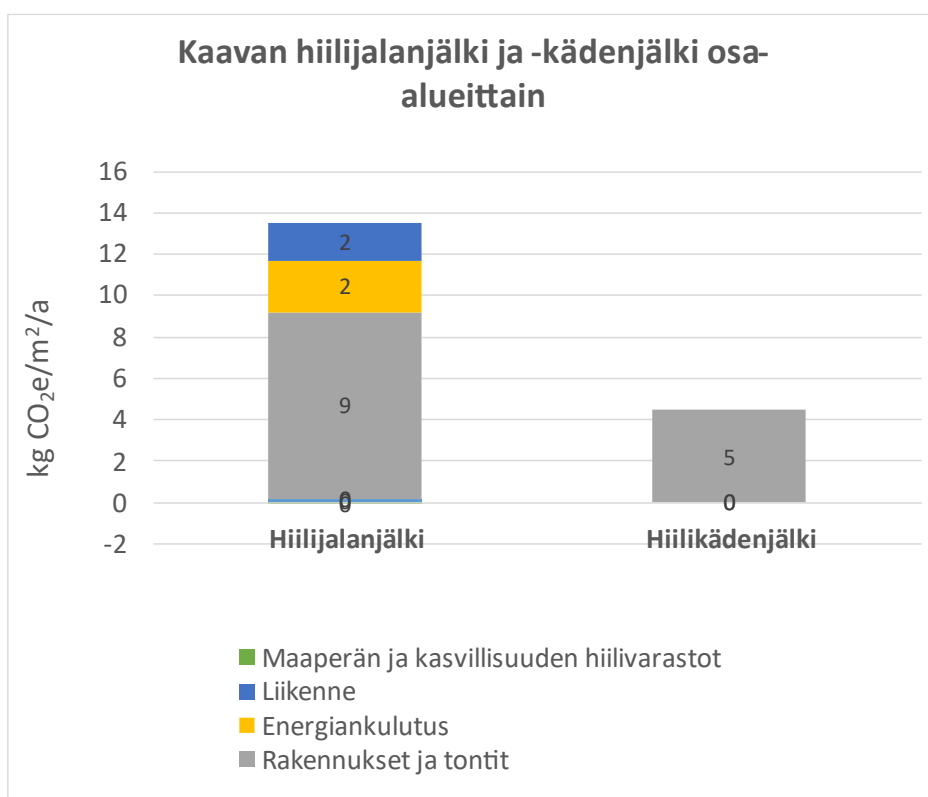
Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Kaavaratkaisu perustuu olemassa olevan kaupunki-infrastruktuurin hyödyntämiseen olemassa olevassa tiiviissä kaupunkirakenteessa, mikä on tarkoituksenmukaista ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen näkökulmasta. Maaperä on rakennettavuudeltaan hyvää. Alustavan arvion mukaan tontille on mahdollista suunnitella maalämpöön perustuva lämmitysjärjestelmä. Lisäksi kaavassa on määräyksiä hiilijalanjäljestä, hulevesien hallinnasta sekä viherkertoimen käytöstä.

Kaavaratkaisun lähtökohtana on olemassa olevan koulurakennuksen purkaminen. Helsingin kaupungin uusi rakennusjärjestys (tullut voimaan 7.6.2023) ohjaa purkumateriaalien tehokkaaseen kierrättämiseen.

Kaavaratkaisun hiilijalanjälkeä on arvioitu Helsingin asemakaavojen vähähiilisyyden arviointimenetelmällä (HAVA). Laskuri arvioi esirakentamisen, rakentamisen ja ylläpidon, energiankulutuksen ja liikenteen sekä maaperän ja kasvillisuuden hiilijalanjälkeä ja -kädenjälkeä 50 vuoden tarkastelujaksolla. Kaavaratkaisun mukai-

sessä tilanteessa muodostuva vuosittainen hiilijalanjälki kerrosneliötä kohden on laskurin mukaan noin 13,4 kgCO₂e ja vuosittainen hiilikädenjälki kerrosneliötä kohden noin 4,5 kgCO₂e. Kaavaratkaisun mukaisen hankkeen hiilijalanjäljestä suurin osa aiheutuu uudisrakentamisesta (n. 9,0 kgCO₂e kerrosneliötä kohden). Helsingin muihin viime vuosien kaavahankkeisiin nähden kaavaratkaisun hiilijalanjälki on hieman alle keskiarvon. Koska tontti sijaitsee liikenteellisesti hyvällä paikalla, on laskelmassa näkyvä liikenteen päästöjen osuus pienempi kuin Helsingin kaavahankkeiden havaslaskennoissa keskimäärin. Kerrostalon toteuttaminen puurakenteisena pienentäisi hiilijalanjälkeä hieman ja kasvattaisi hiilikädenjälkeä. Puurakenteiden käyttämisestä ei ole erillistä kaavamääräystä, mutta kaavaratkaisun mitoitus mahdollistaa kerrostalon rungon toteuttamisen myös puurakenteisena.

Kaavaratkaisun HAVA-laskurilla arvioitu hiilijalanjälki- ja kädenjälki osaluueittain.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin

Englantilainen koulu ei enää jatkossa ole osa Meilahden koulutarjontaa, mutta toisaalta alueen julkiset koulupalvelut pysyvät ennallaan. Yksityiskoulut eivät varsinaisesti ole osa kaupungin koulupalveluverkkoa, vaan täydentävät sitä. Englantilainen koulu ei ole paikalliskoulu, vaan sinne tullaan tyypillisesti myös muualta kaupungista.

Annetut kaavamääräykset meluntorjunnasta ja ilman epäpuhtauksille altistumisen vähentämisestä luovat edellytykset terveellisen ja viihtyisän asuinympäristön toteuttamiselle. Kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta lähiympäristön melu- tai ilmanlaatutilanteeseen.

Toteutus

Englantilaisen koulun uudisrakennus Etelä-Haagaan valmistuu näillä näkymin arviolta vuonna 2025. Koulutoiminta jatkuu Mänty-tien tontilla oletettavasti siihen asti.

Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017). Näistä kaavaratkaisun valmistelussa on erityisesti painotettu seuraavia:

- luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen
- ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja

Tavoitteiden huomioon ottamista selostetaan tarkemmin kohdassa Vaikutukset.

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Yleiskaava

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on kantakaupunkialuetta (C2). Aluetta kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palveluiden, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä kaupunkikulttuurin alueena. Kantakaupungille ei kaupunkibulevardeihin rajautuvia alueita lukuun ottamatta ole määritetty erikseen ylä- eikä alarajaa tehokkuusluvulle, sillä merkintä pitää sisällään hyvin erilaisia alueita tehokkaasta ja tiiviistä rakentamisesta virkistyksen kannalta merkittäviin alueisiin. Kantakaupunkia kehitetään ja täydennetään pitäen yllä kullekin osa-alueelle ominaista rakennetta. Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Ote voimassa olevasta Helsingin yleiskaavasta 2016. Kaavamuutosalueen likimääräinen sijainti on merkitty karttaan kirkkaanpunaisella renkaalla.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alue on keskustan maanalaisen kehittämisen kohdealuetta. Aluetta on kehitettävä siten, että se palvelee ensisijaisesti keskustan kehittämistä tukevia toimintoja, hallintoa ja huoltoa. Kaavamuutosalueen molemmin puolin on nykyisiä tunneleita. Nykyisten maanalaisten tilojen ja tunneleiden olemassaolo on otettava huomioon ja turvattava niiden toiminta- ja kehittämisedellytykset. Tontin eteläpuolelle, Paciuksenkadun suuntaisesti on osoitettu liikennetunnelivaraus (kantakaupungin poikittainen pikaraitiotietunneli Meilahti-Pasila-Vallila), jonka toteuttamisedellytykset tulee turvata. Yhteyden sijainti määritetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

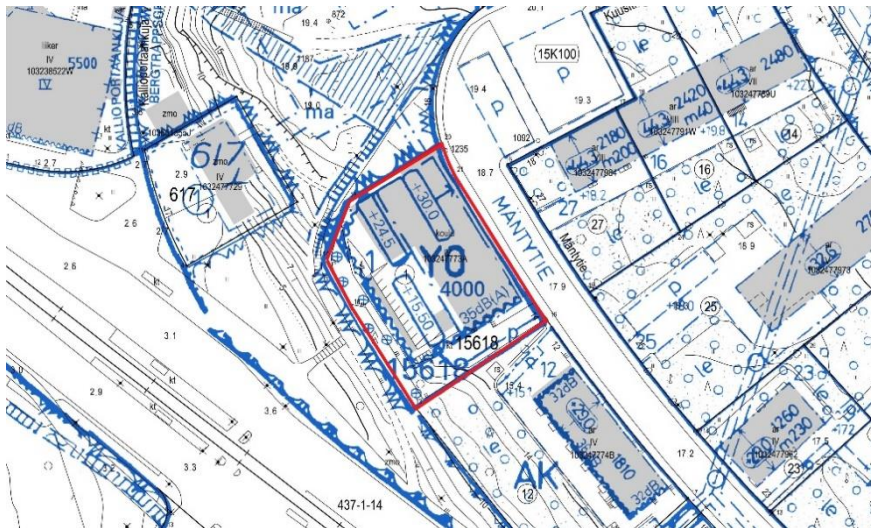

Ote voimassa olevasta maanalaisesta yleiskaavasta 2021. Kaavamuutosalueen likimääräinen sijainti on merkitty karttaan kirkkaanpunaisella renkaalla.

Asemakaavat

Alueella on voimassa asemakaava nro 9820 (tullut voimaan

11.10.1991). Kaavan mukaan tontti on opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YO). Tontilla on rakennusoikeutta 4000 k-m². Asemakaavaan on merkitty rakennusten rakennusalat ja enimmäiskorkeusasemat sekä merkintä Paciuksenkadun suuntaan avautuvien ulkoseinien ääneneristävyydestä. Tontin lounaisreunalle on merkitty tontin osa, jolla on kaupunkikuvallisesti arvokas säilytettävä puusto. Tontin kaakkoisreunalle on merkitty pysäköimispaikkojen ohjeellinen alueen osa.

Ote voimassa olevasta asemakaavasta. Kaavamuutosalue on merkitty karttaan punaisella murtoviivalla.

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelut on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Tontti on yksityisomistuksessa.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2023 tontin omistajan hake-
muksesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kau-
punkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viran-
omaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Helsingin nuorisoneuvosto
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)
- sosiaali- ja terveystoimiala

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan
osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta
on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla [www.hel.fi/kaupun-
kiymparisto/fi](http://www.hel.fi/kaupun-
kiymparisto/fi) sekä lehti-ilmoituksella Helsingin Uutiset -lehdessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa oli
nähtävillä 6.2.–3.3.2023:

- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Hanketta esiteltiin verkkoasukastilaisuudessa 15.2.2023.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta
sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat olemassa olevan raken-
nuksen rakennus- ja kulttuurihistorialliseen arvoon, uudisrakenta-
misen toivottuihin ominaispiirteisiin sekä sähköverkon tarpeisiin.
Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä
sitien, että kaavamääräyksillä on ohjattu uudisrakentamisen so-
peutumista rakennettuun ympäristöön. Muuntamolle on merkitty
tilavaraus nykyiselle paikalleen, mutta yhteistyössä hankkeen
sekä verkostonhaltijan kanssa selvitetään mahdollisuutta sijoittaa
muuntamo poistumisteineen lähiympäristöön. Selvitystyö on kes-
ken.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueen päiväkotien tilanteeseen, Englantilaisen koulun tulevaisuuteen, uudisrakentamisen määrään, nykyisen koulurakennuksen kulttuurihistorialliseen arvoon sekä Meilahden ja Mäntytien kaupunkikuvaan, uudisrakennusten ulkonäköön sekä niiden sijoitteluun tontilla, rakentamisen toteuttamiseen, kerrostalon pohjakerroksen Mäntytien suuntaan avautuvien huoneistojen suhteesta katuun ja siellä liikkuviin ihmisiin, asuntojen lukumäärään ja keskipinta-aloihin sekä yhteistiloihin, liikenneturvallisuuteen, kaavamuutoksesta tiedottamiseen, maankäyttösopimukseen, tontilla sijaitsevaan puustoon sekä lintujen elinolosuhteiden turvaamiseen. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että uudisrakennusten ulkoasua on ohjattu usein kaavamääräyksiin soveltumaan arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön. Tontin puustosta on laadittu silmämääräinen kuntokartoitus. Lintujen törmäysriskiä on pyritty vähentämään kaavamääräyksellä lasipinnoista.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 4 kpl. Yksi mielipiteistä oli etukäteen lähetetty kysymyslista asukasilta varten. Asukasillassa käsiteltiin osa listan kysymyksistä.

Vastineet mielipiteisiin ja kysymyslistaan on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Asemakaavaratkaisun eri vaihtoehdot

Kaavaehdotuksen käynnistysvaiheessa tutkittiin, olisiko tontilla nykyisin sijaitseva koulurakennus voitu muuttaa asuinkäyttöön.

Kaavaehdotuksen liitteenä oleva viitesuunnitelma eroaa joiltain osin kaavaehdotuksesta sekä päivitetyn meluselvityksen (13.6.2023) suosituksista. Viitesuunnitelmaa kehitetään vielä tarkistettuun kaavaehdotukseen.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Ehdotus on julkisesti nähtävillä 30 päivän ajan. Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
 - Uudenmaan ELY-keskus
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Helsingin nuorisoneuvosto
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginmuseo
 - kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
-

- sosiaali- ja terveystoimiala

Tätä selostusta täydennetään asemakaavan muutosehdotuksen julkisen nähtävilläolon jälkeen.

Helsingissä, 28.8.2023

Marja Piimies
asemakaavapäällikkö

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta 091 Helsinki Täyttämispvm 22.06.2023
Kaavan nimi Meilahti, Mäntytie 14
Hyväksymispvm Ehdotuspvm
Hyväksyjä Vireilletulosta ilm. pvm 16.01.2023
Hyväksymispykälä Kunnan kaavatunnus 09112840
Generoitu kaavatunnus
Kaava-alueen pinta-ala [ha] 0,2047 Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha] 0,0577 Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha] 0,2047

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]
Rakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm] Omarantaiset Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2047	100,0	3980	1,94	0,0000	-20
A yhteensä	0,2047	100,0	3980	1,94	0,2047	3980
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,2047	-4000
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,0577	28,2		0,0577	0

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,2047	100,0	3980	1,94	0,0000	-20
A yhteensä	0,2047	100,0	3980	1,94	0,2047	3980
AK	0,2047	100,0	3980	1,94	0,2047	3980
P yhteensä						
Y yhteensä					-0,2047	-4000
YO					-0,2047	-4000
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,0577	28,2		0,0577	0
ma	0,0577	100,0		0,0577	0

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Meilahti, Mäntytie 14, asemakaavan muutos

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoituspalvelu
Päivätty 16.1.2023

Diaarinumero HEL 2022-013404
Hankennumero 0740_86
Oas 1640-00/23

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään miksi asemakaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Kuva 1. Karttakuva suunnittelualueesta.

Tiivistelmä

Osoitteeseen Mäntykatu 14 on suunnitteilla asuinrakentamista. Tontilla toimiva Englantilainen koulu on muuttamassa uusiin tiloihin Etelä-Haagaan ja tontilla sijaitseva koulurakennus on

jäämässä tyhjilleen. Huonokuntoinen rakennus on tarkoitus purkaa ja tontin käyttötarkoitus muuttaa asumiseen. Hankkeen lähtökohdista keskustellaan **verkkotilaisuudessa 15. helmikuuta**.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Mäntytie 14:n tonttia, joka sijaitsee Meilahden kerrostaloalueella Mäntytien ja Kuusitien kulmauksessa, Kuusipuiston vieressä. Kaavaratkaisu mahdollistaa tontin muutoksen asuinkäyttöön koulutoiminnan päätyttyä.

Tontilla on toiminut vuodesta 1952 Englantilainen koulu. Koulu toimii Mäntytien lisäksi myös Pitäjänmäellä. Koulun tavoitteena on keskittää koulun toiminta yhteen toimipisteeseen ja koulutoiminnalle ollaan suunnittelemassa uutta koulurakennusta Etelä-Haagaan.

Vanhoille, huonokuntoisille koulukiinteistöille on hyvin haastavaa löytää uutta toimijaa, jolla olisi edellytykset kunnostaa kiinteistö nykyvaatimusten mukaiseksi. Nykyisen rakennuksen muuttamista asuinkäyttöön on myös tutkittu. Selvitysten mukaan rakenteita jouduttaisiin uusimaan hyvin laajasti, jotta rakennuksesta saataisiin asuinkäyttöön turvallinen ja terveellinen.

Koulurakennuksen arvot ovat tehtyjen selvitysten mukaan ennen kaikkea kulttuurihistorialliset, mutta kulttuurihistoriasta kertovat tilat (esimerkiksi koulun opetuksesta aikoinaan vastanneiden nunnien asuintilat) ovat suurilta osin kadonneet tai muutettu muuhun käyttöön.

Selvitysten ja suunnitelmien pohjalta tehdyn kokonaisharkinnan perusteella kaavamuutoksen lähtökohtana on nykyisen koulurakennuksen purkaminen ja tontin käyttötarkoituksen muuttaminen asumiseen. Rinnetontille on suunniteltu asuinkerrostaloa, joka on Mäntytien puolelta 4-kerroksinen eli suunnilleen nykyisen koulurakennuksen kokoinen. Lisäksi tontille on suunniteltu kaupunkirivitaloa, joka sijoittuisi alarinteen puolelle tontin lounaisosaan. Rakentaminen sovitetaan alueen arvokkaaseen ympäristöön ja arkkitehtuuriin. Ajoyhteys tontille olisi jatkossakin Mäntytieltä.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista edistämällä asuntotuotantoa ja kaupungin kestävä kasvua.

Osallistuminen ja aineistot

Hanketta esitellään verkkotilaisuudessa keskiviikkona 15.2.2023. Ohjelma alkaa klo 17. Suosittelemme liittymään muutamaa minuuttia ennen tilaisuuden alkua.

Tilaisuuden ohjelma ja liittymislinkki löytyvät verkosta osoitteesta <https://www.hel.fi/asukastilaisuudet>.

Osallistumiskokemus on parempi tietokoneella, jossa on iso näyttö. Osallistuminen onnistuu myös mobiililaitteella kuten tabletilla tai älypuhelimella. Tilaisuudessa on mahdollisuus kysyä ja kommentoida kirjoittamalla kommentointipalstalla tai pyytämällä puheenvuoron.

Tilaisuuden tallenne on katsottavissa kaupunkiympäristön Youtube-kanavalta tilaisuuden jälkeen kahden viikon ajan osoitteessa <https://bit.ly/kymp-youtube>.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavan valmisteluaineistoon (alustava viitesuunnitelma, ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys) voi tutustua 6.2.–3.3.2023:

- verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat>.

Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu palvelee puhelimitse numerossa 09 310 22111 ja verkossa <https://www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi/yhteystiedot/yhteystiedot>. Asiakaspalvelun käyntiosoite on Työpajankatu 8, tarkistathan asiakaspalvelupisteen aukioloajat verkosta. Myös suunnittelijaan voi olla yhteydessä.

Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta pyydetään esittämään **viimeistään 3.3.2023**. Kirjalliset mielipiteet lähetetään Helsingin kaupungin kirjaamoon (Pohjoisesplanadi 11–13) sähköpostiosoitteeseen helsinki.kirjaamo@hel.fi tai postiosoitteeseen Helsingin kaupunki, kirjaamo, kaupunkiympäristön toimiala, PL 10, 00099 Helsingin kaupunki.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisille ja muille asiantuntijoille järjestetään erillinen neuvottelu ja heiltä pyydetään tarvittavat lausunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- seurat ja yhdistykset
 - Meilahti-seura – Sällskapet Mejlans
 - Vähä-Meilahti-seura – Lill-Mejlanssällskapet
 - Pikku Huopalahtiseura ry
 - Helsingin Yrittäjät
- asiantuntijaviranomaiset
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
 - Helsingin nuorisoneuvosto
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)
 - kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
 - sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa ihmisten elinoloihin, kaupunkikuvaan, luontoon, maisemaan, kulttuuriperintöön ja liikenteeseen ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten arvioimiseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat sekä tarvittaessa muut viranomaiset ja osalliset.

Suunnittelun taustatietoa

Tontti on yksityisomistuksessa. Kaavoitus on tullut vireille tontin omistajan hakemuksesta. Kaupunki valmistelee asemakaavan muutoksen perusteella mahdollisesti kyseeseen tulevan maankäyttösopimuksen hakijan kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Voimassa olevassa asemakaavassa (1991) alue on merkitty opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YO).

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on osoitettu kantakaupunkialueeksi (C2). Yleiskaavan Kulttuuriympäristöt -teemakartalla alue on merkitty Helsingin kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi (vuoden 2002 selvitys).

Suunnittelualue kuuluu maakuntainventoinnin Helsingin empirekeskusta- ja kivikaupunki -rajaukseen (Uudenmaan kulttuuriympäristöt -selvitys 2012).

Suunnittelualueita koskevia suunnitelmia:

- Opintiellä - Helsingiläisiä koulurakennuksia 1880–1980 (Leena Makkonen, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2004)
- Helsingin Englantilainen koulu, ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys, 2022 (JKMM Arkkitehdit)

Suunnittelualue sijaitsee Meilahden kerrostaloalueella. Kerrostaloalue on rakennettu pääosin 1940–1950-luvuilla ja se on edustava esimerkki aikansa kaupunkisuunnittelun ihanteista. Avoin korttelirakenne huomioi ilmansuunnat ja paikalla olleen metsäisen, kallioisen luonnonympäristön. Alueen rakennukset ovat pääosin vaaleaksi rapattuja asuinkerrostaloja, joiden suunnittelijoina ovat toimineet aikansa nimekkäät arkkitehdit. Korkeimmat asuinrakennukset sijaitsevat Kuusitiellä (7–8 kerrosta). Mäntytien rakennuskanta on 3–4-kerroksista. Mäntytien puolella rakennukset on sijoitettu tiiviisti kadun varteen, kun taas Paciuksenkadun puolella ne jäävät puustoisien vihervyöhykkeen taakse.

Suunnittelualueen tontti sijaitsee Mäntytien ja Kuusitien kulmassa. Tontti rajautuu lounaassa ja luoteessa puustoiseen, kallioiseen Kuusipuistoon, joka puolestaan rajautuu lounaassa vilkasliikenteiseen Paciuksenkatuun. Tontin ja sen ympäristön korkeusvaihtelut ovat suuret. Maasto laskee voimakkaasti Mäntytieltä (n. +18) kohti Paciuksenkatua (n. +3,5). Tontillakin tasoeroa on lähes 6 metriä.

Tontilla sijaitsevan koulurakennuksen tilat sijoittuvat kuuteen eri kerrokseen. Mäntytien puolella rakennuksessa on neljä kerrosta, joista alin kerros on osittain maan alla. Paciuksenkadun puolella varsinaisen päämassan edustalla on kansipiha, jonka alla on lisää koulun tiloja kahdessa kerroksessa. Kansipihan alaisista tiloista Paciuksenkadun suuntaan näkyy noin puolitoista kerrosta, alempi kerros on osittain maan alla. Tontti on lähes kokonaan rakennettu. Tontin lounaisosassa on kapeahko istutusvyöhyke, joka yhdistää tontin Kuusipuistoon. Myös tontin kaakon puoleisen naapurin rajalla on istutuksia. Näkymät Paciuksenkadulta koulua kohti ovat kesäaikaan varsin vehreät ja koulurakennus lähes peittyä puuston taakse.

Koulun vanhin osa valmistui vuonna 1952 ja sen suunnittelijoina toimivat arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård. Rakennus on Mäntytien 3–4-kerroksisen asuinrakennusrivistön pohjoinen päätepiste. Se on olemukseltaan pitkälti asuinrakennusten kaltainen ja sopeutuu rivistöön korkeudeltaan sekä

kattomuodoltaan, ja on myös sijoitettu muun rivistön tapaan tiiviisti kadun varteen. Asuinrakennuksista sen erottaa kuitenkin paksumpi runkosyvyys ja julkisivukäsittely nauhaikkunoineen. Koulu on alueen muiden julkisten rakennusten tapaan tiiliverhoiltu. Päätäjulkisivut ovat rapattuja, sokkelit pesubetonia.

Koulua on laajennettu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä laajennuksessa 1975 koulua jatkettiin Mäntytien suuntaisesti. Laajennus on arkkitehtuuriltaan alkuperäisen jatkumo. Laajennuksen arkkitehtina toimi Kaj Salenius. Toinen laajennus tehtiin Paciuksenkadulta nousevan rinteeseen puolelle 1998 ja suunnittelijana toimi arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori Ky. Laajennus sijoittuu pihakannen alle kahteen kerrokseen. Myös pientä voimistelusalua laajennettiin pihan puolella. Koulun sisätiloihin on tehty vuosien varrella varsin paljon muutoksia ja alkuperäisestä on säilynyt vain vähän.

Vuonna 2004 tehdyssä Opintiellä – Helsinkiläisiä koulurakennuksia 1880–1980 -selvityksessä koulu on arvotettu luokkaan 3 (asteikolla 1+ – 3, joista 1+ on arvokkain). Rakennuksen kaupunkikuvallinen merkitys ja säilyneisyys on arvotettu c-luokkaan, historiallinen arvo a-luokkaan (asteikolla a – c, joista a on arvokkain).

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö

Leena Paavilainen, arkkitehti, p. (09) 310 64424,
leena.paavilainen@hel.fi

Liikenne

Eeva Väistö, liikenneinsinööri, p. (09) 310 37353,
eeva.vaisto@hel.fi

Teknistoloudelliset asiat

Mikko Tervola, insinööri, p. (09) 310 44131, mikko.tervola@hel.fi

Rakennussuojelu

Sakari Mentu, arkkitehti, p. (09) 310 37217, sakari.mentu@hel.fi

Kaupunkisuunnittelua voi seurata Suunnitelmavahti-palvelun avulla (<https://www.hel.fi/suunnitelmavahti>) sekä sosiaalisen median kanavissa (<https://www.facebook.com/helsinkikaupunkiymparisto> ja <https://twitter.com/helsinkikymp>).

Helsingissä 16.1.2023

Tuomas Eskola
yksikön päällikkö

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2022 tontin omistajan hakemuksesta

OAS

- OAS ja muuta aineistoa nähtävillä 6.2.–3.3.2023, asukastilaisuus 15.2.2023 verkossa
- nähtävilläolosta ilmoitetaan kirjeillä, verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat> ja Helsingin Uutiset -lehdessä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille mielipiteen jättäneille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä erikseen ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa

Ehdotus

- kaavaehdotus laitetaan julkisesti nähtäville
- julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla <https://www.hel.fi/kaavakuulutukset>
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot
- kaavaehdotus, jota on tarvittaessa tarkistettu julkisen nähtävilläolon jälkeen, esitellään kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta loppuvuodesta 2023
- kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille muistutuksen jättäneille, joiden sähköposti- tai postiosoite ilmenee muistutuksesta

Hyväksyminen

- kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen
- kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan
- tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana
- hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen
- hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

0 50 100 150m

Ilmakuva
Mäntytie 14

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Läntinen yksikkö

MEILAHTI MEJLANS

15589
A-1
2

15614
AK
11

15616
AK
15

15580
YS
7

15617
Y
1

VP

15618
AK
15

15620
AK
25

VL

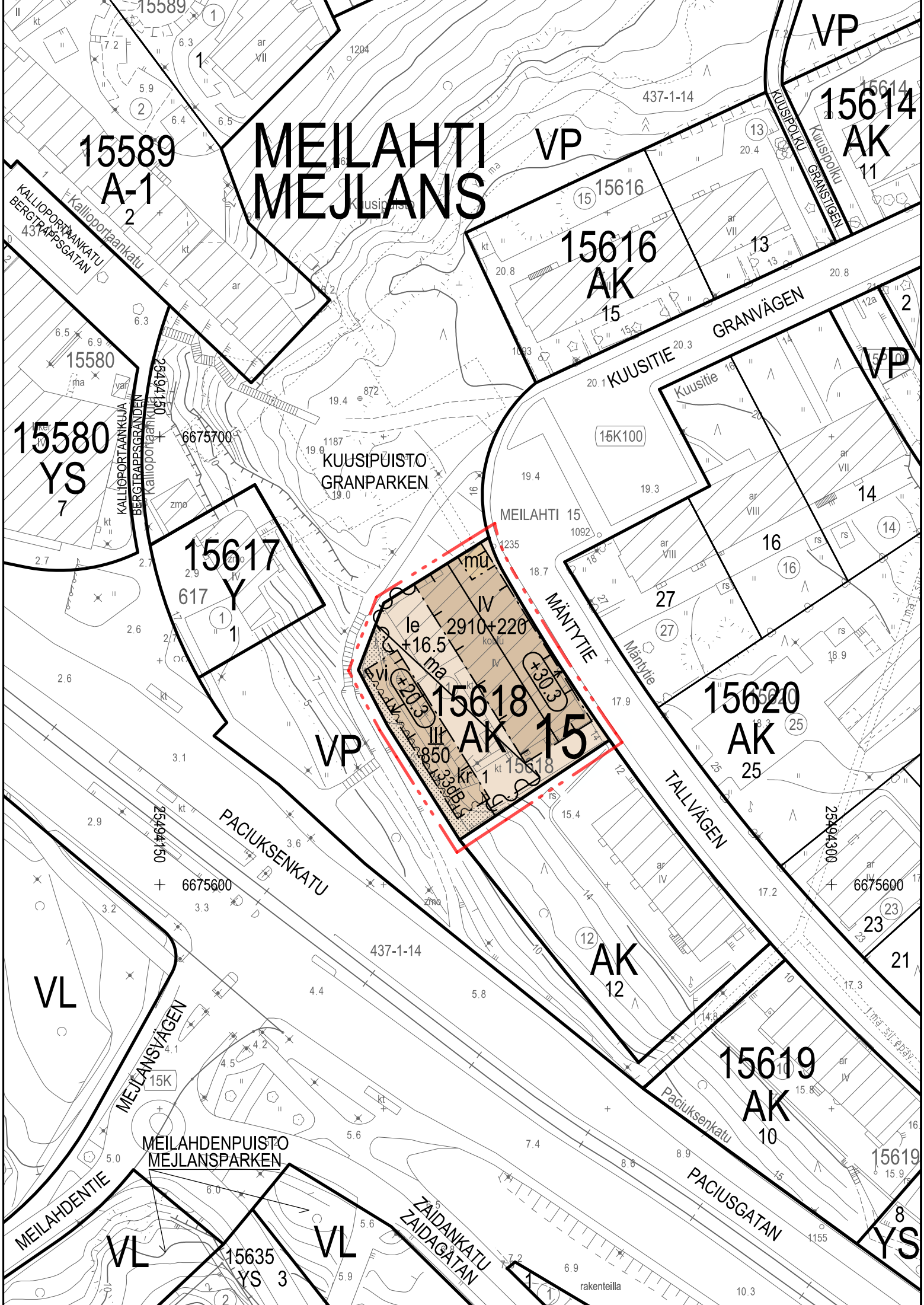
AK
12

15619
AK
10

MEILAHDENPUISTO
MEJLANS PARKEN

15635
YS
3

15619
YS
8

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

AK

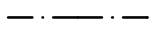
Asuinkerrostalojen korttelialue.

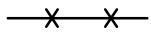
2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

15

Kaupunginosan numero.

15618

Korttelin numero.

1

Ohjeellisen tontin numero.

850

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

2910+220

Lukusarja, joka yhteenlaskettuna osoittaa rakennusoikeuden määrän kerrosalaneliömetreinä. Ensimmäinen luku ilmoittaa korttelialueelle osoitetun käyttötarkoituksen mukaisen kerrosalan enimmäismäärän, toinen luku työtillaksi rakennettavan kerrosalan enimmäismäärän.

Työtilat saa rakentaa Mäntytien puolelle kerrostaloon n. tasoon +16,5, mikäli Mäntytielle avautuvat ikkunat ulottuvat katutasoon sokkelista asuintilojen alakattoon saakka, ja asuntojen ja työtilojen välipohjassa on ikkunoiden kohdalla suuri valoaukko. Työtilat saavat olla yhteydessä yläpuolella sijaitseviin asuntoihin, mikäli yllä olevat määräykset toteutuvat.

IV

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

III

Alleviivattu luku osoittaa ehdottomasti käytettävän kerrosluvun.

+16.5

Kansipihan likimääräinen korkeusasema.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER

Kvartersområde för flervåningshus.

Linje 2 m utanför planområdets gräns.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Kvartersnummer.

Nummer på riktgivande tomt.

Byggrätt i kvadratmeter våningsyta.

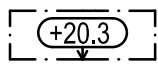
Talserie som sammanräknad anger byggrätten i kvadratmeter våningsyta. Det första talet anger maximivåningsytan för den användning som anvisats för kvarteret, det andra talet anger maximivåningsytan för arbetslokaler.

Arbetslokaler får byggas mot Tallvägen i flerbostadshuset på nivån c. 16,5 m, ifall fönstren mot Tallvägen sträcker sig från gatusockeln till bostadsrummets innertaknivå och ifall det finns en stor ljusöppning i arbetslokalens mellanbotten invid fönstren. Arbetslokaler får ansluta till bostäderna ovanför, ifall ovannämnda villkor uppfylls.

Romersk siffra anger största tillåtna antalet våningar i byggnaderna, i byggnaden eller i en del därav.

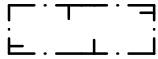
Det understreckade talet anger antalet våningar som ovillkorligen ska iaktas.

Ungefärlig markhöjd.

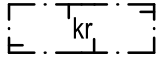
Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin sallittu korkeusasema.

Högsta tillåtna höjd för skärningspunkten mellan byggnadens fasadyta och yttertak.

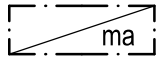
Rakennusala.

Byggnadsyta.

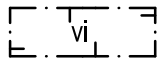
Kaupunkirivitalon rakennusala.

Byggnadsyta för stadsradhus.

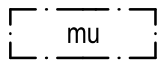
Maanalainen pysäköintitila.

Underjordisk parkering.

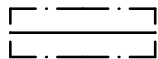
Viherkatto.

Gröntak.

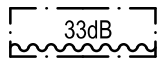
Muuntamon rakennusala, sijainti ohjeellinen. Tilat tulee rakentaa verkonhaltijan ohjeen mukaisesti. Muuntamon ulko-ovi tulee sijoittaa rakennuksen luoteisjulkisivulle.

Byggnadsyta för transformator, riktgivande läge. Utrymmet ska byggas enligt elnätsdistributörens instruktioner. Transformatorns ytterdörr ska placeras i byggnadens fasad mot nordväst.

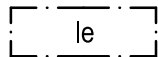
Rakennuksen harjansuuntaa osoittava viiva.

Linje som anger takåsens riktning.

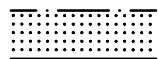
Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jolla rakennuksen julkisivun kokonaisääneneristävyyden liikennemelua vastaan tulee olla vähintään luvun osoittama desibelimäärä.

Beteckningen anger den sida av byggnadsytan där ytterväggens totala ljudisoleringsförmåga mot trafikbuller ska vara minst på den decibelnivå som talet anger.

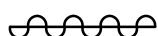
Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.

För lek och utvistelse reserverad del av område.

Istutettava alueen osa, jolle on istutettava puita, pensaita tai köynnöksiä.

Del av område som ska planteras med träd buskar eller klängväxter.

Meluaita, sijainti ohjeellinen. Aidan on oltava rakenteeltaan soveltuva ja riittävän korkea suojaamaan pihaa melulta. Aita on toteutettava ympäristöön sopivalla tavalla ja integroitava rakennusten arkkitehtuuriin. Rakenteita tulee jäsentää köynnösistutuksin eivätkä ne saa olla täysin läpinäkymättömiä.

Bullerstaket, riktgivande läge. Staketet ska till sin konstruktion och höjd vara tillräckligt för att skydda gården mot buller. Staketet ska anpassas till miljön och integreras i byggnadernas arkitektur. Konstruktionerna ska indelas med hjälp av klättrväxter och de får inte vara helt slutna.

Rakennusoikeus ja tilojen käyttö

Asukkaiden käyttöön tulee rakentaa riittävien varasto-, jäte- ja huoltotilojen lisäksi vähintään seuraavat asumisen aputilat: talopesula, kuivaustila, talosauna ja vapaa-ajantila. Kaikki asumisen aputilat, yhteistilat sekä varasto-, huolto-, tekniset, ja pysäköintitilat, autohissin sekä muuntamon saa rakentaa asemakavassa merkityn kerrosalan lisäksi.

Byggnadsrätt och användning av utrymmen

Förutom tillräckliga förråd, soprum och serviceutrymmen för de boende ska åtminstone följande hjälputrymmen för boendet byggas: tvättstuga, torkrum, gemensam bastu och fritidslokal. Alla hjälputrymmen för boendet, gemensamma lokaler samt förråds-, service- och parkeringsutrymmen, bilhiss och transformator får byggas utöver den i detaljplanekartan angivna våningsytan.

Asukkaiden vapaa-ajantilat saa sijoittaa kortteliin keskitetysti.

Kerrostalon ullakolle saa sijoittaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja siten, että vesikaton muoto ja harjalinja säilyvät. Tilat sisältyvät kerrostalon asemakaavassa merkittyyn kerrosalaan.

Mikäli ajo pysäköintitiloihin toteutetaan autohissin sijaan ajorampilla, rampin viemä tila lasketaan asuntokerrosalaan.

Rakennukseen saa rakentaa enintään kaksi kellarikerrosta.

Tontilla asuntojen huoneistoalasta vähintään 50 % tulee toteuttaa asuntoina, joissa on keittiön/keittötilan lisäksi kolme asuinhuonetta tai enemmän.

Kaupunkikuva ja rakentaminen

Mäntytien varrella maantasokerroksen julkisivuissa on oltava suuria ikkunoita riippumatta sisätilojen käyttötarkoituksesta.

Rakennuksen Mäntytien puoleisten pääsisäänkäyntien ulko-ovien on oltava puuverhoiltuja ja niiden on oltava syvennyksessä tai kehystettyjä.

Mäntytien puoleisen kerrostalon porrashuoneeseen on oltava sisäänkäynti sekä kadun että pihan puolelta.

Ensimmäisen kerroksen porrashuoneeseen saa rakentaa enintään 30 k-m²:n porrasaulan asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi edellyttäen, että porrasaula lisää sisääntulon viihtyisyyttä ja valoisuutta ja se avautuu Mäntytielle.

Mahdolliset autohissit tai ajoluiskat maanalaisiin pysäköintitiloihin tulee integroida jompaankumpaan asuinrakennukseen ja sen arkkitehtuuriin.

Maantasoon ei saa muodostua parvekerakenteiden rajaamia käyttämättömiä tiloja. Mahdollisten parvekerakenteiden alle tulevat tilat tulee käsitellä osana istutettavaa aluetta tai sisäpihaa.

Fritidslokaler för de boende får samlas i kvarteret på ett och samma ställe.

På flervåningshusets vind får byggas utrymmen i enlighet med byggnadens huvudsakliga användningsändamål så att yttertakets form och taknockens linje bevaras. Utrummena ingår i den bostadsvåningsyta som angetts i detaljplanen.

I fall infarten till parkeringsutrymmena byggs som en körramp i stället för bilhiss ska rampens areal räknas in i bostadsvåningsytan.

I byggnaden får byggas högst två källarvåningar.

På tomten ska minst 50 % av bostädernas sammanlagda lägenhetsyta utgöras av bostäder som förutom kök/köksutrymme har minst tre bostadsrum.

Stadsbild och byggnade

Fasaden i marknivå vid Tallvägen ska ha stora fönster oberoende av vad utrymmena ska används till.

Dörrarna i byggnadens huvudentréer mot Tallvägen ska ha träyta och de ska placeras i en fördjupning eller vara inramade.

Flervåningshusets trapphus på Tallvägens sida ska ha ingång både från gatan och från gården.

I trapphusets första våning får man utöver den i detaljplanekartan angivna våningsytan bygga en trappaula som är högst 30 m² vy förutsatt att aulan förbättrar entréns trivsel och ljusförhållanden och att aulan öppnar sig mot Tallvägen.

Möjliga bilhissar eller körramper till parkering under marknivå ska integreras i någondera av bostadsbyggnaderna och dess arkitektur.

Balkongkonstruktionerna får inte bilda utrymmen i marknivå som inte kan utnyttjas. Utrymmen under eventuella balkongkonstruktioner ska behandlas som en del av planteringsområde eller innergård.

Ulokeparvekkeita ei saa kannattaa maasta.

Utskjutande balkonger får inte stödas från marken.

Rakennusten parvekkeet saa lasittaa, mikäli ne ovat sisäänvedettyjä tai kerrostalon osalta muodostavat yhtenäisen julkisivupinnan sisäpihan puolella.

Balkonger får inglasas ifall de är indragna eller för flerbostadshusets del bildar en enhetlig fasadyta mot innergården.

Ulokemaisia parvekkeita ei saa sijoittaa kerrostalon Mäntytien puoleiselle julkisivulle.

Utskjutande balkonger får inte placeras mot Tallvägen i flervåningshuset.

Kaupunkirivitalon Paciuksenkadun puoleiselle julkisivulle saa rakentaa yksittäisiä lasittamattomia ulokeparvekkeita.

Enstaka utskjutande balkonger som inte är inglasade får byggas i stadsradhusets fasad mot Paciusgatan.

Kerrostalon parvekkeet saavat ulottua rakennusalan rajan yli sisäpihan puolella enintään 2 metriä.

Flervåningshusets balkonger får mot innergården sträcka sig över byggnadsytans gräns maximalt 2 meter.

Rakennuksen julkisivujen on oltava paikalla muuratua tiiltä tai muurauksen päälle tehtyä rappausta. Kaupunkirivitalo voi olla myös puuverhoiltu.

Byggnadens fasadmaterial ska vara platsmurat tegel eller platsmurat tegel med putsyta. Stadsradhuset kan också ha träpanelering.

Rakennuksen julkisivujen on oltava lämpimiä, vaaleita maavärejä.

Byggnadens fasader ska ha varma, ljusa jordfärger.

Lintujen törmäysriski tulee pyrkiä minimoimaan lasipintojen keskinäisen sijoittelun tai muiden suunnitteluratkaisujen avulla.

För att minska risken för fågelkollisioner ska glasytornas placering planeras eller användas andra planeringslösningar.

Pysäköintitilan maanpäälliset osat tulee käsitellä yhteneväisesti rakennusten julkisivujen kanssa.

Parkeringshallens delar ovan jord ska behandlas enhetligt med byggnadernas fasad.

Mäntytien puoleisessa kerrostalossa on oltava harjakatto, jonka kaltevuuden tulee olla noin 1:2,5. Paciuksenkadun puoleisessa kaupunkirivitalossa on oltava kattopuutarha tai hulevesiä viivyttävä viherkatto.

Flerbostadshuset vid Tallvägen ska ha sadeltak vars lutning ska vara ca. 1:2,5. Stadsradhuset mot Paciusgatan ska ha takträdgård eller gröntak som födröjer dagvatten.

Katolle ja julkisivuun sijoitettavien uusiutuvaan energiaan liittyvien tilojen ja laitteiden sekä muiden välttämättömien teknisten laitteiden on oltava osa rakennuksen arkkitehtuuria.

Anordningar för produktion av förnybar energi som placeras på tak och fasader samt andra nödvändiga tekniska anordningar ska utformas som en del byggnadens arkitektur.

Ilmanvaihokonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa katolle erillisiin rakennusosiin.

Maskinrum för ventilation och övriga tekniska utrymmen ska integreras i byggnaden och får inte placeras i separata byggnadsdelar på taket.

Mäntytien puoleisessa rakennuksessa kadun puolella ensimmäisessä kerroksessa asuinhuoneiden lattian tulee olla vähintään 0,7 m Mäntytien pintaa ylempänä.

I byggnaden vid Tallvägen ska golvet i första våningens bostäder intill gatan vara minst 0,7 m ovanför Tallvägens nivå.

Tontille ei saa rakentaa talousrakennuksia eikä rakennelmia pois lukien melusuojaukseen liittyvät aidat, pergolat ja tukimuurit.

Jätetilat tulee sijoittaa asuinrakennukseen.

Pihat ja ulkoalueet

Suuret tasoerot tulee rakentaa luonnonkivipintaisin tukimuurein, joihin liittyy istutuksia.

Kansipihakerroksessa sijaitseviin asuntoihin tulee liittyä asuntokohtainen oleskelupiha tai terassi ja ne tulee sijoittaa liikennemelulta suojatun sisäpihan puolelle.

Jos tontti jaetaan useammaksi tontiksi, on tonttien piha-alueet rakennettava yhteiskäyttöisiksi.

Ympäristötekniikka

Leikki- ja oleskelualueet tulee sijoittaa ja suojata melulta siten, että niillä saavutetaan melutason ohjearvo päivällä ja yöllä.

Paciuksenkadun puoleisen rakennuksen asuntojen tulee avautua myös sisäpihan suuntaan liikennemelun ja ilmanlaadun takia.

Rakennusten ilmanotto tulee järjestää tehokkaasti suodatettuna kattotasolta ja Paciuksenkadun puoleisessa rakennuksessa pihan puolelta.

Maanalaisten pysäköintitilojen poistoilma tulee johtaa rakennuksen katolle asti.

Melutason ohjearvo päivällä ja yöllä tulee saavuttaa asuntokohtaisesti vähintään yhdellä asuntoon liittyvällä oleskeluparvekkeella, -pihalla tai -terassilla.

Paciuksenkadun puoleisen rakennuksen jatkosuunnittelussa tulee arvioida raitioliikenteen aiheuttaman runkomelun torjuntatarve.

På tomten får inte byggas ekonomibyggnader eller konstruktioner med undantag för bullerskyddande staket, pergolor och stödmurar.

Soprum ska placeras i bostadshus.

Gårdar och utomhusområden

Stora nivåskillnader ska byggas med stödmurar med naturstensyta och planteras.

Bostäderna i gårdsdäcksvåningen ska förses med en egen uteplats eller en terrass och dessa ska placeras mot innergården som är skyddad mot trafikbuller.

Ifall tomten delas in i flera tomter, ska tomternas gårdar byggas för gemensamt bruk.

Miljöteknik

Områdena för lek och utevistelse ska placeras och vid behov skyddas mot buller så att man på dessa uppnår bullernivåns riktvärden dag och natt.

Bostäder i byggnaden invid Paciusgatan ska öppna sig också mot gården på grund av trafikbuller och luftkvalitet.

Byggnadernas friskluft ska filtreras effektivt. Friskluftsintag ska placeras på taknivån och i byggnaden mot Paciusgatan placeras mot gården.

Frånluften från parkeringsutrymmen under marknivå ska ledas ända upp på byggnadens tak.

Bullernivåns riktvärden dag och natt ska uppnås på åtminstone en till bostaden ansluten vistelsebalkong, uteplats eller terrass per bostad.

I den fortsatta planeringen av byggnaden invid Paciusgatan ska undersökas behovet av förebyggande åtgärder mot stomljud som förorsakas av spårtrafiken.

Rakennettavuus

Orsi- ja pohjavedenpintaa ei saa alentaa työnaikaisesti eikä pysyvästi.

Rakentamisesta ei saa aiheutua vahinkoa tai haittaa Kuusipuiston puustolle ja muulle kasvillisuudelle.

Perustusten tulee mahtua tontille ja rakentaminen tulee toteuttaa tontilta käsin.

Ilmastonmuutos - hillintä ja sopeutuminen

Rakennusten hiilijalanjälki ei saa ylittää Helsingin kaupungin asettamaa rakentamisajankohtana voimassa olevaa hiilijalanjäljen ohjearvoa.

Hulevesiä tulee viivyttaa tontilla ja johtaa maanvaraiselle pihan osalle. Lämpisemättömiä pintamateriaaleja tulee välttää.

Tonttien muodostaman kokonaisuuden vihertehokkuuden tulee täyttää Helsingin viherkertoimen tavoiteluku.

Liikenne ja pysäköinti

Autopaikat tulee sijoittaa ainoastaan maanalaisiin pysäköintitiloihin. Tonttien vieraspaikkoja ei tarvitse osoittaa tontilta.

Autopaikkojen määrät ovat:

- asunnot vähintään 1 ap / 135 k-m²
- asuntoihin liittyvät työtilat vähintään 1 ap / 135 k-m²
- vieraspysäköinti 1 ap / 1000 k-m²

Pyöräpaikkojen määrät ovat:

- asunnot vähintään 1 pp / 30 k-m²
- vieraspysäköinti vähintään 1 pp / 1000 k-m² sisäänkäyntien läheisyyteen.

Byggarhet

Nivån för hängande grundvatten eller för grundvatten får inte sänkas under byggtiden eller sänkas bestående.

Byggandet får inte skada eller förorsaka olägenhet för Granparkens träd och övriga växtlighet.

Grundkonstruktionerna ska rymmas på tomten och byggandet ska utföras från tomten.

Begränsning av och anpassning till klimatförändringen

Byggnadens koldioxidavtryck får inte överstiga det normvärde för koldioxidavtrycket som gäller i Helsingfors stad vid tidpunkten för byggandet.

Dagvatten ska fördröjas på tomten och ledas till obebyggt gårdsområde. Ytmaterial som inte släpper igenom vatten ska undvikas.

Tomternas gröneffektivitet ska uppfylla Helsingfors grönytefaktors målsättningstal.

Trafik och parkering

Bilplatserna ska placeras endast i underjordiska parkeringsutrymmen. Tomtens gästplatser behöver inte anvisas på tomten.

Bilplatsernas antal är:

- bostäder minst 1 bp / 135 m² vy
- arbetslokaler i anslutning till bostad minst 1 bp / 135 m² vy
- gästparkering 1 bp / 1000 m² vy

Cykelplatsernas antal är:

- bostäder minst 1 cp / 30 m² vy
- gästparkering minst 1 cp / 1000 m² vy som ska placeras i närheten av ingångarna.

Pyöräpaikoista vähintään 75 % on oltava pihata-
sossa olevassa tai muuten hyvin saavutettavassa
ulkoiluvälinevarastossa.

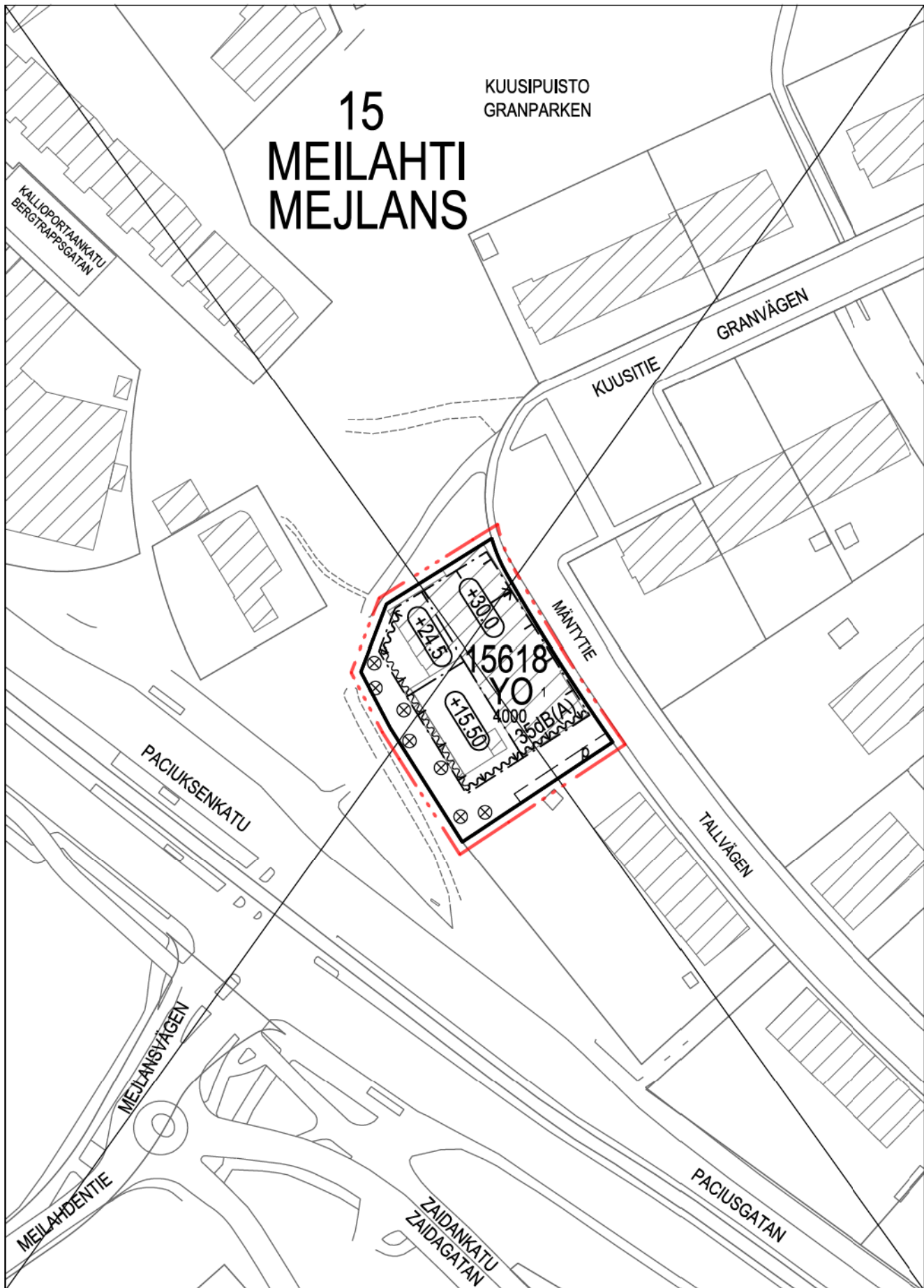
Autopaikkojen vähimmäismäärästä voidaan vähen-
tää 5 yhtä yhteisautopaikkaa kohti, yhteensä
kuitenkin enintään 10%.

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadit-
tava erillinen tonttijako.

Minst 75 % av cykelplatserna ska placeras i förråd
för friluftsutrustning som är i gatu- eller gårdsnivå
eller på annan lättillgänglig plats.

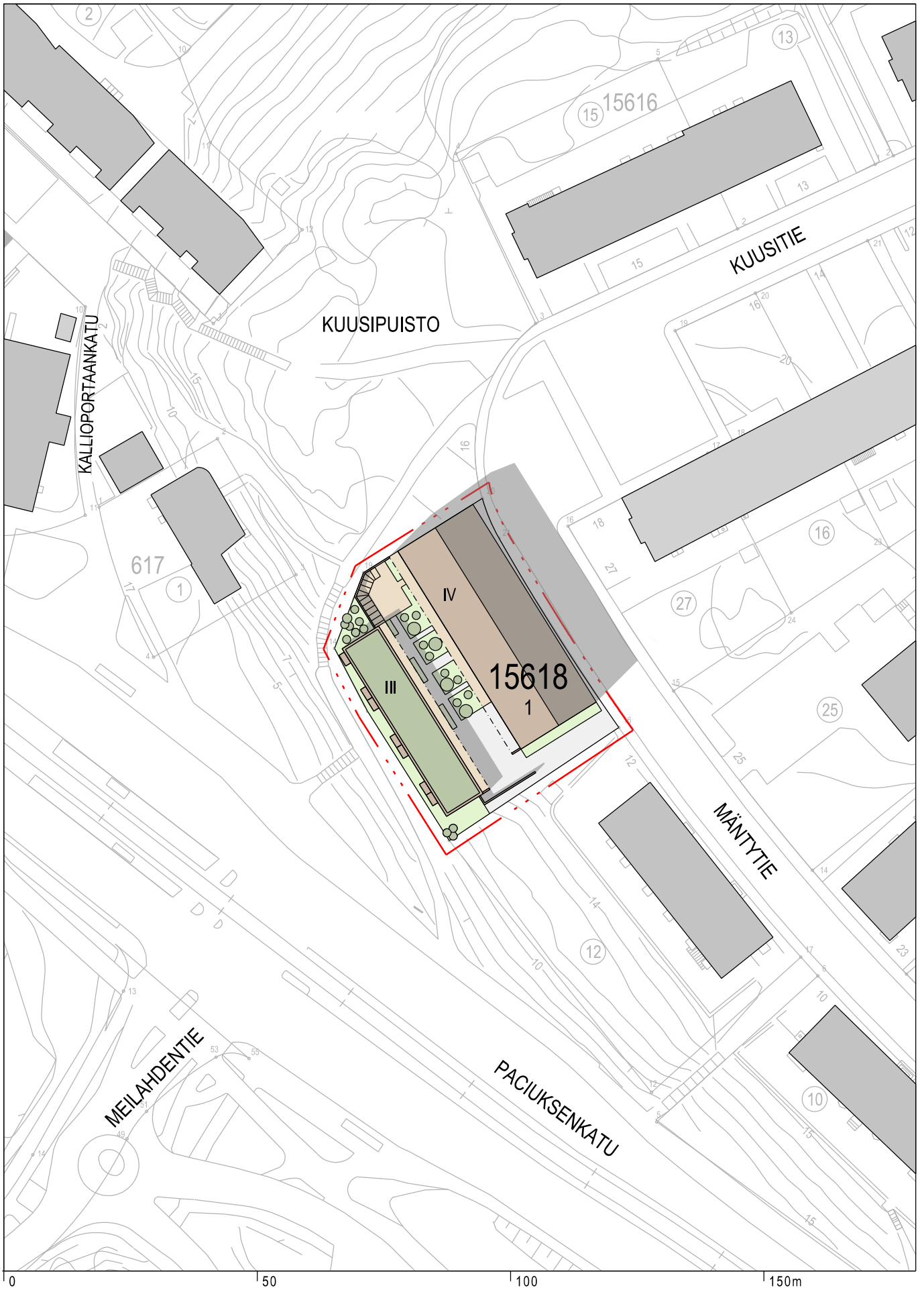
Bilplatsernas minimiantal kan minska med 5 bp per
sambuksbilplats, sammanlagt dock max. 10%.

På detta detaljplanområde ska för kvartersområdet
uppgöras en separat tomtindelning.

Yhdistelmä asemakaavoista, jotka asemakaavan muutos nro 12840 voimaantullessaan kumooa.
Sammanställning av de detaljplaner som upphävs då detaljplaneändringen nr 12840 träder i kraft.

Poistuvat merkinnät ovat eri mittakaavassa kuin asemakaavan muutos.
De strukna beteckningarna är i annan skala än detaljplaneändringen.

Havainnekuva
Mäntytie 14

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus
Läntinen alueyksikkö

Englantilainen koulu

Kaavan viitesuunnitelma

14.6.2023

Näkymä Kuusitien päätteenä olevalta pysäköintialueelta kohti Mäntytie 14:n uudisrakennusta, taustalla Mäntytie 12.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

1/27

Hankeselostus

Kohde

Englantilaisen koulun säätiö omistaa Meilahdessa tontin rakennukseen. Tontti nro 1 sijaitsee korttelissa 15618 osoitteessa Mäntytie 14, 00270 Helsinki. Tontin koko on 2048 m2.

Tontti rajautuu koillisessa Mäntytiehen, kaakossa naapuritonttiin nro 12 sekä lounaassa ja luoteessa Kuusipuistoon. Kuusipuis-tossa kulkee Mäntytieltä Paciuksenkadulle kevyen liikenteen väylä portaineen tontin ohitse kahdella sivulla.

Tontin korkeus vaihtelee n.9,4 metriä. Mäntytie nousee tontin kohdalla n. 1,4 metriä luoteeseen päin, lounaaseen Kuusipuis-toon päin tontti on rinteessä. Tontin koillis- ja lounaisrajan välinen tasoero on n. 8 metriä 40 metrin matkalla siten, että aluksi Mäntytieltä puiston päin tontin kaltevuus on n. 1:10 ja maasto jyrkkenee tontin viimeisen neljänneksen osalla kaltevuuteen 1:2.

Tontilla sijaitsee nykyisin englantilaisen koulun rakennus, joka valmistui vuonna 1952. Rakennusta on laajennettu v. 1975 sekä toisen kerran 1998, jolloin rakennuksessa on myös tehty peruskorjaus. Rakennuksen kokonaisala on 4326m2, tilavuus 15065m3 ja rakennusoikeutta on käytetty 3959m2.

Viitesuunnitelman lähtökohtana on koulurakennuksen purkaminen ja sijoittaminen koulurakennusta vastaava määrä asuin-pinta-alaa tontille. Tontille on sijoitettu kaksi asuinrakennusta, jotka ovat toisiinsa yhteydessä alimman kellarikerroksen osalta. Ka-dun puolelle on sijoitettu kaksi kellarikerrosta sisältävä 4-kerroksinen ullakollinen asuinkeerrostalo ja puiston puolelle jyrkkään rinteeseen on sijoitettu 3-kerroksinen kaupunkirivitalo.

Kaavatiedot

Voimassa olevan 26.9.1991 vahvistetun asemakaavan 9820 mukaan tontin käyttötarkoitus on opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YO), jolla on rakennusoikeutta 4.000 kem2.

Kaavassa on määriteltty vesikatton ja julkisivun leikkaukshöhdan korkein sallittu korkeusasema +30.0 sekä pihan puolella laajen-usosien vesikatton korkeimmat sallitut korkeusasemat +24.5 ja +15.5.

Paciuksenkadun suuntaan on kaavassa merkintä 35dB äänenieristävyydestä liikennemelua vastaan. Lisäksi Kuusipuiston reu-nalla on alue, jolle on merkitty kaupunkikuvallisesti arvokas säilytettävä puusto.

Kaupunkikuva

Olemassa oleva rakennuskanta

Meilahden alueen asuntoarkkitehtuuri on hyvin yhtenäistä, vaikka asuinrakennuksia on rakennettu usealla vuosikymmenellä 1930- ja 1950-lukujen välillä. Suunnittelijat ovat olleet aikansa keskeisiä arkkitehteja.

Asuinrakennukset ovat pääosin neli- tai seitsenkerroksisia, räystäslinjat ovat yhtenäisiä. Lamellitalojen pihat ovat avoimia ja yleensä aitaamattomia tai pensasaidoin rajattuja. Rakennuksissa on erkkereitä ja parvekkeita, alimmissa kerroksissa liikehuo-neistoja ja autotalleja. Yhtenäinen räystäskorkeus aiheuttaa eri maaston kohdissa erilaisia pohjakerrosratkaisuja, jotka tuovat vaihtelua katutasoon. Julkisivuista merkittävä osa on terastirappauspintaisia, mutta myös rapattuja julkisivuja on runsaasti. Väriskaala on murrettu, hiekanruskea ja vaaleat sävyt ovat hallitsevia värejä alueella. Asuinrakennusten ikkunat ovat selkeitä aukotuksia massiiviseinissä. Alueen yhtenäinen kattomateriaali on tiili ja kattomuodot ovat yhtenäisiä auma- tai taitekattoja.

Mäntytien rakennukset on rakennettu pääosin 1950-luvulla. Lounaspuolen rakennukset ovat kadun suuntaisia, koillisen puo-lella talojen päädyt ovat kadulle päin. Julkisivut ovat pääosin terastirappauspintaisia väriltään vaaleita ja murrettuja, katot ovat taitekattoja, materiaali tiiltä. Kadunsuuntaisissa rakennuksissa on säännönmukainen aukotus, josta rytmittävät suuret porrashuoneiden lasi-ikkunat. Rinteessä olevien rakennusten parvekkeet ovat Paciuksenkadulle päin.

Tontin käytön periaatteet

Mäntytien puolelle on sijoitettu 4-kerroksinen ullakollinen kadunsuuntainen asuinkeerrostalo, joka mukautuu massaltaan Män-tytien asuinrakennusten rivistöön. Rakennus muistuttaa massaltaan nykyistä koulurakennusta.

Puiston puolelle jyrkkään rinteeseen on sijoitettu 3-kerroksinen kaupunkirivitalo. Rakennusten väliin jää asukkaiden käyttöön suojaista kansipiha, jossa kaupunkirivitalo toimii suojaavana elementtinä liikenteen melua ja ilman epäpuhtauksia vastaan.

Kaavassa arvokkaiksi luokitellut puut ovat todellisuudessa jyrkässä rinteessä melko huonosti menestyviä puita, joten niiden säilyttämistä ei ole katsottu tarpeelliseksi. Toisaalta tontin kohdalla Kuusipuisto on riittävän leveä muodostaakseen alueita rajaavan vihervyöhykkeen Paciuksenkadun ja Meilahden väliin. Tonttia on käsitelty vuoden1939 kaavan periaatteen mukaan, jolloin Mäntytien lounaspuolen päissä olevien rakennusten rakennusalue ulottui tontin rajalta rajalle muodostaen selkeän päät-teen tien varren rakennusten rivistölle.

Arkkitehtonisen ja kaupunkikuvallisen ratkaisun perusteet

Tontin sijainti Kuusipuiston laidalla ottaa kantaa sekä Meilahden asuinalueeseen että Paciuksenkatuun. Nelikerroksinen massa mukautuu Mäntytien kadunsuuntaiseen asuinrakennusten rivistöön, kun kolmikerroksinen kaupunkirivitalo taas kommunikoi enemmän Paciuksenkadun suuntaan lomittaen kaupunkirakenteet toisiinsa. Kaupunkirivitalon massoittelu liittää paikan Paci-uksenkadun varren pohjoispuoleisiin rakennuksiin, sähkölaitoksen muuntamorakennukseen ja allergiataloon.

Tontin korkeusvaihtelut on huomioitu massojen sijoittamisessa siten, että kadun puolella rakennuksen kerrososat noudatta-vat alueen yleistä linjaa, jossa ensimmäisen kerroksen lattia on puolikerrosta katutasoa alempana olevalla pihatasolla. Kolmi-kerroksisen kaupunkirivitalon ylimmässä kerroksessa oleva sisäänkäynti on pihatasolla ja kaksi alempaa kerrosta rinteeseen upotettuina, jolloin alimman kerroksen pihatasa on tontin korkojen mukainen.

Pihakannen alla on paikoitustilaa. Alemman kellarin lattiakorko noudattaa nykyisen kellarin korkoa, joten uutta kaivamista ton-tilla on minimoitu. Rakennusmassat on sijoitettu nykyisiä massoja ja korkoja mukaillen.

Julkisivut toteutetaan puhtaaksimuurattuina tai rapattuina alueen vaaleaa, murrettua väriskaalaa noudattaen ja alueen raken-nuskantaan soveltuen. Aukotus on järjestelmällistä ja rauhallista. Toisto ja selkeä aukotus luo tontille arvokkaan luonteen pe-rinteisellä tavalla ja yhdistää tontin luontevasti ympäröivään rakennuskantaan.

Mäntytien puolella julkisivu noudattaa alueelle tyypillistä aukotusta, jossa on korostettu sisäänkäyntejä Meilahdelle omi-naiseen tapaan. Pihanpuolen julkisivuun muodostaa parvekevyöhyke, joka on luonteeltaan muistuma koulun pihajulkisivusta. Asuinkeerrostalossa on kattotiili pintainen taitekatto alueen yleisen ilmeen mukaisesti. Kaupunkirivitalossa taas on hyvin loi-va viherkatto, jolla rakennus liittyy Paciuksen kadun tasakattoisten rakennusten rivistöön ja muodostaa miellyttävän kattonä-kymän kadunvarsi rakennuksen suuntaan.

Rakennukset

Suunnitelman rakennusoikeudellinen kerrosala on 4005 k-m2, josta työtilojen osuus on 222 k-m2. Huoneistoalaa on 3126,5 m2, josta on asuinpinta-alaa 2926 m2 ja työtiloja 200,5 m2. Asuntojen lukumäärä on 32 kpl ja keskipinta-ala on 91,4 m2.

Asuinkeerrostalo

Rakennus on neljakerroksinen kahden porrashuoneen lamellitalo. Rakennus on sijoitettu tontille nykyisen rakennuksen mu-kaisesti sisältäen nykyisellä paikallaan olevan muuntamon. Suunnitelman rakennusoikeudellinen kerrosala on 3155 k-m2. Ker-rosalasta 222 k-m2 on työtiloja ja kaikki muu kerrosala on asuinkeerosalaa tai asumista palvelevia porrashuoneita. Asumista palvelevia yhteis- ja aputiloja ei ole laskettu rakennusoikeuteen.

- Asunnot

Suunnitelman asuutopinta-ala on 2215,5 m2. Asuntojen lukumäärä on 25 kpl ja keskipinta-ala on 88,6 m2. Lisäksi neljään asun-toon liittyy työtilaa, yhteensä 200,5 m2

Ensimmäisessä kerroksessa pihan puolella on pääosin kaksikerroksisia asuntoja, jolloin asuntoihin on saatu näkymä kaupun-kirivitalon ylitse Kuusipuistoon ja Paciuksenkadulle. Näillä asunnoilla on sekä piha että lasitettu parveke toisessa kerrokses-sa. Kadun puolella on työhuone-loftasuntoja, joissa työtila on kahden kerroksen korkuista tilaa toisessa kerroksessa olevalla asuutoparvella ja joissa työtilan lattiapinta on noin puoli kerrosta katutason alapuolella. Neljännen kerroksen asuntoihin liittyy oleskelutilaan aukeava ullakkokerroksessa oleva parvi sekä makuuhuoneiden kautta käytettävä katon lappeeseen kätkeytyvä avoparveke, asuntoihin kuuluu myös lasitettu parveke neljännessä kerroksessa.

Isoimmat asunnot ovat läpätalonhuoneistoja. Ne avautuvat koilliseen Mäntytielle ja pihan puolella lounaaseen. Pienimmät asunnot avautuvat joko pihalle tai päädyssä kahteen ilmansuuntaan.

Asunnot on suunniteltu esteettömiksi siten, että kaksikerroksisissa asunnoissa toinen kerroksista on selviytymiskerros.

- Yhteistilat

Yhteistiloja on sijoitettu maantasokerrokseen sekä kellarikerroksiin.

Ensimmäisessä kerroksessa on lastenvaunu- ja apuvälinevarasto sekä jätehuone.

Kellarikerroksessa on kaksi saunaaosastoa, joihin liittyy kerhotila sekä kuntosalii. Kellariin on sijoitettu myös tekniset tilat, pesula ja kuivaushuone sekä irtaimisto- ja ulkoiluvälinevarastot. Väestönsuoja sijaitsee kellarissa ja sen rauhanajan käyttö on irtaimis-tovarasto. Polkupyörien kuljetus varastotiloihin tapahtuu pihan puolelta kevythissillä. Yhteistilat on suunniteltu esteettömiksi.

Kaupunkirivitalo

Rakennus on kolmikerroksinen rivitalo. Rakennus on sijoitettu tontille jyrkkään rinteeseen. Suunnitelman rakennusoikeudelli-nen kerrosala on 850 k-m2. Kaikki kerrosala on asuinkeerosalaa.

- Asunnot

Suunnitelman asuutopinta-ala on 710,5 m2. Asuntojen lukumäärä on 7 kpl ja keskipinta-ala on 101,5 m2.

Kaikki asunnot ovat samankokoisia, kolmikerroksisia huoneistoja, joihin on sisäänkäynti pihatasolta. Sisäänkäynnin yhteydessä on huoneistokohtainen piha. Asuntoihin on toinen sisäänkäynti alemmasta kellarista. Tätä kautta asunnoilla on yhteys myös yhteistiloihin ja irtaimistovarastoihin.

Asunnot avautuvat lounaaseen, Kuusipuistoon ja Paciuksenkadulle sekä ylin kerros myös pihalle.

Asunnot on suunniteltu esteettömiksi siten, että asuntoihin on mahdollista asentaa kevythissi.

Pysäköintiratkaisu

Autopaikat, 30 kpl, on sijoitettu kellarikerrokseen. Kulku parkkihalliin tapahtuu autohissillä, jonka kapasiteetti on 24 autoa / tunti

Piha-alueet ja ulkotilat

Rakennusten väliin jäävä kansipiha palvelee kaikkia asukkaita. Pihalle sijoitetaan sekä yhteiset oleskelualueet että pihalle avautuvien asuntojen pihoja. Osalla asunnoista on tämän lisäksi parveke ulko-oleskelua varten. Piha-alueen mitoitus mahdol-listaa pelastusreitit ambulanssille. Pelastautuminen asunnoista tapahtuu tikasportaiden kautta. Lisäksi pihakannelle sijoite-taan runkolukittavia polkupyöräpaikkoja.

Esteettömyys

Porrashuoneeseen on esteetön käynti sekä pihan että kadun puolelta ja kaikkiin asuntoihin on esteetön käynti porrashuonees-ta. Pyörähdysympyröiden mitoitus on asunnoissa 1300 mm ja yhteistiloissa 1500 mm.

Helsingin Englantilainen koulu	JKMM Arkkitehdit
14.6.2023	Lapinrinne 3
	00100 Helsinki

Viistoilmakuva Paciuksenkadulta

Viistoilmakuva Paciuksenkadulta Meilahteen päin, etualalla Allergiatalo takanaan sähkölaitos. Mäntytie 14:n uudisrakennukset kuvan keskiosassa, taustalla Meilahden asuinalue.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Näkymä Meilahdentielle

Näkymä Meilahdentien suunnasta Paciuksenkadun ylitse kohti Meilahtea. Mäntytie 14:n uudisrakennukset näkyvät Kuusi-
puiston puiden lomasta. Oikealla Mäntytie 12, vasemmalla Huopalahtea ja taustalla Kuusitien korkeita rakennuksia.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Näkymä Mäntytieltä

Näkymä Mäntytie 12n suunnasta kohti uutta kerrostaloa nykyisen Englantilaisen koulun paikalla osoitteessa Mäntytie 14, oikealla Kuusitie 18 asuinrakennus.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

5/27

Talvinäkymä Paciuksenkadulta

Uudisrakennukset kuvattuna talvisessa ympäristössä Paciuksenkadun suunnasta, etualalla vanha sähkölaitos ja takavaiheisemmalla Kuusitien korkeita rakennuksia.

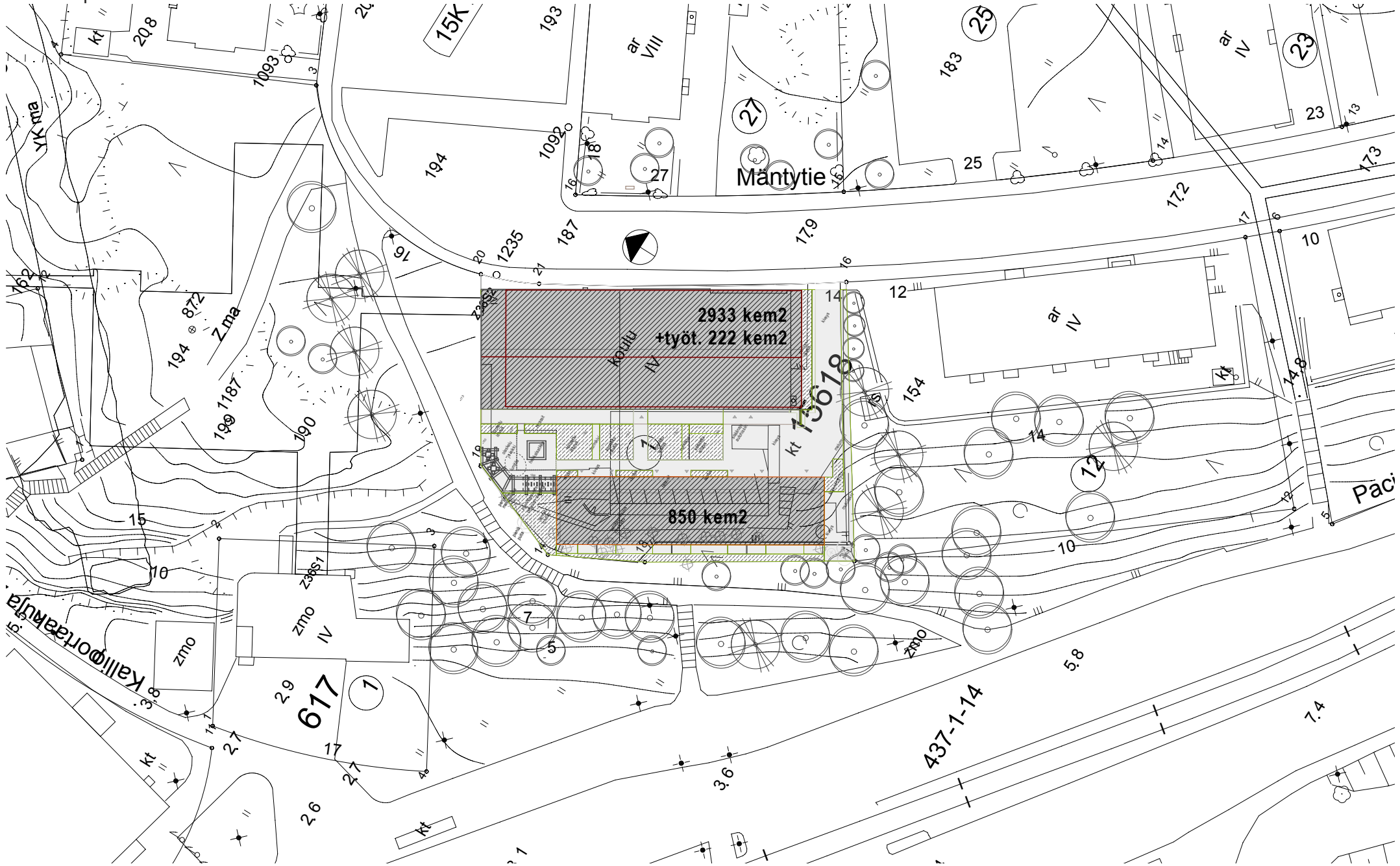
Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

6/27

Asemapiirros

Mäntytie 14 asemapiirros, jossa esitetty uudisrakennusten sijoittuminen tontille sekä piha-alueet istutuksineen.

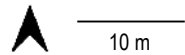
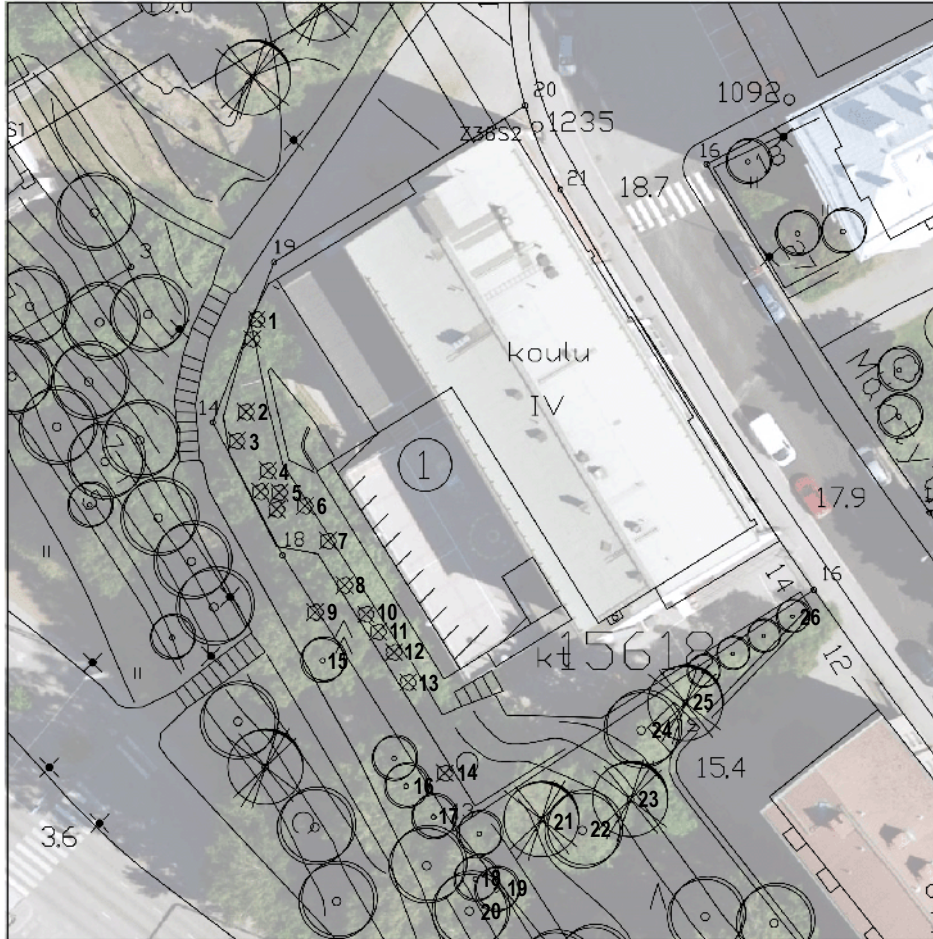
Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Puiden kuntoarvio

Tontin puusto

NYKYTILANNE JA PUIDEN KUNTOARVIO 1:500

Arviointi suoritettu 2.5. kohteessa Mäntytie 14, Helsinki. Kuntoarvio on tehty silmämääräisesti arboristien toimesta. Katselmuksessa tutkittiin joitakin tontin ja sen reunalla olevia puita. Tontin sisäiset puut kaadetaan. Arboristien tekemää kuntoarviota on tarkennettu oheiseen karttaan.

TONTIN PUUSTO

1. Jalavien ryhmä, pajua, tuomea
2. Koivu
3. Koivu
4. Kaksi nuorta koivua
5. Kaksi nuorta pihlajaa
6. Vaahtera
7. Vaahtera
8. Pihlaja
9. Koivu
10. Kuusi
11. Kuusi
12. Mänty
13. Mänty
14. Koivu

TONTIN YMPÄRISTÖN PUUSTO

15. Nuoret puut tukimuurin edessä
16. Koivujen ryhmä
17. Koivu
18. Pihlaja
19. Koivu
20. Koivu
21. Mänty
22. Raita
23. Mänty
24. Vaahtera
25. Kaksi mäntyä
26. Syreeniaidanne

1: Kasvaa aidan vieressä, urakka-alueen reunassa. Pienehköjä, vesoo. Kaato, eivät selviä urakasta.

2-8,10-14: Aidan sisäpuolella kasvaa lukuisia nuorehkoja puita, joilla ei ole suurta maisemallista arvoa. Kaato, ovat jäämässä tulevien rakennusten alle.

9: Kookas koivu, iso latvus. Joitain kuivia oksia. Mahdollinen juurivaurio tukimuurista, edellisistä rakennustöistä. Kaato, ei selviä urakasta.

Puiden kuntoarvio

Tontin ympäristön puusto

15: Tukimuurin alla kasvaa jalavaa, vaahteraa ja pihlajaa, joista voisi varteenotettavasti kasvattaa hienoja maisemallisesti arvokkaita puita harventamalla.

20: Kookas, tuuhea, elinvoimainen latvus. Vähän kuivia oksia. Vahvasti kallellaan ratikavajerin tukitolppaan, kevyenliikenteenväylälle, sekä kadulle. Kylestymätön oksanhaava kevyenliikenteenväylän puolella.

25: Kasvatavat ryhmänä. Molemmissa laaja runkovaurio naapurin puolella. Oksapaino tulevaan rakennukseen. Mahdollinen juurivaurio naapurin katoksen rakennustöiden yhteydessä.

16: Kaksi keskikokoista koivua, joiden välissä nuoria vaahteroita ja pihlajia. Ensimmäinen tuuhea, selvästi elinvoimaisin latvus ryhmästä. Toinen kuivia oksia, ensimmäistä harsumpi latvus, mahdollinen juurivaurio tukimuurista, edellisistä rakennustöistä.

17: Selvästi heikompi ja kapeampi latvus kuin vierustovereilla. Kuivuneita oksia, kylestymättömiä oksanhaavoja, huonokuntoinen.

21: Iso vaakaoksa kasvaa naapurisiin. Iso haara tulevan rakennuksen päälle. Voisi leikata isoja, pitkiä oksia tykkylumen varalta.

22: Kaksi päähaaraa, heikko haaraliitos. Iso haara poistettu tyveltä, ei ole kylestynyt. Kuivia oksia pudonnut. Runkohalkeamia ja tyvivaurio.

23: Latva typistynyt raidan varjostuksesta, muuten elinvoimainen. Kuivia oksia. Oksisto toispuoleinen.

26: Hieno vanha aidanne sisääntulon vieressä. Joitakin kuivia oksia.

18: Latvus kuiva, kuivia oksia. Enää vähän eläviä silmuja, maisemallisesti vähäarvoinen puu, tyvivaurio ja huonokuntoinen.

19: Pihlajan vieressä. Pienehkö latvus. Kallellaan metsään päin. Toimii tuulipuskurina koivulle 20.

24: Kallellaan vahvasti rakennukseen. Maisemallisesti vähempi arvoinen.

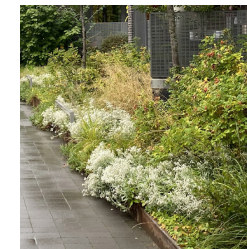
PIHAPIIRROS 1:300

Vehreyttä tuodaan tontille korotetuilla istutusalueilla, joissa on monikerroksellista kasvillisuutta.

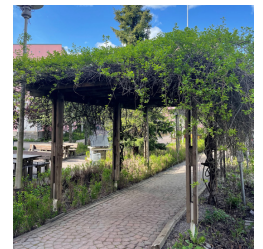
Pergolaan integroidaan melumuuri, jonka juurelle maantasolle istutetaan köynnöksiä kasvamaan muurta ja pergola pitkin. Terrassoidulle alueelle sijoittuu leikki ja oleskelu, jota pergola köynnöksineen suojaa miellyttävästi.

Etelän puoleiselle melumuurille istutetaan köynnöksiä kannen päälle, jolloin köynnökset valuvat melumuurilta alas ja hoito onnistuu tontin puolelta. Melumuurissa on kaide.

Viherkerroin	0,82
Tavoitetaso	0,7

Istutuksia

Pergola ja köynnös

Istutuksia

Kiveys ja nurmikivi

10 m

Pohja 1. kerros 1:250

Ensimmäinen kerros piha-alueineen. Ylempänä tontilla Mäntytien reunassa sijaitsee kaksi porrashuonetta käsittävä kerrostalo, jonka ensimmäisessä kerroksessa ovat sisäänkäynnit sekä pihalta että kadulta. Asuntojen lisäksi kerrokseen on sijoitettu apuvälinevarasto ja jätehuone sekä kellarikerrokseen menevät autohissi ja kevythissi polkupyörille. Alempana tontilla Kuusipuistoon viettävässä rinteessä sijaitsee kaupunkirivitalon ylin kerros, jossa sisäänkäynnit kaupunkirivitalon asuntoihin.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Toisessa kerroksessa on kaksiporrashuonetta, joissa molemmissa on viisi asuntoa, jotka ovat kaksikerroksisten asuntojen yläkertoja yhtä kellariin menevien hissien yläpuolella olevaa asuntoa lukuunottamatta. Kadun puolella asuntojen alempi kerros on osittain maanpinnan alapuolella olevaa työtilaa.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Kolmannessa kerroksessa on kaksi porrashuonetta ja yhteensä seitsemän asuntoa.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

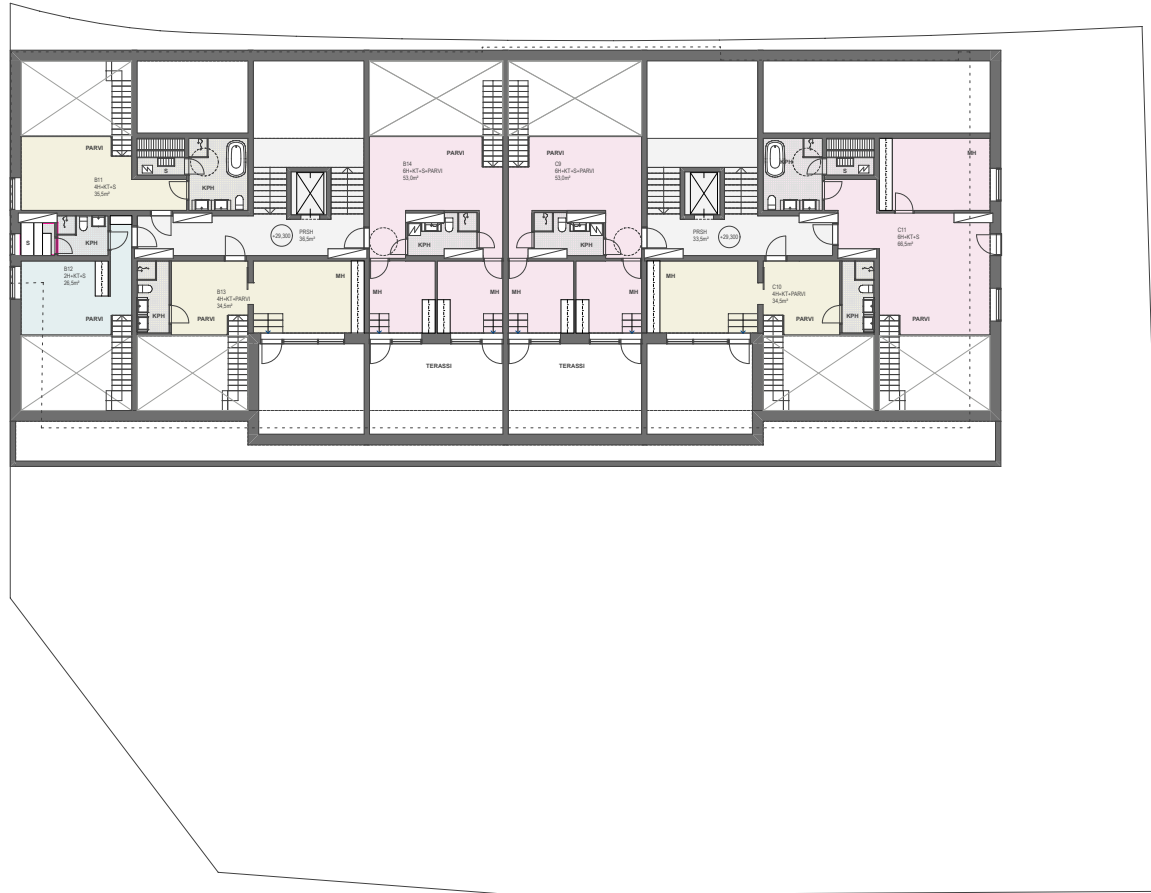
JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Neljännessä kerroksessa on kaksi porrashuonetta, joissa sijaitsee seitsemän asunnon alakerrat.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Ullakolla on neljännen kerroksen asuntojen yläkerrat, jotka ovat porrasaukon kohdalla auki alempaan kerrokseen. Neljässä keskimmaisissa asunnossa on lisäksi kattoterassi.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Pohja kellari K2 1:250

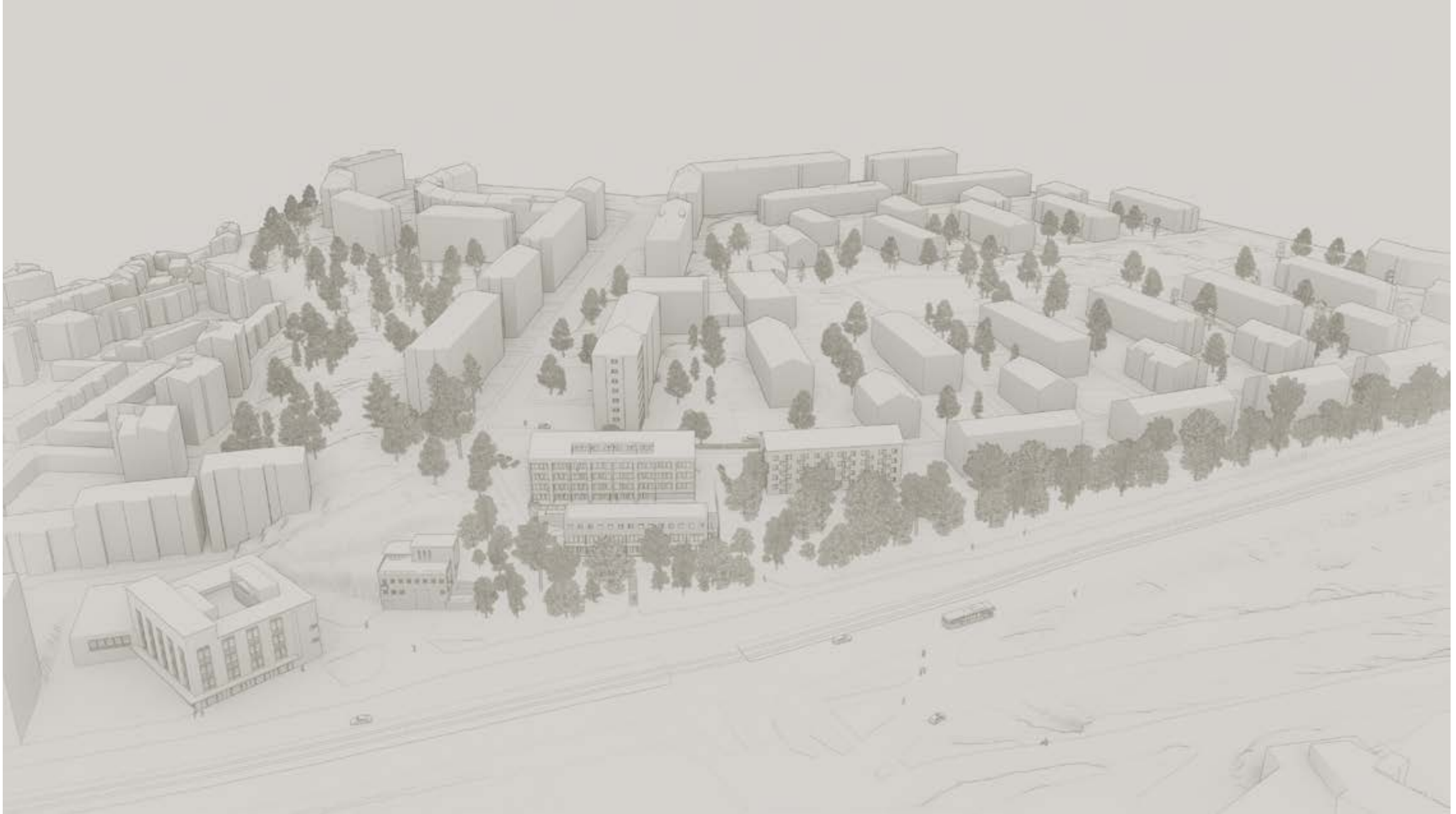
Alemmassa kellarissa K2:ssa on kerrostalolle ja kaupunkirivitalolle yhteisiä tiloja kuten talosaunat ja pesutupa sekä kaupunkirivitalon alin kerros.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Viistoilmakuva Meilahdentieltä

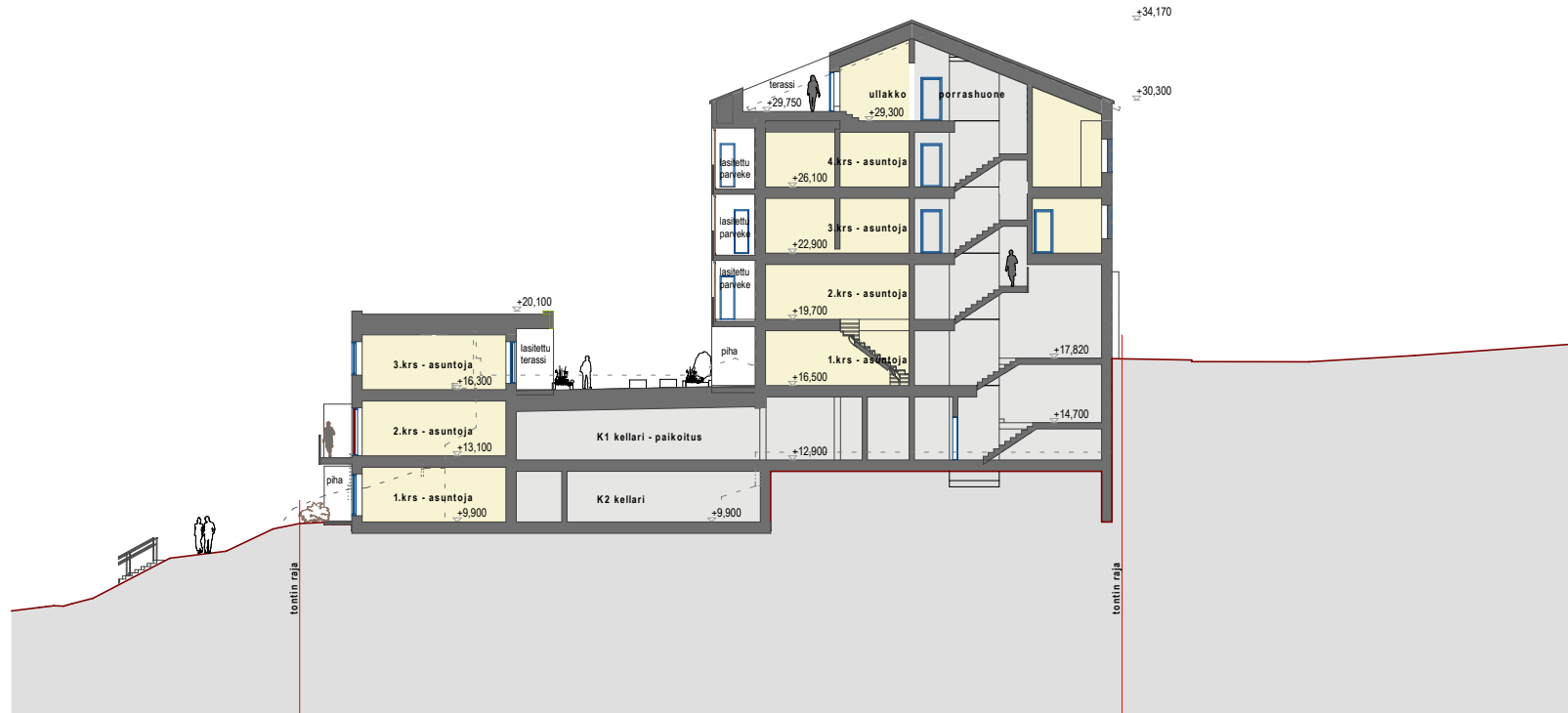

Viistoilmakuva Meilahdentieltä kohti Kuusitietä. Etualalla Paciuksenkatu ja Englantilaisen koulun tontille tulevat uudisrakennukset. Ympäristöä kuvattu laajasti viistosti ylhäältä päin ulottuen Huopalahdesta Meilahden reunoille asti.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Leikkaus A-A

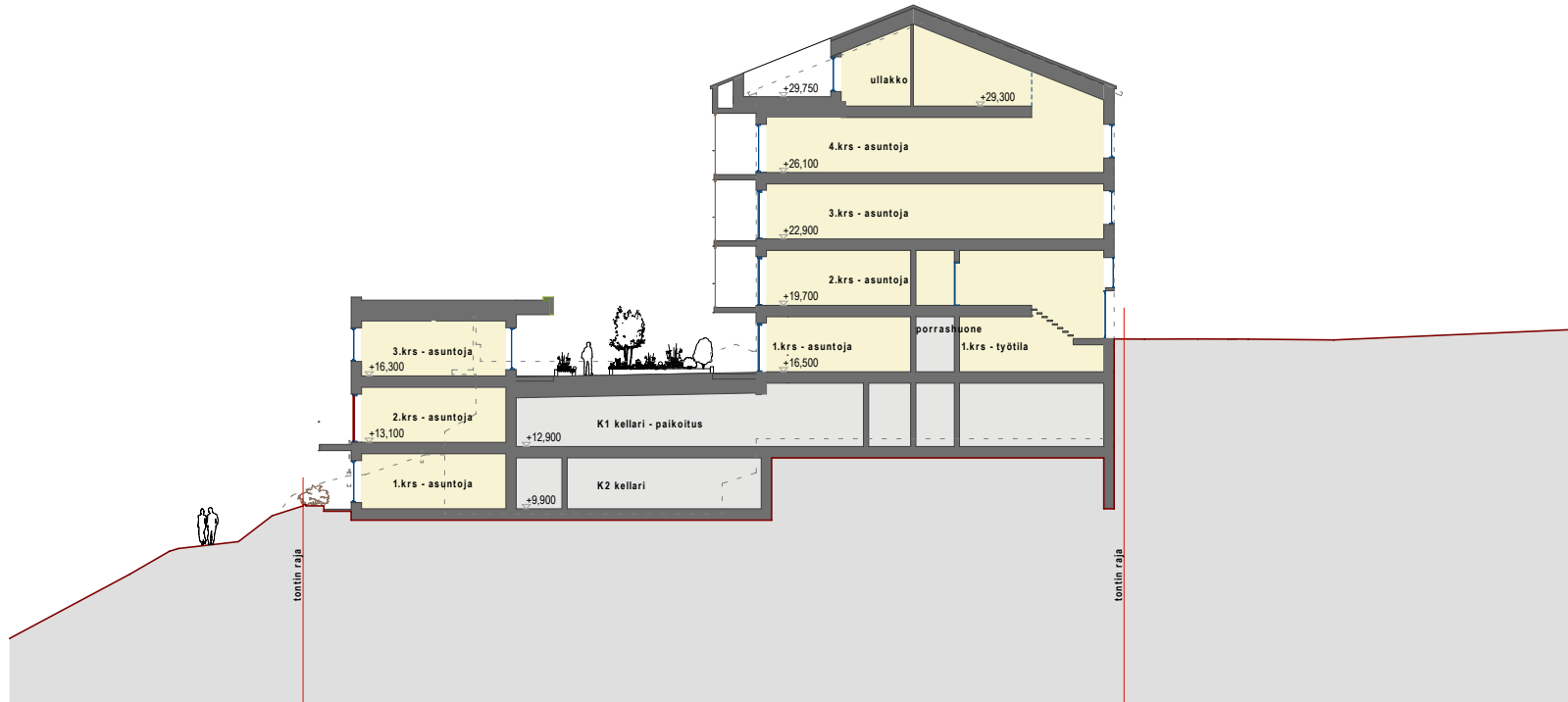

Tontin poikkileikkaus Kuusipuistosta Mäntytielle asti. Oikealla Mäntytien reunassa oleva nelikerroksinen kerrostalo, jossa lisäksi ullakko ja kellarikerros. Kerrostalo on leikattu porrashuoneen kohdalta. Keskellä on pihakansi, jonka alla kaksi kellarikerrosta ja vasemmalla kolmikerroksinen kaupunkirivitalo, jonka alin kerros on samalla tasolla pihakannen allaolevan alemman kellarin kanssa.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Leikkaus B-B

Poikkileikkaus tontilta Kuusipuiston reunassa olevalta kolmikerroksiselta kaupunkirivitalolta Mäntytien reunassa olevalle nelikerroksiselle ullakolliselle kerrostalolle. Kerrostalo on leikattu kadun puolella olevan kaksikerrosta korkean työtilan kohdalta. Ensimmäisessä kerroksessa oleva työtila on noin puolikerrosta katutasoa alempana ja sen alapuolella on kellarikerros. Keskellä on pihakansi, jonka alla on kaksi kellarikerrosta.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Julkisivu koilliseen

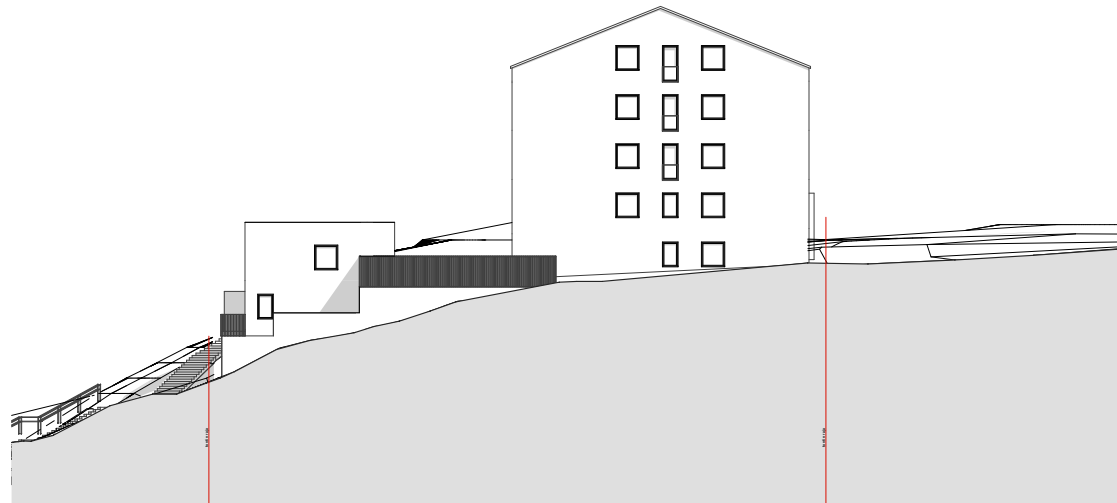

Katujulkisivu Mäntytien suuntaan. Ensimmäisessä kerroksessa on isoja ikkunoita tuomaan valoa puoli kerrosta katutasoa alempana oleviin tiloihin. Ylempien kerrosten ikkuna-aukotus noudattaa alueelle tyypillistä aukotusta, ikkunat ovat selkeitä aukotuksia massiiviseinässä. Sisäänkäyntejä on korostettu Meilahdelle ominaiseen tapaan.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Julkisivu kaakkoon

Päätyjulkisivu Mäntytie 12:n naapuritontille. Tontinrajalla on melumuuri suojaamassa oleskelupihoja Paciuksen kadun me-
lulta ja pölyltä.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

22/27

Julkisivu lounaaseen

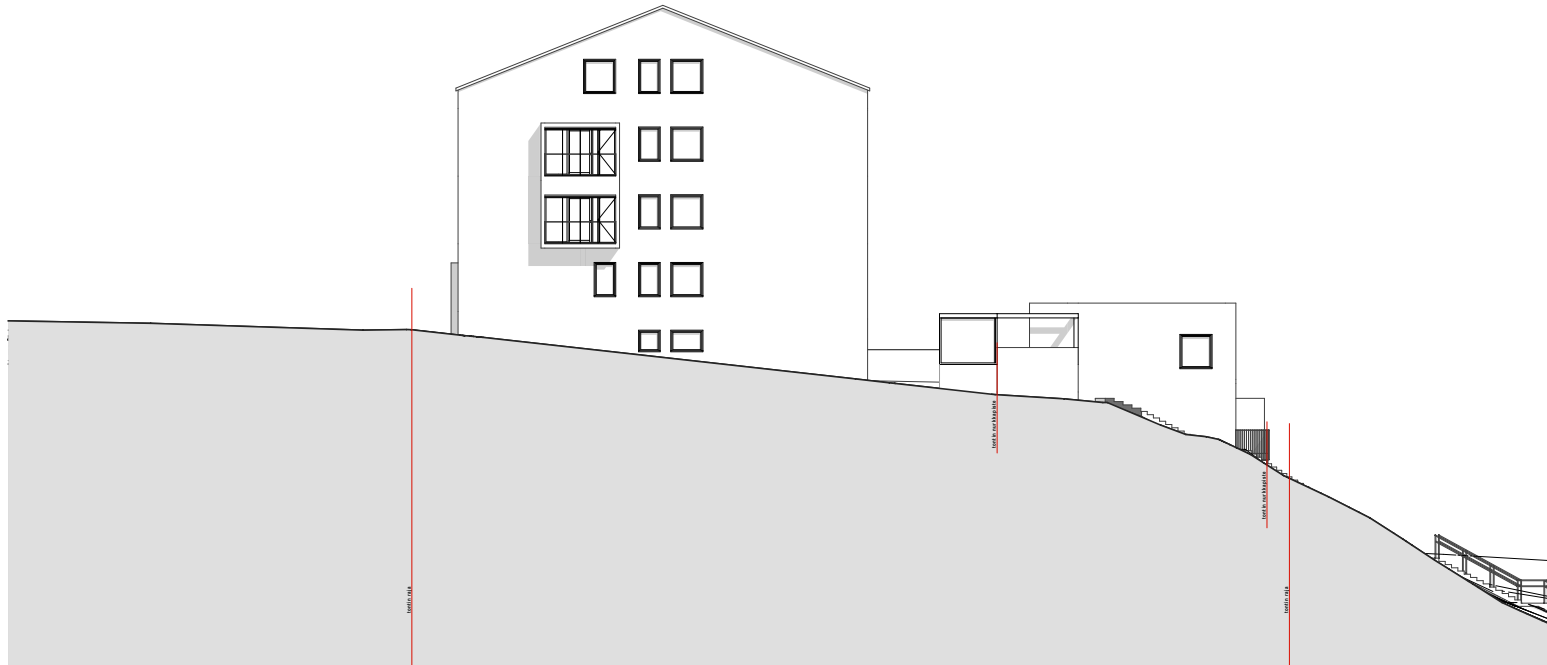

Julkisivu Kuusipuiston ja Paciuksenkadun suuntaan. Kerrostalon pihajulkisivun muodostaa parvekevyöhyke, joka on muistuma tontilla olevasta koulurakennuksesta. Kaupunkirivitalon aukotus on selkeää ja keskikerrosta elävöittää pistäytymisparvekeidenvyöhyke.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

Julkisivu luoteeseen

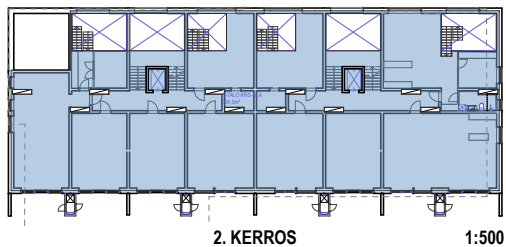
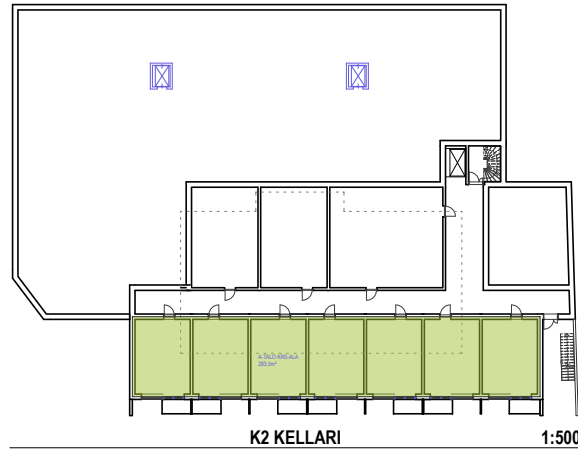
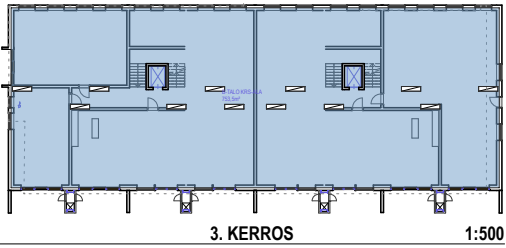
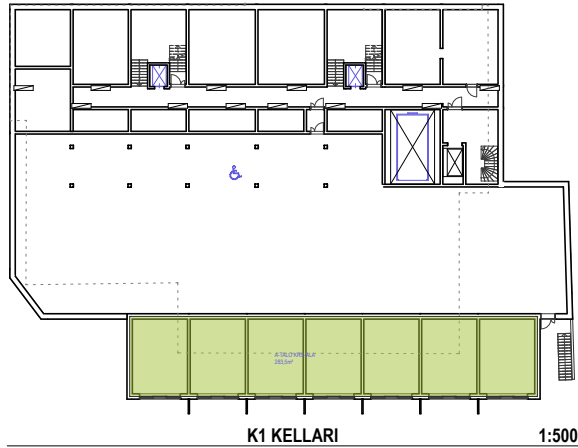
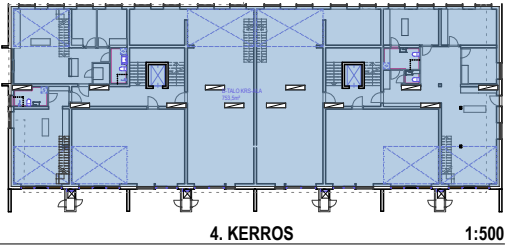
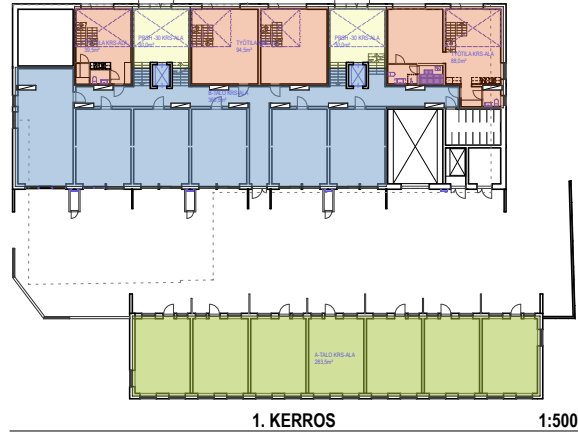
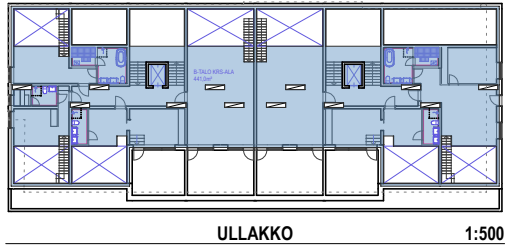

Päätyjulkisivu Kuusipuiston kallioiden suuntaan. Päädyissä on rauhallinen aukotus muurimaisessa seinäpinnassa. Tontin rajalle on sijoitettu ikkunallinen melumuuri suojaamaan oleskelupihoja ja luomaan visuaalista yhteyttä pihan ja ympäristön välille.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

KRS-ala laskelma

KERROSALA YHTEENSÄ		
Kerros		m2
K2 KELLARI	KAUPUNKIRIVITALO	283,47
K1 KELLARI	KAUPUNKIRIVITALO	283,47
1. KERROS	KAUPUNKIRIVITALO	283,47
YHTEENSÄ		850,41
1. KERROS	TYÖTILA KERROSTALO	221,86
1. KERROS	KERROSTALO	360,57
2. KERROS	KERROSTALO	624,4
3. KERROS	KERROSTALO	753,46
4. KERROS	KERROSTALO	753,46
ULLAKKO	KERROSTALO	441,11
YHTEENSÄ		2933,00
KAIKKI YHTEENSÄ		4 005 m ²

Huoneistoalat

HUONEISTOALA - KAUPUNKIRIVITALO			
Huoneisto		Kerros	m2
A1	4 H+KT	K2 KELLARI	35
		K1 KELLARI	35,5
		1. KERROS	31
			101,5
A2	4 H+KT	K2 KELLARI	35
		K1 KELLARI	35,5
		1. KERROS	31
			101,5
A3	4 H+KT	K2 KELLARI	35
		K1 KELLARI	35,5
		1. KERROS	31
			101,5
A4	4 H+KT	K2 KELLARI	35
		K1 KELLARI	35,5
		1. KERROS	31
			101,5
A5	4 H+KT	K2 KELLARI	35
		K1 KELLARI	35,5
		1. KERROS	31
			101,5
A6	4 H+KT	K2 KELLARI	35
		K1 KELLARI	35,5
		1. KERROS	31
			101,5
A7	4 H+KT	K2 KELLARI	35
		K1 KELLARI	35,5
		1. KERROS	31
			101,5
YHTEENSÄ - KAUPUNKIRIVITALO			710,5 m2

HUONEISTOALA - KERROSTALO B-PORRAS			
Huoneisto		Kerros	m2
B1	2H+KT+S	1. KERROS	54,5
B2	TYÖTILA	1. KERROS	36
	3H+KT+S	2. KERROS	75,5
			111,5
B3	3H+KT	1. KERROS	35
		2. KERROS	30,5
			65,5
B4	3H+KT	1. KERROS	35
		2. KERROS	30,5
			65,5
B5	3H+KT	1. KERROS	35
		2. KERROS	38
			73
B6	TYÖTILA	1. KERROS	43
	1H+KT	2. KERROS	35
			78
B7	3H+KT	3. KERROS	71,5
B8	2H+KT	3. KERROS	44,5
B9	3H+KT	3. KERROS	71,5
B10	4H+KT	3. KERROS	115,5
B11	4H+KT+S	4. KERROS	71,5
	4H+KT+S	ULLAKKO	35,5
			107
B12	2H+KT+S	4. KERROS	45
		ULLAKKO	26,5
			71,5
B13	4H+KT+PARVI	4. KERROS	71
		ULLAKKO	34,5
			105,5
B14	6H+KT+S+PARVI	4. KERROS	115,5
		ULLAKKO	53
			168,5

HUONEISTOALA - KERROSTALO C-PORRAS			
Huoneisto		Kerros	m2
C1	TYÖTILA+S	1. KERROS	78,5
	2H+KT	2. KERROS	64,5
			143
C2	TYÖTILA	1. KERROS	43
	1H+KT	2. KERROS	35
			78
C3	3H+KT	1. KERROS	35
		2. KERROS	38
			73
C4	3H+KT	1. KERROS	35
		2. KERROS	30,5
			65,5
C5	3H+KT	2. KERROS	71,5
C6	4H+KT	3. KERROS	115,5
C7	3H+KT	3. KERROS	71,5
C8	4H+KT	3. KERROS	127
C9	6H+KT+S+PARVI	4. KERROS	115,5
		ULLAKKO	53
			168,5
C10	4H+KT+PARVI	4. KERROS	71
		ULLAKKO	34,5
			105,5
C11	6H+KT+S	4. KERROS	127
		ULLAKKO	66,5
			193,5
YHTEENSÄ - KERROSTALO			2416,0 m2
HUONEISTOALA - KAIKKI YHTEENSÄ			3126,5 m2

Näkymä Paciuksenkadulta

Näkymä Paciuksenkadulta Kuusipuistoon päin. Vasemmalla Allergiatalo ja sähkölaitos, keskellä uudisrakennukset Kuusipuiston puiden lomassa. Kuusipuisto jatkuu oikealla Paciuksenkadun reunaan seuraten.

Helsingin Englantilainen koulu
14.6.2023

JKMM Arkkitehdit
Lapinrinne 3
00100 Helsinki

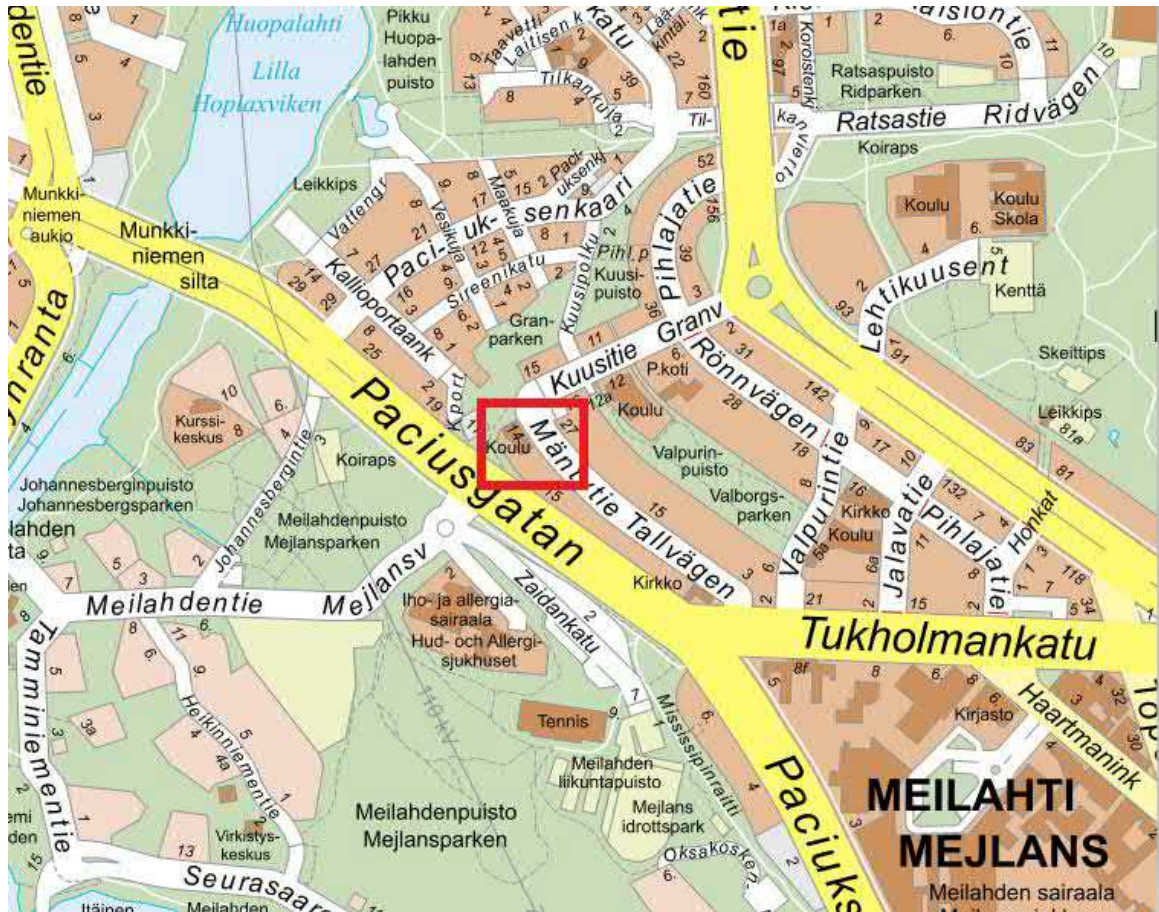
27/27

TILAAJA: Oy Prometheus Partners Ab
Henrik Windberg
henrik.windberg@prometheuspartners.fi

TEKIJÄT: Ville Mäntyniemi | DI
020 7118 598 | ville.mantyniemi@sitowise.com
Sami Mäkinen | DI, FISE V+ akustiikka
020 7118 597 | sami.makinen@sitowise.com

Meluselvitys Englantilainen koulu / Mäntytie 14, Helsinki

Lähde: kartta.hel.fi

Dokumentti luotu 27.9.2022

MUOTOSLUETTELO

Revisio	Päiväys	Muutokset
B	13.6.2023	Päivitetty melumalli uusimmilla suunnitelmilla. Päivitetty lukuja 3, 5 ja 6.
A	28.9.2022	Lisätty meluseinä tontin länsipuolelle (liite 1 s.5...8). Lisätty 3D-kuvat julkisivu- ja parvekemelutasoista kohtiin 5.3 ja 5.4.

Tiivistelmä

Tässä lausunnossa on tutkittu, millaisin meluntorjuntatoimenpitein tontille suunniteltavat rakennukset voidaan toteuttaa. Kohteen meluntorjunnan tarpeen määrää tieliikenne. Piha-alueilla vallitsee päivällä enimmillään 64 dB keskiäänitaso. Sen suojaksi täytyy toteuttaa meluseinät, jotka on esitetty liitteessä 1 sivuilla 3...4. Paciuksenkatua lähimmän julkisivun äänitasoerovaatimus on mallinnuksen mukaan 33 dB. Muilla julkisivuilla äänitasoerovaatimus on Ympäristöministeriön asetuksen 796/2017 mukainen minimivaatimus 30 dB. Parvekkeiden meluntorjuntaan tulee kiinnittää erityistä huomiota vaativan melutilanteen vuoksi. Parvekkeiden meluntorjunnan toimenpiteet on esitetty luvussa 6.

Luvussa 6 esitetyillä toimenpiteillä luvussa 2.1 esitetyt melun ohjearvot täyttyvät suunnitelluilla pihan oleskelualueilla sekä parvekkeilla.

Sisällys

TIIVISTELMÄ.....	2
SISÄLLYS	3
1. TAUSTATIEDOT.....	4
1.1 Rakennuskohde.....	4
1.2 Selvityksen tarkoitus	4
2. VAATIMUKSET JA OHJEARVOT	4
2.1 Valtioneuvoston päätös 993/1992	4
2.2 Asetus rakennuksen ääniympäristöstä 796/2017.....	4
3. LÄHTÖTIEDOT	5
3.1 Tieliikenne	5
3.2 Raitioliikenne	5
4. LASKENTAMENETELMÄ	6
4.1 Melumallinnus	6
5. LASKENNAN TULOKSET.....	7
5.1 Yleistä	7
5.2 Äänitasot pihan oleskelualueilla.....	7
5.3 Äänitasot rakennuksen julkisivuilla	7
5.4 Äänitasot asuntojen parvekkeilla	8
6. ALUEEN MELUNTORJUNTATOIMENPITEET	9
6.1 Pihan oleskelualueen suojaus melulta	9
6.2 Rakennuksen ulkovaipan ääneneristys	10
6.3 Parvekkeiden ja terassien suojaus melulta	11
7. EPÄVARMUUSTARKASTELU.....	12
LIITTEET.....	12

1. Taustatiedot

1.1 Rakennuskohde

Kohteen nimi: Englantilainen koulu / Mäntytie 14
Osoite: Mäntytie 14,
Kaupunginosa: 15. Meilahti
Tontti: 1
Kortteli: 15618

1.2 Selvityksen tarkoitus

Oy Prometheus Partners Ab on tilannut meluselvityksen kohteeseen Englantilainen koulu / Mäntytie 14, Helsinki. Kohteessa sijaitsee Englantilainen koulu, joka on tarkoitus purkaa ja rakentaa tilalle asuinrakennuksia. Tämän selvityksen tarkoituksena on tutkia, millaisin melutorjuntatoimenpitein kortteliin suunniteltavat rakennukset voidaan toteuttaa.

Lausunto on tehty Helsingin kaupungin maankäytön yleissuunnittelun ohjeen "Liikenne- meluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun" (9.9.2019) mukaisesti.

2. Vaatimukset ja ohjearvot

2.1 Valtioneuvoston päätös 993/1992

Rakennuksen ja oleskelualueiden melutorjunta on toteutettava niin, että valtioneuvoston päätöksessä nro 993/1992, esitetyt melutason ohjearvot täyttyvät. Päätöksen mukaan rakennuksen ulkopuolisen melulähteen aiheuttama melun keskiäänitaso $L_{A,eq}$ saa olla

- Sisällä asuin-, majoitus- ja potilashuoneissa päivällä klo 7-22 enintään 35 dB ja yöllä klo 22-7 enintään 30 dB.
- Opetus- ja kokoontumistiloissa päivällä klo 7-22 enintään 35 dB. Yöohjearvoa ei sovelleta opetus- ja kokoontumistiloissa.
- Liike- ja toimistohuoneissa päivällä klo 7-22 enintään 45 dB. Yöohjearvoa ei sovelleta liike- ja toimistohuoneisiin.
- Ulkona asumiseen käytettävillä alueilla päivällä klo 7-22 enintään 55 dB ja yöllä klo 22-7 enintään 50 dB. Uusilla alueilla yöohjearvo on 45 dB.

Tässä selvityksessä sovelletaan vanhan alueen ohjearvoja.

2.2 Asetus rakennuksen ääniympäristöstä 796/2017

Vuoden 2018 alussa voimaan tulleessa Ympäristöministeriön asetuksessa ja sen muutoksessa (796/2017 ja muutos 360/2019) on annettu vaatimukset uuden rakennuksen melun- ja värinäntorjunnalle. Rakennuksen, joka on melualueella ja jossa on asuntoja, majoitus- tai potilashuoneita, ulkovaipan ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava siten, että ääneneristys on vähintään 30 desibeliä. Kyseisen asetuksen ohjeen mukaan rakennus sijaitsee melualueella, jos luvussa 2.1 esitetyt ulkomelun ohjearvot ylittyvät rakennuspai- kalla.

Virkistykseen käytettävät rakennuksen piha- ja oleskelualueet on suunniteltava ja toteutettava siten, että melun keskiäänitaso ei ylitä kello 7–22 55 desibeliä ja viherhuoneet vastaavasti siten, että melun keskiäänitaso ei ylitä 45 desibeliä.

Asetuksen erillisessä ohjeessa edellytetään suunnittelussa kiinnitettävän huomiota myös esimerkiksi raide- ja lentoliikenteen hetkellisiin suuriin äänitasoihin. A-painotettu enim-

mäisäänitaso $L_{A,F,max}$ rakennuksen asuinhuoneissa ei tulisi ylittää 45 desibeliä. Impulssi-maiseen, kapeakaistaiseen tai pienitaajuiseen ulkomeluun tulisi kiinnittää erityistä huomiota suunnittelussa, erityisesti kun kyse on rakennuksen nukkumiseen tai lepoon käytettävistä tiloista.

3. Lähtötiedot

Lausunto perustuu seuraaviin lähtötietoihin:

- Asemapiirros, 30.5.2023, JKMM Arkkitehdit Oy
- Kaavan viitesuunnitelma luonnos (30.5.2023), JKMM Arkkitehdit Oy
- Maastotietokanta 19.9.2022, Openstreetmap
- Liikennetiedot 15.9.2022, Helsingin kaupunki, erityisasiantuntija Anu Haahla
- Tieliikenteen raskaan ja yöliikenteen osuus, Helsingin kaupungin "Liikennemeluselvityksen laatiminen maan käytön suunnitteluun" (9.9.2019)

Lisäksi maastomallin pohjana on käytetty Helsingin kaupungin EU-meluselvityksen 2017 yhteydessä tuotettua 3D-maastomallia. Lähtötietojen sisältö on eritelty tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

3.1 Tieliikenne

Merkittävänä tieliikenteen äänilähteinä alueella ovat Paciuksenkatu, Mäntytie ja Kuusitie. Koska ennustetut liikennemäärät ovat suuremmat kuin nykyiset, ennustetilanne on mitoittava.

Ennusteliikennemäärien pohjana on liikenne-ennustemallilla tehty vuoden 2040 ennustetilanne. Meluselvityksessä käytetyt ennusteliikennemäärät eivät suoraan edusta tiettyä ennustevuotta. Ennuste on eri ennustetilanteista ja vuosista laadittu asiantuntija-arvio, joka melunäkökulmasta ja ennusteiden epävarmuudet huomioon ottaen edustaa tilannetta, johon selvityksessä on meluntorjuntatarpeen kannalta katsottu tarpeelliseksi varautua.

Melumallinnuksessa käytetyt liikennemäärät on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Tieliikennemäärätiedot. Melumallinnuksessa käytettiin ennusteen tietoja.

Väylä	KAVL nykytilanne [ajon./vrk]	KAVL ennuste [ajon./vrk]	Raskaan liikenteen osuus [%]	Yöliikenteen osuus [%]	Nopeusrajoitus [km/h]
Paciuksenkatu (Paciuksenkaari – Meilahdentie)	30 600	35 000	8	12	50
Paciuksenkatu (Meilahdentie - Tukholmankatu)	33 800	38 000	8	12	50
Tukholmankatu (Paciuksenkatu – Haartmaninkatu)	24 700	28 000	9	12	40
Mannerheimintie (Kuusitie – Topeliuksenkatu)	32 700	35 000	13	12	40
Mäntytie	800	1 000	6	6	30
Kuusitie	1 100	1 300	6	6	30

3.2 Raitioliikenne

Nykytilanteessa kohteen ohi kulkee raitiolinja 4 Paciuksenkatua pitkin. Ennustetilanteessa Länsi-Helsingin raitiotien osa hankevaihtoehdoista kulkee kohteen ohi Paciuksenkatua pitkin. Melumallinnuksessa on käytetty ennustetilannetta, jossa on laskettu yhteen raitiolinjan

4 nykytilanteen liikennemäärät ja Länsi-Helsingin raitiotien tulevat liikennemäärät. Raitio-
liikenteen liikennemäärät on esitetty alla taulukossa 2.

Taulukko 2. Melumallinnuksessa käytetyt raitioliikenteen tiedot

Linja	Raitiovaunujen lukumäärä		Nopeusrajoitus [km/h]	Raitiovaunun pituus [m]
	Päivä (7- 22)	Yö (22-7)		
Linja 4 nyky- tilanne	274	58	40	-
Länsi-Helsingin raitiotie	300	60	40	45
Ennusteti- lanne yh- teensä	574	118	40	45

4. Laskentamenetelmä

4.1 Melumallinnus

Liikenteen aiheuttamat äänitasot korttelialueella on mallinnettu melulaskentaohjelmistolla CadnaA 2022, käyttäen tie- ja raideliikennemelun pohjoismaisia laskentamalleja. Raitioliikenne on mallinnettu Helsingin kaupungin ohjeen "Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun" mukaisesti käyttäen Artic-raitiovaunun lähtöarvoja ympiasfalttiradalla.

CadnaA ohjelmisto laskee melukartat sille syötetyn kolmiulotteisen maastomallin perusteella. Laskennassa otetaan huomioon mm. liikenneväylien liikennemäärät, ajonopeudet, maastonmuodot, rakennusten sijainnit ja korkeudet sekä heijastukset rakenteista ja maasta niille määriteltävien absorptio-ominaisuuksien perusteella. Laskentaparametrit on esitetty taulukossa 3.

Meluvyöhykkeet on viivoitettu 1 dB välein melun leviämisen havainnollistamiseksi. Valkoisella meluvyöhykkeellä keskiäänitaso on melukartoissa alle 45 dB. Julkisivu- ja parvekemelukartoissa on esitetty rakennuksien eri julkisivujen pystylinjoille kohdistuvat tai vallitsevat suurimmat keskiäänitasot.

Taulukko 3. Melumallissa käytetyt tärkeimmät laskentaparametrit.

Laskentasäde	1500 m
Heijastusten kertaluku	2
Laskentasäde heijastuksissa (lähde – vastaanotto)	1000 m
Heijastuspinnan laskentasäde (lähde/vastaanotto – heijastava pinta)	100 m
Maaston absorptio	1 ¹⁾
Teiden absorptio	0
Rakennusten absorptio	0,21
Melusteiden absorptio	0,21
Laskentahilan koko	5 x 5 m ²
Laskentakorkeus maanpinnasta/lattiasta	2 m

1) Tontin piha-alueet on mallinnettu puolipehmeänä ruudukkona jossa, joka toisen ruudun absorptio on 0 ja joka toisen 1.

5. Laskennan tulokset

5.1 Yleistä

Koska tulevaisuuden liikennemäärät ovat suuremmat kuin nykyiset, tulevaisuuden melutilanne ratkaisee alueen meluntorjuntatarpeen. Tästä syystä tässä lausunnossa esitetään vain ennustetilanteen melukartat.

Melumallinnuksen tulokset on esitetty liitteissä 1...4. Piha-alueiden melukartat on esitetty 2 m korkeudessa maanpinnasta. Julkisivumeluliitteissä on esitetty julkisivuun *kohdistuvat* suurimmat päiväajan melutasot 2 m korkeudessa lattiapinnasta kriittisimmässä kerroksessa. Parvekemeluliitteissä on esitetty julkisivulla *vallitsevat* suurimmat päiväajan melutasot +2 m korkeudessa lattiapinnasta kriittisimmässä kerroksessa.

Liitteet:

Liite 1: Melukartat, päivä- ja yöaika

- Sivut 1...2: ilman melusteitä
- Sivut 3...4: melusteillä

Liite 2: Julkisivuille kohdistuvat keskiäänitasot

Liite 3: Parvekkeilla ja terasseilla vallitsevat keskiäänitasot

Liite 4: Julkisivuille kohdistuvat raitoliikenteestä johtuvat enimmäisäänitasot

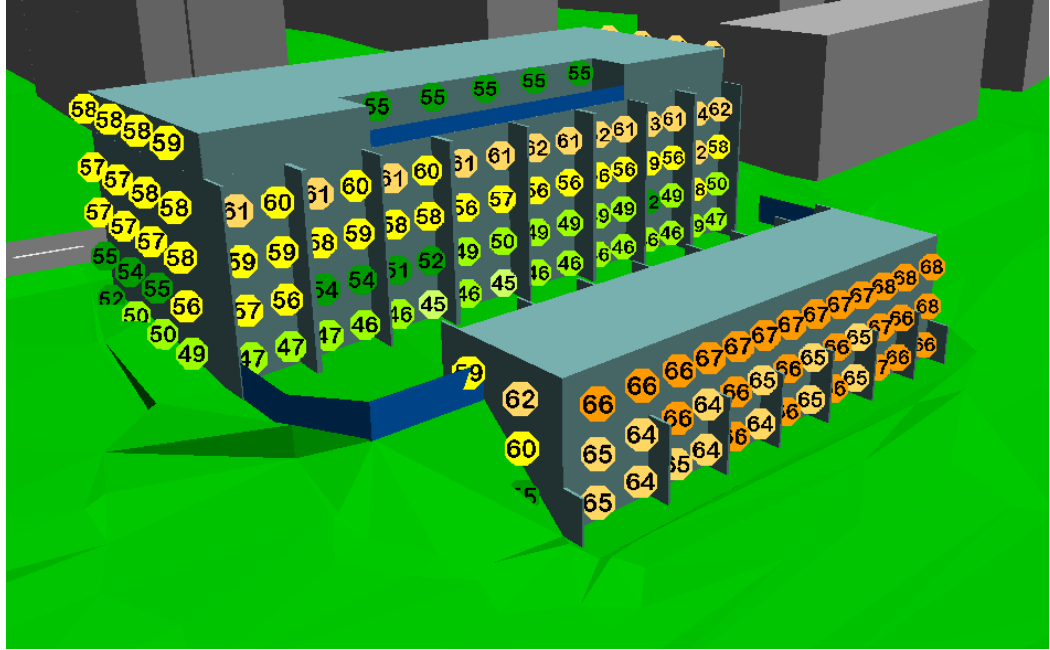
5.2 Äänitasot pihan oleskelualueilla

Tontin piha-alueiden keskiäänitasot on esitetty liitteen 1 melukartoissa ennustetilanteessa päivä- ja yöaikaan 2 m korkeudella maanpinnasta. Liikenteestä johtuva keskiäänitaso on päiväaikaan 6 dB korkeampi kuin yöllä. Oleskelualueiden yöajan äänitasovaatimus on 5 dB päiväajan vaatimusta pienempi, joten päiväajan melutasot tulevat tässä tapauksessa mitoittaviksi. Suunnitelmien mukaisella pihan oleskelualueella melutasot ovat päivällä suurimmillaan 64 dB.

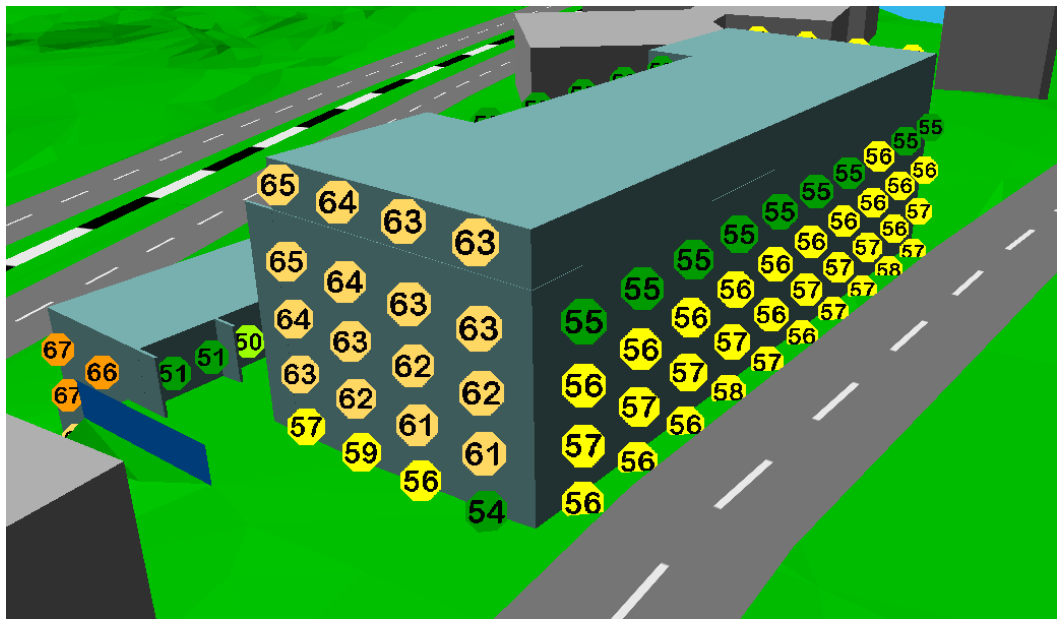
5.3 Äänitasot rakennuksen julkisivuilla

Suurimmat asuinrakennuksien julkisivuille kohdistuvat keskiäänitasot ovat päivällä 68 dB (liite 2) ja yöllä 61 dB (liite 2). Asemakaavassa rakennuksen ulkovaippaa koskeva ääneristysvaatimus $\Delta L_{A,vaad}$ annetaan rakennuksen julkisivuun kohdistuvan ja sisällä sallittavan äänitason erotuksena. Julkisivuun kohdistuvassa äänessä ei oteta huomioon julkisivusta poispäin heijastuvaa ääntä. Kuvissa 1...2 on esitetty julkisivumelutasot 3D-kuvina.

Kuva 1. Julkisivumelutasot 3D-kuvana lännestä.

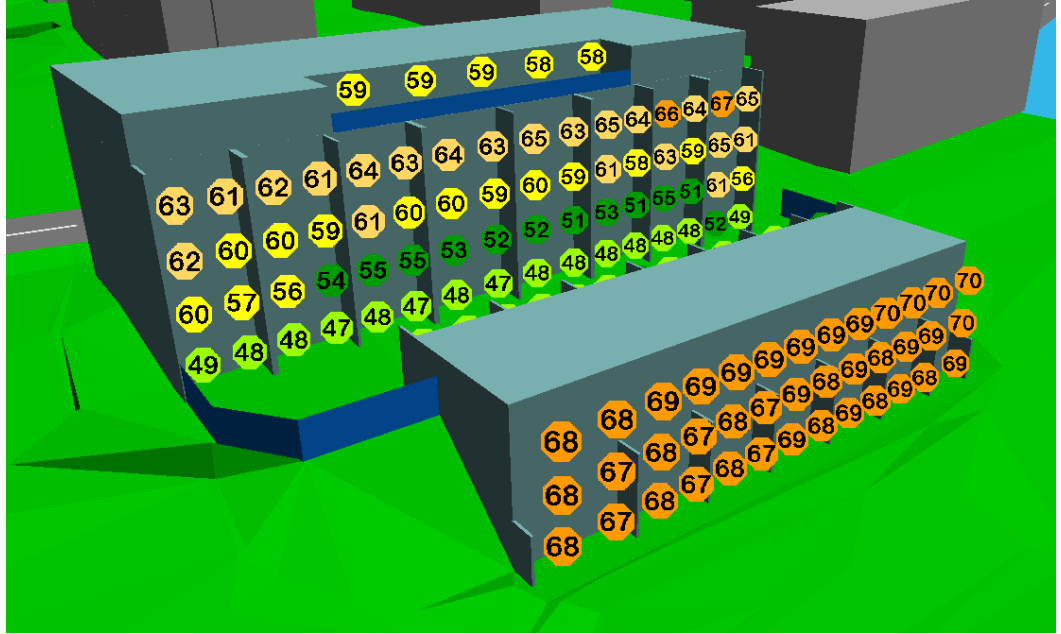

Kuva 2. Julkisivumelutasot 3D-kuvana idästä.

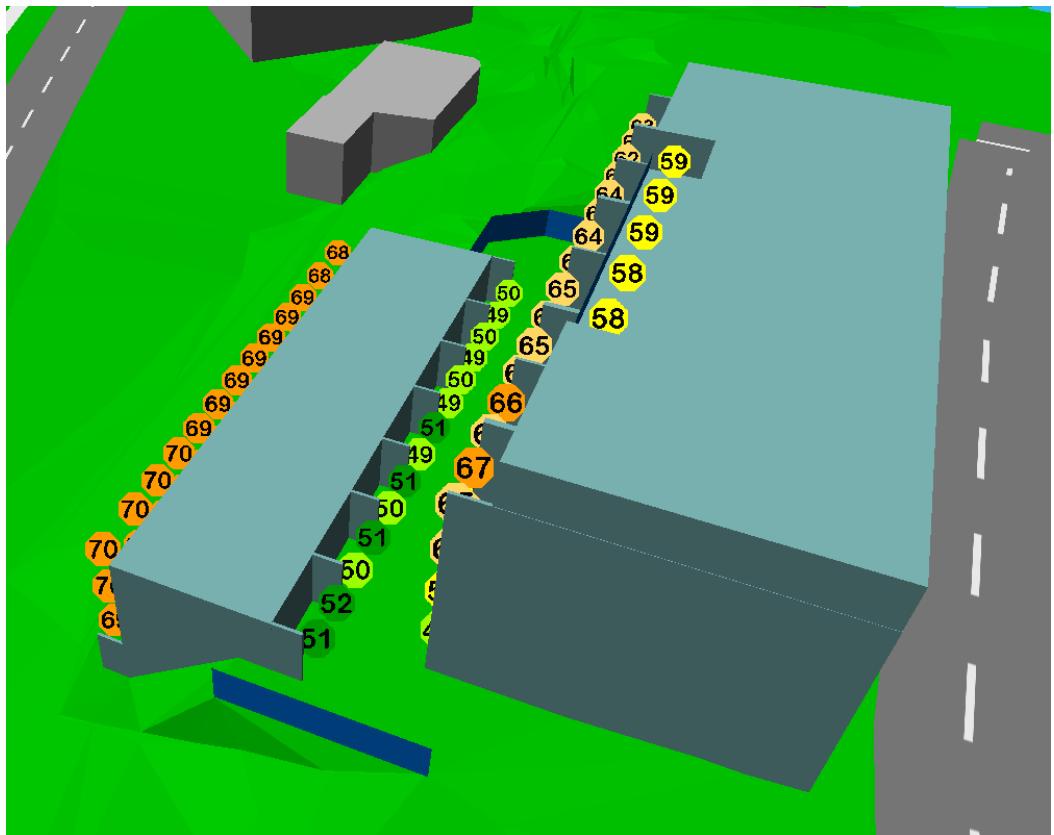
Raideliikenteen aiheuttamat suurimmat hetkelliset enimmäisäänitasot ($L_{A,F,max}$) ovat 64 dB (liite 4).

5.4 Äänitasot asuntojen parvekkeilla

Liitteessä 3 on esitetty rakennusten parvekkeilla ja terasseilla vallitseva päivä- ja yöaikainen keskiäänitaso (heijastus huomioitu). Suurimmat asuinrakennuksien parvekkeilla vallitsevat keskiäänitasot ovat päivällä 70 dB (liite 3) ja yöllä 64 dB (liite 3). Parvekkeiden meluntorjunta määräytyy päiväajan melukarttojen mukaan (päiväohjearvo 55 dB). Kuvissa 3...4 on esitetty parvekemelutasot 3D-kuvina.

Kuva 3. Parvekemelutasot 3D-kuvana lännestä

Kuva 4. Parvekemelutasot 3D-kuvana idästä

6. Alueen meluntorjuntatoimenpiteet

6.1 Pihan oleskelualueen suojaus melulta

Luvussa 2.1 esitetyt melun ohjearvot eivät täyty suunnitelmien mukaisella piha-alueella. Piha-alueen suojaksi tulee rakentaa meluesteet, jotta ohjearvot saavutetaan. Meluesteiden sijainti ja melukartat on esitetty liitteessä 1 (sivut 3...4). Meluesteiden harjojen tulee

olla korkeudessa +18.65 metriä (korkeusjärjestelmä N2000 / 2,5 metriä pihakannen pinnasta) ja ulottua maahan asti tiiviinä. Pihan oleskelu- ja leikkialueet voidaan sijoittaa alueelle, joka näkyy liitteen 1 sivulla 5 ja 7 valkoisena sekä vaalean ja tumman vihreänä. Jos rakennusmassoittelu, melusteiden tai oleskelualueiden sijoittelu tms. muuttuu, tilanne täytyy tarkastuttaa akustiikkasuunnittelijalla.

Meluste voi olla rakenteeltaan tiivis säänkestävä rakennuslevy, tiilimuuraus tai betonielementti. Melusteen voi verhoilla halutessaan, mutta pelkkä puusäleikkö ei toimi melusteenä. Esteen tulee olla rakenteeltaan tiivis ja sen tulee ulottua maahan saakka. Esteessä voi olla lasi- tai pleksiosia, mutta niiden tulee liittyä tiiviisti esteen muuhun rakenteeseen.

6.2 Rakennuksen ulkovaipan ääneneristys

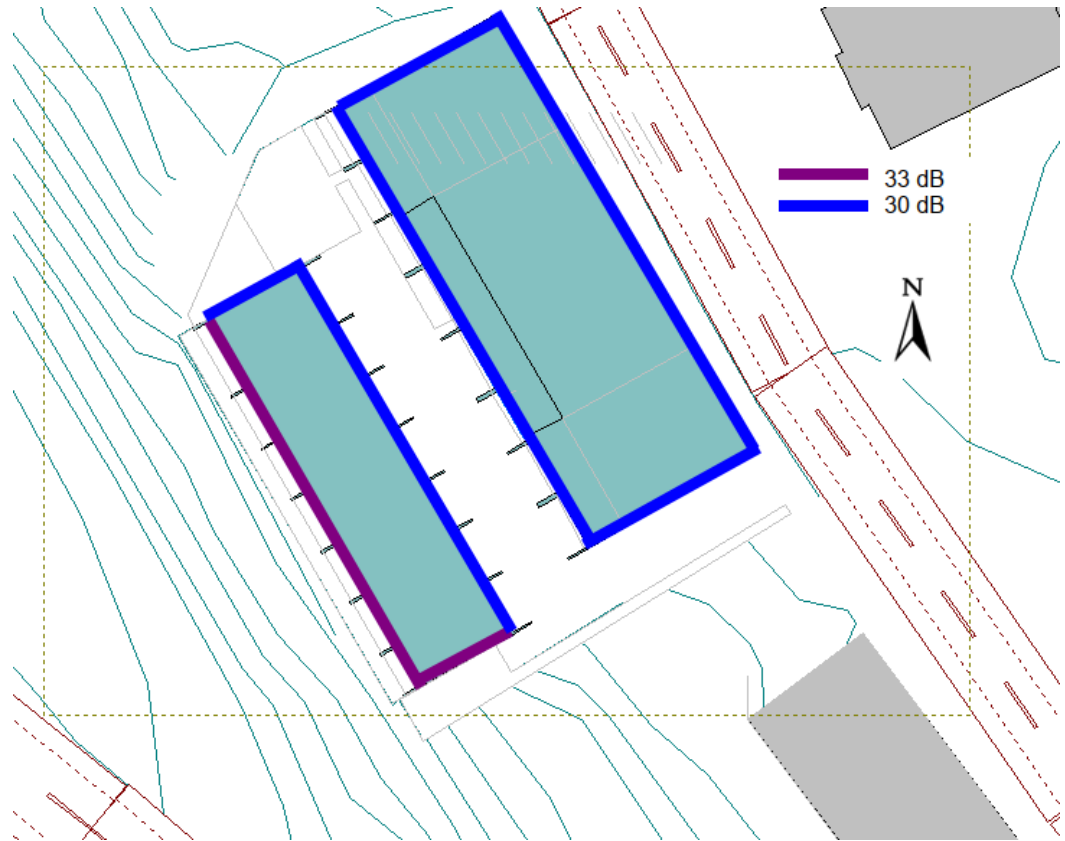
Sisätiloissa sallittava melutaso on 35/30 dB päivällä/yöllä. Päiväajan melutasot ovat sisätilojen meluntorjunnan kannalta mitoittavat. Paciuksenkadun puoleiseen lähimpään julkisivuun kohdistuu enimmillään 68 dB keskiäänitaso, joten ulkovaipan **äänitasoerovaatimus on $\Delta L_{A,vaad} = 33$ dB tieliikennemelua vastaan kyseisellä julkisivulla.**

Luvun 2.2 perusteella A-painotettu enimmäisäänitaso $L_{A,F,max}$ rakennuksen asuinhuoneissa ei tulisi ylittää 45 dB. Paciuksenkadun puoleiseen lähimpään julkisivuun kohdistuu 64 dB raitiliikenteestä johtuva enimmäisäänitaso, jolloin ulkovaipan äänitasoerovaatimus olisi $\Delta L_{A,vaad} = 19$ dB raideliikennemelua vastaan kyseisellä julkisivulla. Tieliikennemelu on tässä tapauksessa mitoittava.

Muihin julkisivuihin kohdistuu enimmillään 65 dB keskiäänitaso, jolloin äänitasoerovaatimus olisi 30 dB tieliikennemelua vastaan kyseisillä julkisivuilla. Melualueella sijaitsevia kohteita koskee ääniympäristöasetuksen minimivaatimus (luku 2.2), joka on suurempi tai yhtä suuri kuin edellä esitetty äänitasoerovaatimukset. Näin ollen **äänitasoerovaatimus on $\Delta L_{A,vaad} = 30$ dB tieliikennemelua vastaan kaikilla muilla julkisivuilla.**

Kuvassa 9 on esitetty äänitasoerovaatimukset kartalla.

Kuva 9. Melumallinnuksen mukaiset ulkovaipan äänitasoerovaatimukset.

Rakennuksen ikkunoiden, ikkunaovien, ulkoseinä rakenteiden ja mahdollisten korvausilma-venttiilien ääneneristys on mitoitettava menetelmällä, joka ottaa huomioon rakennusosien muodostaman kokonaisuuden, niiden pinta-alat sekä huonetilan pinta-alan. Tällaisia menetelmiä on esitetty ympäristöministeriön ympäristöoppaassa 108 sekä ohjeen RIL 243-1-2007 luvussa 8.4.

6.3 Parvekkeiden ja terassien suojaus melulta

Parvekkeiden ja terassien sijainneista on arkkitehtisuunnitelmissa luonnokset. Kuitenkin lopulliset parvekkeiden ja terassien sijoittelut voivat vielä muuttua, joten parvekkeiden ja terassien meluntorjunta tulee suunnitella tarkemmin kohteen rakennuslupaa haettaessa. Parvekkeiden ja terassien meluntorjunta määräytyy päiväajan melutasojen mukaan (päiväohjearvo 55 dB), jotka on esitetty liitteessä 3. Parvekkeiden ja terassien sijoittamiselle ei ole suoria rajoitteita, mutta meluntorjunnassa tulee huomioida seuraavat seikat:

- Parvekkeiden ja terassien meluntorjunta suunnitellaan tarkemmin kohteen rakennuslupaa haettaessa.
- Jos julkisivulla parvekkeen tai terassin kohdalla vallitsee yli 55 dB melutaso (liite 3), parveke tai terassi suojataan melulta avattavin parvekelasituksin.
- Jos julkisivulla parvekkeen tai terassin kohdalla vallitsee yli 65 dB melutaso (liite 3), parveke tai terassi ei saa olla julkisivusta ulkoneva. Näin minimoidaan lasituksen pinta-ala ja melutaso parvekkeella.
- tavanomaisesti parvekelasituksella voidaan saavuttaa n. 10 dB eristävyys
- parhaimmillaan parvekelasituksella voidaan saavuttaa n. 15 dB eristävyys, mutta tämä asettaa vaatimuksia parvekkeen geometrialle, vaimennukselle ja kaiteen perustamistavalle

7. Epävarmuustarkastelu

Liikenne-ennusteisiin liittyy huomattavia epävarmuuksia, mutta ennusteet ovat todennäköisemmin liikennemääriä yliarvioivia kuin aliarvioivia. Melumallinnus ei ole herkkä liikennemäärän pienille muutoksille. Esimerkiksi liikennemäärän puolittuminen tai kaksinkertaistuminen vastaavasti pienentää tai kasvattaa tien melupäästöä vain 3 dB.

Tulevaa raitioliikenteen kalustoa ei vielä ole käytössä, joten sen melupäästöön liittyy epävarmuuksia. Tulevan kaluston osalta on oletettu, että se on hyvin saman tyyppinen kuin nykyinen Artic-raitiovaunukalusto. Raitioliikenne on mallinnettu Artic-raitiovaunukalustolla asfalttiradalla. Raitioliikenteen vaihteiden sijainneista ei ole tietoa, joten vaihdekolinoita ei ole tässä selvityksessä huomioitu mallinnuksessa.

Liitteet

1. Melukartat (4 s.).
2. Julkisivuille kohdistuvat keskiäänitasot päiväaikaan (1 s.).
3. Parvekkeilla ja terasseilla vallitsevat keskiäänitasot päiväaikaan (1 s.).
4. Julkisivuille kohdistuvat raitioliikenteestä johtuvat enimmäisäänitasot (1s.).

Päiväajan keskiäänitasoL_{A,eq} 7-22

	> 45.0 dB
	> 50.0 dB
	> 55.0 dB
	> 60.0 dB
	> 65.0 dB
	> 70.0 dB
	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:750 (A4)

Työ:

AKU22348-1, Mäntyte 14

Liitteen

Melukartta

sisältö:

Tie- ja raitioliikennemelu, ei meluestettä
Melukäyrät +2 m korkeudella maanpinnasta

Liikenne:

Ennustetilanteen keskimääräinen arkivuorokausi-
liikenne (KAVL) päivällä klo 07-22

Laatinut:

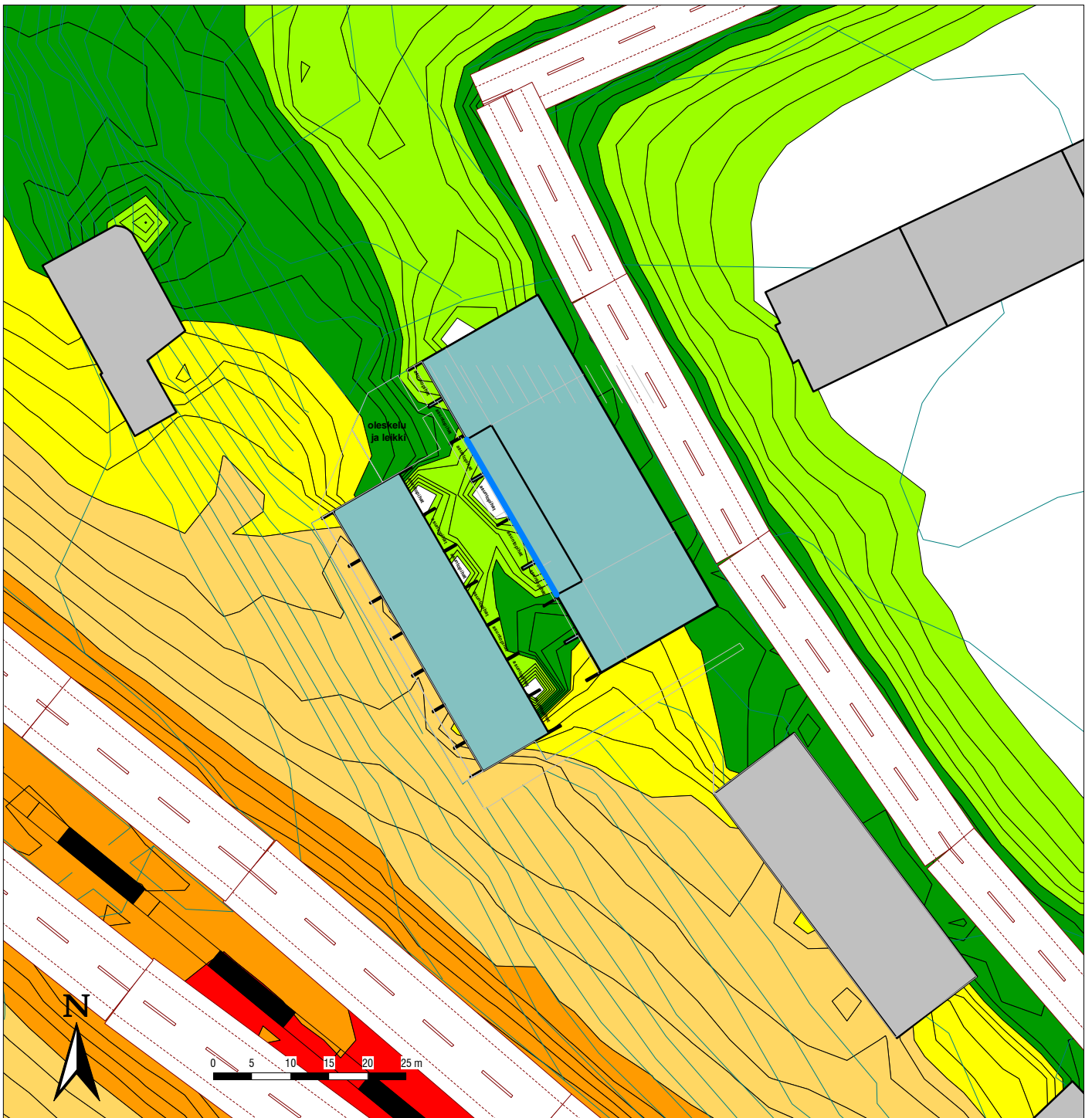
Ville Mäntyniemi, DI

Pvm:

13.6.2023

HELIMÄKI
AKUSTIKOT

Vaihde 020 7118 590
www.helimaki.fi

Yöajan keskiäänitaso $L_{A,eq,22-7}$

	> 45.0 dB
	> 50.0 dB
	> 55.0 dB
	> 60.0 dB
	> 65.0 dB
	> 70.0 dB
	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:750 (A4)

AKU22348 Mäntytie 14, melumalli 10 revisio B.cna

Työ:

AKU22348-1, Mäntytie 14

Liitteen

Melukartta

sisältö:

Tie- ja raitioliikennemelu, ei meluestettä
Melukäyrät +2 m korkeudella maanpinnasta

Liikenne:

Ennustetilanteen keskimääräinen arkivuorokausi-
liikenne (KAVL) yöllä klo 22-07

Laatinut:

Ville Mäntyniemi, DI

Pvm:

13.6.2023

 HELIMÄKI
AKUSTIKOT

Vaihde 020 7118 590
www.helimaki.fi

Päiväajan keskiäänitaso L_A , eq. 7-22

	> 45.0 dB
	> 50.0 dB
	> 55.0 dB
	> 60.0 dB
	> 65.0 dB
	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:750 (A4)

AKU22348 Mäntytie 14, melumalli 10 revisio B.cna

Työ:

AKU22348-1, Mäntytie 14

Liitteen

Melukartta

sisältö:

Tie- ja raitioliikennemelu, 2,5 m korkealla melusteellä
Melukäyrät +2 m korkeudella maanpinnasta

Liikenne:

Ennustetilanteen keskimääräinen arkivuorokausi-
liikenne (KAVL) päivällä klo 07-22

Laatinut:

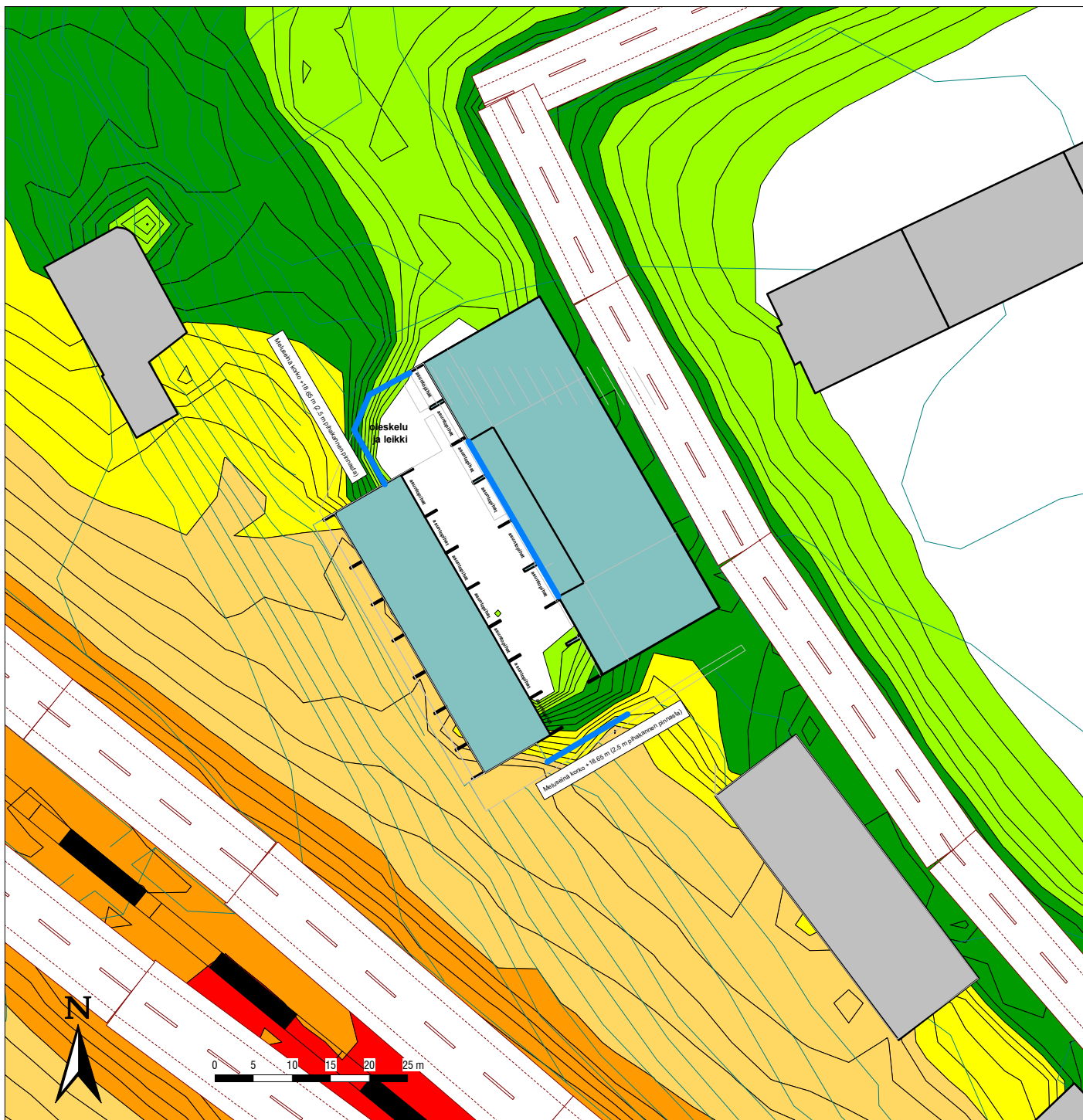
Ville Mäntyniemi, DI

Pvm:

13.6.2023

HELMÄKI
AKUSTIKOT

Vaihde 020 7118 590
www.helimaki.fi

Yöajan keskiäänitaso $L_{A,eq}$ 22-7

	> 45.0 dB
	> 50.0 dB
	> 55.0 dB
	> 60.0 dB
	> 65.0 dB
	> 70.0 dB
	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:750 (A4)

Työ:

AKU22348-1, Mäntytie 14

Litteen sisältö:

Melukartta
Tie- ja raitioliikennemelu, 2,5 m korkealla melusteella
Melukäyrät +2 m korkeudella maanpinnasta

Liikenne:

Ennustetilanteen keskimääräinen arkivuorokausi-
liikenne (KAVL) yöllä klo 22-07

Laatinut:

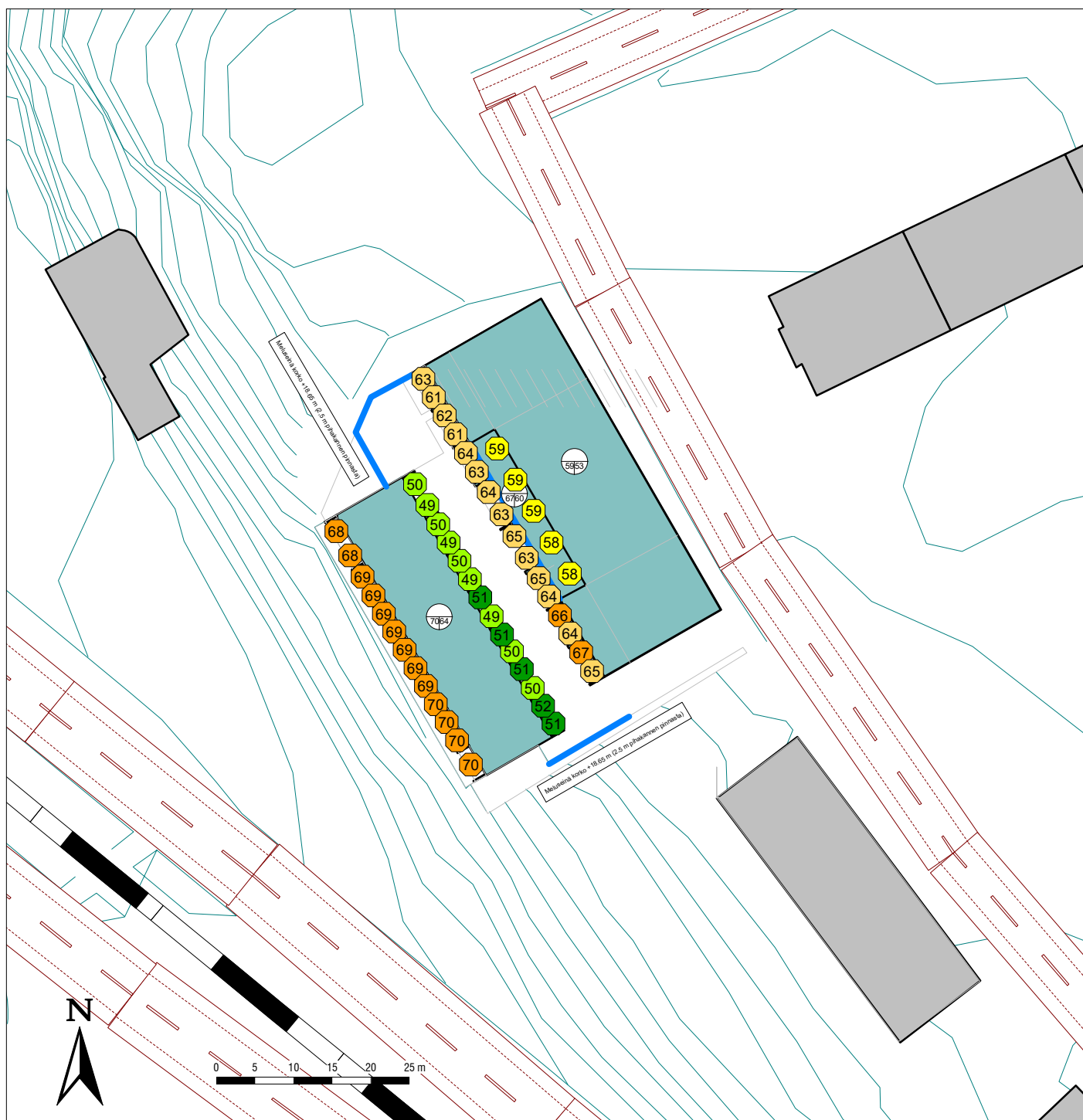
Ville Mäntyniemi, DI

Pvm:

13.6.2023

 HELIMÄKI
AKUSTIKOT

Vaihe 020 7118 590
www.helimaki.fi

Päiväajan keskiäänitaso $L_{A,eq}$ 7-22

	> 45.0 dB
	> 50.0 dB
	> 55.0 dB
	> 60.0 dB
	> 65.0 dB
	> 70.0 dB
	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:750 (A4)

Työ:

AKU22348-1, Mäntytie 14

Liitteen sisältö:

Parveke ja terassimelutasot
Tie- ja raitioliikennemelu, 2,5 m korkealla melusteellä
Melukäyrät +2 m korkeudella maanpinnasta

Liikenne:

Ennustetilanteen keskimääräinen arkivuorokausi-
liikenne (KAVL) päivällä klo 07-22

Julkisivuihin kohdistuvat melutasot: Pieniin ympyröihin on laskettu suurin parvekelinjalla vallitseva keskiäänitaso päivällä. Ison ympyrän sisään on merkitty suurin koko rakennuksen parvekeilla vallitseva keskiäänitaso päivällä ja yöllä.

Laatinut:

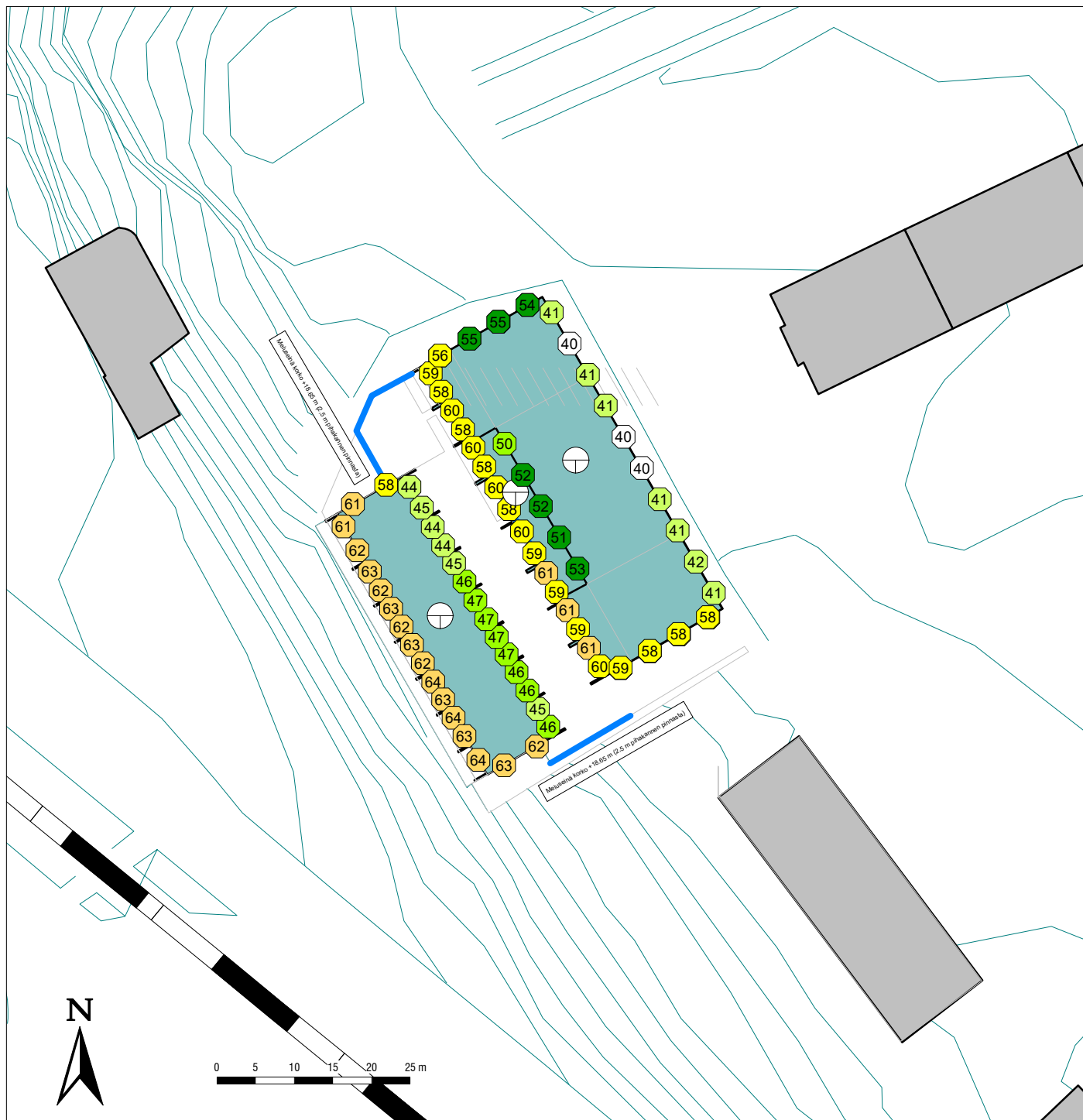
Ville Mäntyniemi, DI

Pvm:

13.6.2023

HELMÄKI
AKUSTIKOT

Vaihe 020 7118 590
www.helimaki.fi

Enimmäisäänitaso $L_{A,F,max}$

	> 45.0 dB
	> 50.0 dB
	> 55.0 dB
	> 60.0 dB
	> 65.0 dB
	> 70.0 dB
	> 75.0 dB

Mittakaava:
1:750 (A4)

Työ: AKU22348-1, Mäntytiie 14
Liitteen sisältö: Julkisivumelutasot
 Raitioliikenteen aiheuttamat enimmäisäänitasot

Julkisivuihin kohdistuvat melutasot: Pieniin ympyröihin on laskettu julkisivun pystylinjaan kohdistuva enimmäisäänitaso.

Laatinut: Ville Mäntyniemi, DI

Pvm: 13.6.2023

HELMÄKI
AKUSTIKOT

Vaihe 020 7118 590
 www.helimaki.fi

Helsingin Englantilainen koulu ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys 2022

JKMM Arkkitehdit
Maren Nielsen, Virve Vuolasvirta

© JKMM arkkitehdit 2022.

(Tekijät ilmoitettu valokuvien tai piirustusten yhteydessä.)

Työn tekijät: Maren Nielsen, Virve Vuolasvirta

Työn tilaaja: Englantilaisen koulun säätiö

Painosmäärä xx kpl

Helsinki 2022

1 Johdanto		4
2 Perustiedot		6
3 Englantilainen koulu osana Meilahtea	Asemakaavat vuosilta 1925, 1938 ja 1939	8
	Asemakaava 1988	10
	Meilahden arkkitehtuuri	12
	Opintielä arviointi ja luokitus	16
	Kuusipuisto	18
4 Arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård		22
5 Englantilaisen koulun rakennusvaiheet	Koulun vaiheet ennen Mäntytiä	24
	Mäntytiä 14, uudisrakennus	26
	Ensimmäinen laajennus 1975	28
	Toinen laajennus 1998	30
6 Koulun arkkitehtuuri ja säilyneisyys vuonna 2022	1950-luvun kouluarkkitehtuuri ja Englantilainen koulu	46
	Ulkoarkkitehtuuri ja rakennustyyppi	48
	Sisäarkkitehtuuri	54
7 Yhteenveto ja analyysi		62
8 Lähteet	Lähteet	66
	Selvityksessä käytetyt lyhenteet	67

1 Johdanto

SELVITYKSEN KOHDE

Englantilainen koulu sijaitsee Meilahden kaupunginosassa nro 15, korttelissa 618, tontilla nro 1, osoitessa Mäntytie 14. Koulurakennuksen vanhin osa on rakennettu vuonna 1952, suunnittelijoina toimivat arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård. Koulua on laajennettu kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä laajennuksessa rakennusta jatkettiin Mäntytien suuntaisesti, laajennus valmistui vuonna 1975, sen suunnitteli Kaj Salenius. Toinen laajennus tehtiin rinteeseen puolelle talon taakse, se valmistui 1998, suunnittelijana toimi Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori Ky.

Tontilla on voimassa asemakaava nro 9820 vuodelta 1991, asemakaavamerkintä on YO, opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue. Rakennusta ei ole suojeltu asemakaavassa. Vuonna 2004 tehdystä Opintielä, Helsingiläisiä koulurakennuksia 1880-1980 selvityksessä Englantilainen koulu on luokassa 3.¹

¹ Makkonen, 2004. s.91.

SELVITYKSEN SISÄLTÖ

Englantilaisen koulun ympäristö- ja rakennushistoriaselvityksen tarkoitus on tukea Englantilaisen koulun tontin käyttötarkoituksenmuutosprosessia.

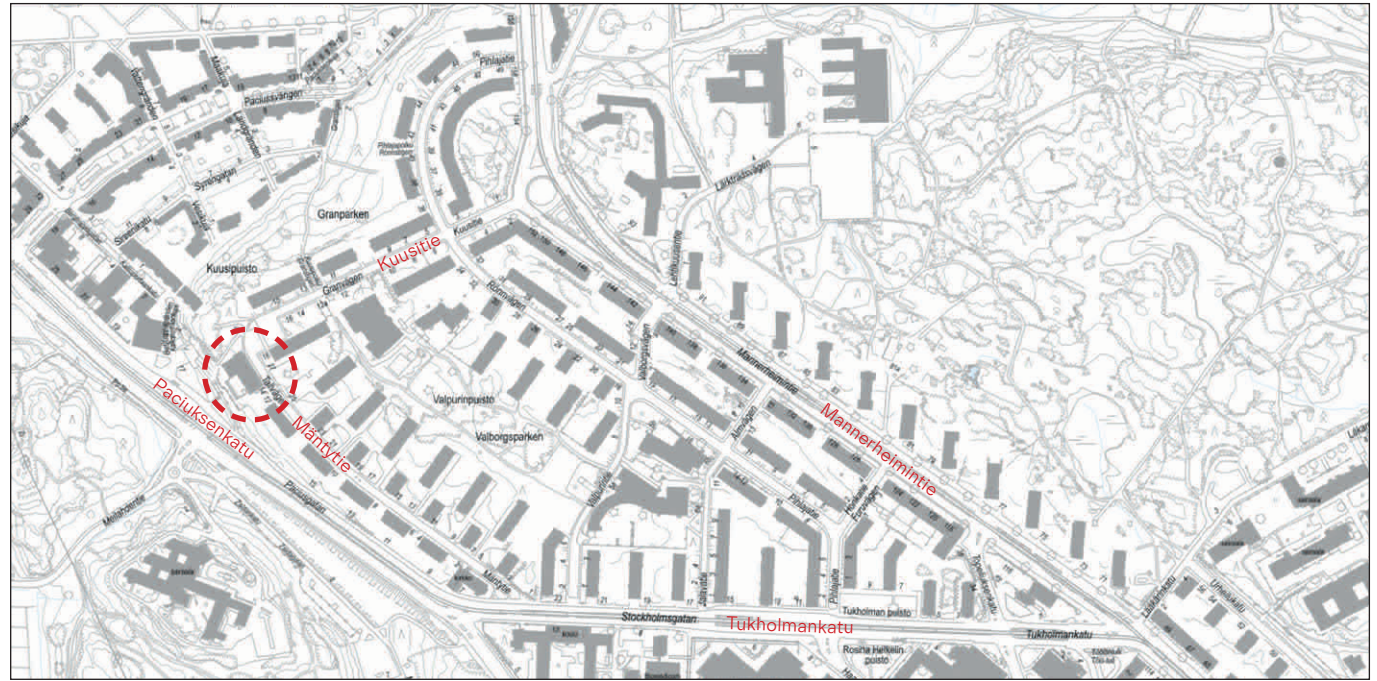
Englantilainen koulu on muuttamassa uusiin tiloihin noin vuonna 2026, uudet Helsingin kaupungin rakennuttamat vuokratilat sijaitsevat Etelä-Haagassa. Koulu on pitkään kärsinyt tilanpuutteesta ja toimintaa on ollut kahdessa osoitteessa. Mäntytie 14:ssa, Meilahdessa, ovat toimineet luokat 1-6 sekä esiopetus. Valimotie 17:ssa, Pitäjänmäessä, on ollut tilat yläkoulun luokille 7-9 ja lukiolle. Erikoisluokkia, kuten liikuntasalia, teknisen työn tiloja ym. ei ole ollut molemmissa toimipisteissä. Oppilaat ovat sen takia matkustaneet toisinaan eri toimipisteiden välillä kesken koulupäivän. Uusissa tiloissa kaikki toiminta tulee olemaan yhdessä toimipisteessä.

Uuteen kouluun siirtymisen jälkeen nykyisille tiloille Mäntytie 14:ssa ei ole enää käyttöä. Englantilaisen koulun säätiö omistaa rakennuksen, Valimotien toimipiste on vuokrattu koulun käyttöön. Mäntytien koulurakennus on huonokuntoinen.

Selvityksen pääpaino on rakennuksen kaupunkikuvallisessa asemassa ja ulkoarkkitehtuurin ominaispiirteissä. Sisätiloja on esitelty yleisluontoisesti, säilyneitä ensimmäisen rakennusvaiheen alkuperäisiä ominaisuuksia painottaen.

Tutkimus on tehty pääosin piirustuksia, lähdekirjallisuutta, vanhoja valokuvia sekä paikan päällä tehtyjä havaintoja hyödyntäen. Arkistotutkimusta ei ole tehty kattavasti ja siinä keskitytään suhteellisen helposti löytyviin piirustuksiin ja valokuva-aineistoon lähinnä digitaalisia arkistoja hyödyntäen.

- Kiinteistökartta 2022 Helsingin kaupungin karttapalvelusta. Katkoviivalla ympäröity Englantilainen koulu osoitteessa Mäntytie 14. <https://kartta.hel.fi>.

SELVITYKSEN TAVOITTEET JA TEKIJÄT

Helsingin Englantilaisen koulun ympäristö- ja rakennushistoriaselvitys on tehty Englantilaisen koulun säätiön toimeksiannosta. Helsingin kaupungin museon puolesta hankkeessa on ollut mukana arkkitehti Mikko Lindqvist ja kaavoitusviranomaisina ovat toimineet läntisen alueyksikön päällikkö Tuomas Eskola ja asemakaava-arkkitehti Harald Arlander.

JKMM Arkkitehteillä selvitystä ovat tehneet Maren Nielsen ja Virve Vuolasvirta. Englantilaisen koulun puolesta mukana on ollut johtava rehtori Petri Vuorinen ja säätiön edustajana Henrik Winberg Prometheus Partnersilta. JKMM konsultoi tontin käyttötarkoituksenmuutosta, prosessissa on mukana myös arkkitehti Samuli Miettinen. Selvityksestä tehdään sähköinen versio ja painos kopiolaatoksessa.

SELVITYKSEN RAKENNE

Selvityksessä alussa käydään läpi Englantilaisen koulun liittyminen Meilahden alueen asemakaavoitukseen, alueen arkkitehtuurin ominaispiirteisiin ja ympäröivään puistomaisemaan. Seuraavaksi käydään läpi koulun rakennusvaiheita kahden päämuutosvaiheen avulla. Viimeisessä osassa analysoidaan Englantilaisen koulun sisä- ja ulkoarkkitehtuurin säilyneisyyttä vuonna 2022. Selvityksen lopussa on yhteenveto ja analyysiosuus.

Selvityksessä muutokset on niputettu kahdeksi suuremmaksi kokonaisuudeksi ja ne on nimetty muutoksen valmistumisvuoden mukaan, eli ensimmäinen vuoden 1975 muutosvaihe ja toinen vuoden 1998 muutosvaihe. Molempien muutosten rakennuslupia on haettu useammassa vaiheessa edeltävinä vuosina. Ensin on haettu rakennuslupa vanhan osan sisäpuolisiin muutoksiin ja sitten varsinaiseen laajennukseen.

LÄHTEISTÄ

Selvitys on tehty pääosin vanhoja valokuvia, rakennuslupapiirustuksia analysoimalla ja havainnoimalla rakennusta paikan päällä. Kirjallisia lähteitä on käytetty taustoittamiseen.

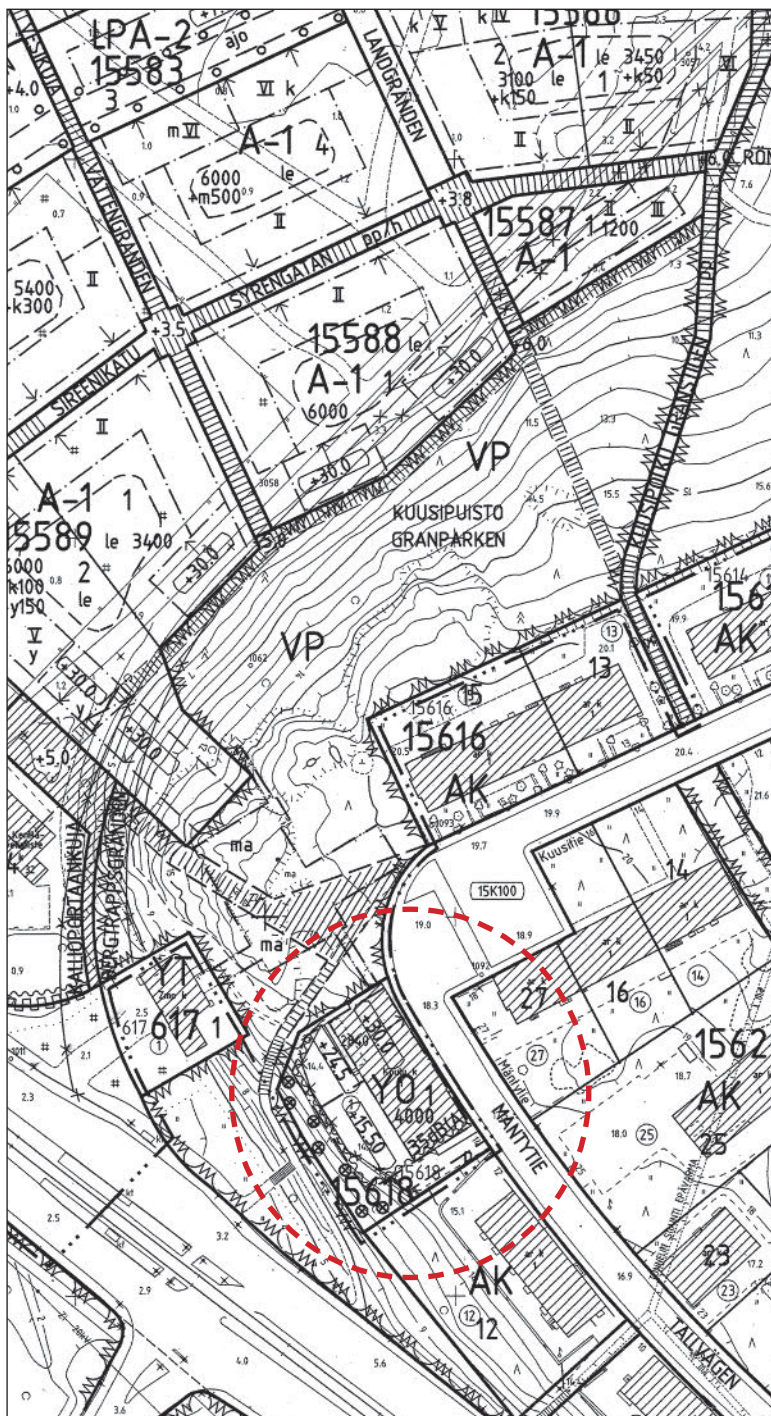
Piirustusaineisto on pääosin Helsingin rakennusvalvonnan arkistosta, lisäksi koulun arkistosta on löytynyt jonkin verran viimeisten vaiheiden piirustuksia. Esimerkiksi rakennuksen ensimmäisen vaiheen toteutuspiirustuksia ei ole ollut käytettävissä.

Valokuva-aineisto on pääosin Helsingin kaupungin museon kuva-arkistosta ja koulun omasta arkistosta. Nykytilanteen valokuvat ovat tekijöiden ottamia, pääosin vuoden 2022 alkupuolen aikana otettuja.

2 Perustiedot

- ▶ Tontilla on voimassa asemakaava 9820, 26.9.1991. Kaava koskee pääosin Eteläisintä Pikku-Huopalahden aluetta, mutta siihen on liitetty myös Pikku-Huopalahden ja Meilahden alueen välinen Kuusipuisto ja Englantilaisen koulun tontti. Otteet asemakaavakartasta ja sen selityksistä on pienennetty mittakaavaan 1:2000. Englantilaisen koulun tontti ympäröity.

Kohde:	Englantilainen koulu
Osoite:	Mäntytie 14, 00270 Helsinki
Tonttiedot:	Kaupunginosa: Meilahti 15, kortteli: 618, tontti: 1, tontin pinta-ala: 2048 m ²
Asemakaava:	Asemakaavan tunnus 9820, 19.10.1991, YO opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, ei suojelumerkintää
Laajuustiedot:	Rakennusoikeus: 4000 k-m ² , käytetty rakennusoikeus: 3959 k-m ² , muut laajuustiedot : 4326 br-m ² , 15065 m ³ (Helsingin kaupungin kiinteistötietojen mukaan)
Käyttö:	Koulurakennus
Tärkeimmät vaiheet:	1952 Kaj Salenius ja Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA - 1975 arkkitehtitoimisto Kaj Salenius - 1998 Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori Ky

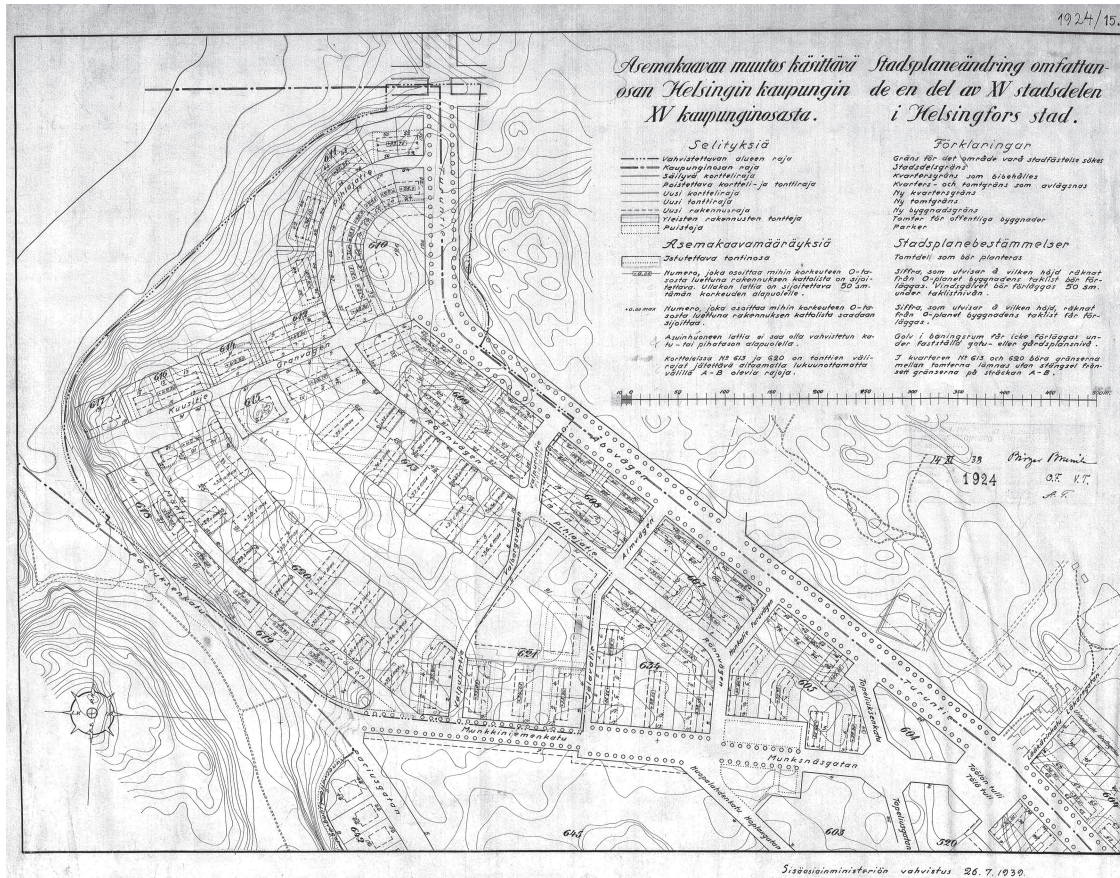
	Kaupunginosan raja.
	2 m sen kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.
	Ohjeellinen eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.
	Ohjeellinen fontin raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
	Kaupunginosan numero.
	Korttelin numero.
	Tontin numero.
	Kadun tai puiston nimi.
	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
	Lukusarja yhteenlaskettuna ilmoittaa rakennusoikeuden kerrosalaneliömetreinä. Ensimmäinen luku ilmoittaa tontin pääkäyttötarkoituksen mukaisen enimmäiskerrosalan, killa merkitty luku liike- ja toimistotilojen vähimmäismäärän, mllä merkitty luku myymälätilojen vähimmäismäärän ja yllä merkitty luku yleisten, sosiaali- ja kerhotilojen vähimmäismäärän kerrosalaneliömetreinä.
	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrostaluvun. Rakennusoikeuden ja kerrostaluvun esitelmältä saa kulakin tonttia kohden rakentaa enintään kaksi pinna-alaan enintään 30 m ² m suuruisia tornia, joiden etäisyyden naapuritontin rajasta tulee olla vähintään 5 m.
	Julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylimmän kohdan korkeusasema.
	Vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.
	Likimääräinen korkeusasema.
	Rakennusala.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa liike- ja toimistotiloja kalutasoon.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa myymälän.
	Päiväkodin rakennusala.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa yleisiä-, sosiaali- tai kerhotiloja.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksia.
	Rakennusala, jolle saa sijoittaa pylväikköillä varustetun korkeintaan 6 m korkean rakennuksen.
	Venesalama.
	Leikki- ja oleskelualueeksi varattu ohjeellinen alueen osa.
	Uloke. Ulokkeen kannatinpilarit saa ulottaa katualueelle. Uloke kuuluu viereisen tontin rakennusoikeuteen. Ulokkeen alapuolella olevan vapaan korkeuden tulee olla vähintään 2,7 m.
	Porttikäytävä.
	Muuri. Muurin korkeuden tulee olla vähintään 2 m.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.
	Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikkemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB (A).
	Puurivi.
	Tontin tai alueen osa, jolla on kaupunkikuvallisesti arvokas säilytettävä puusto.

	ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET :
	Asuinrakennusten korttelialue.
	Asuinrakennusten ja sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.
	Asuin- ja käsityökalorakennusten korttelialue. Kerrosalasta on vähintään 25% ja enintään 67% rakennettava työtöiksi ja niihin liittyviin toimisto-, näyttely- ja myymälätöiksi.
	Toimisto- ja liikerakennusten korttelialue. Tontilla 15580/4 saa kerrosalasta 600 m ² käyttää lasten päiväkotia varten.
	Toimisto- ja liike- ja pysäköintilojen korttelialue. Korttelialueelle ja viereisten katualueiden alle rakennettavaan pysäköintialueeseen on sijoitettava 180 korttelin 15582 ja 15589 autopaikkaa. Korttelialueen kautta saa järjestää ajoyhteyden viereiselle tontille. Pysäköintitilat saa rakentaa numeroin ilmaistun kerrosalan lisäksi.
	Hallitusrakennusten korttelialue. Korttelialueelle on sijoitettava 40 korttelin 15582 autopaikkaa.
	Yleisten rakennusten korttelialue.
	Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.

	Katu.
	Jalankululle varattu katu.
	Jalankululle ja pyöräilylle varattu katu, jolla huoltoajo on sallittu.
	Yleiselle jalankululle ja ohjeellinen yleiselle jalankululle varattu alueen osa, jolla pyöräily on sallittu.
	Ajoyhteydet.
	Pysäköimispaikka.
	Maanalainen tila, johon saa rakentaa pysäköimispaikkoja.
	Sähkövoimalinjaa varten varattu alueen osa.
	Maanalaisia johtoja varten varattu alueen osa.
	Eritasoristeys.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalla ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.
	Suluissa oleva luku ilmoittaa ne korttelit, joiden autopaikkoja saa sijoittaa korttelialueelle.
	Suojeltava rakennus. Rakennusta ei saa purkaa eikä siinä saa suorittaa sellaisia lisärakentamisi- tai muutostöitä, jotka tarpeellavat rakennuksen kulttuurihistoriallista tai rakennustieteellistä arvoa tai lyylää.

	K-1-K-2-Y- JA YO-KORTTELIALUEILLA:
	- Tontin rajaseinässä saa olla aukkoja, jollei naapuritontilla ole tällä kohdalla rakennusala.
	- Saa asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi sijoittaa ullakolle saunoja aputiloita.
	- Saadaan osittain maanpinnan alapuolella olevaan tilaan sijoittaa päivänvalolla valaistavia tontin pääkäyttötarkoituksen mukaisia tiloja.
	- Y-tontille sijoitetaan tulvavesireihti.

3 Englantilainen koulu osana Meilahtea

- ▲ Ote vuoden 1921 Birger Brunilan allekirjoittamasta asemakaavakartasta. Kartta liittyy vuonna 1925 hyväksytyyn alkuperäiseen asemakaavaan. Aluetta ei ole toteutettu tämän huvilakaupunkisuunnitelman mukaisesti. Kaavassa on keskiakseli, jonka päissä on julkiset rakennukset, ruskealla reunustetut rakennukset ovat rivitaloja, Mannerheimintien varressa on kerrostaloja ja Mäntytien puoleisella laidalla ja alueen pohjoisosassa kaupunkihuviloita. Ajatus keskiakselista on siirtynyt myöhempään kaavaan, mutta sen suunta on muuttunut. HKA, 16.9.1921.
- ◀ Asemakaavamuutos nro 1924, hyväksytty 1939. Meilahden alue on toteutettu tämän suunnitelman mukaan. Pienennetty mittakaavaan 1:8000. AK 1924, 1939.

ASEMAKAAVAT VUOSILTA 1925, 1938 JA 1939

Meilahden alue liitettiin Helsinkiin vuoden 1906 alueliitoksen yhteydessä, tätä ennen kaupunki oli yletynyt pohjoisessa Taka-Töölön ja Vallilan korkeudelle. Vuoden 1906 alueliitoksessa kaupunki laajeni Meilahden lisäksi Kumpulan, Hermannin ja Käpylän suuntaan. ¹

Meilahden alueen asemakaava vahvistettiin 21.10.1925 ja asemakaavan muutokset vuosina 1938 ja 1939.² Asemakaavat on laadittu Birger Brunilan ollessa Helsingin kaupungin asemakaava-arkkitehtina vuosina 1917-48.³ Asemakaavakartoissa on Brunilan allekirjoitus.

Alkuperäinen vuoden 1925 asemakaavan kaavakartta on päivätty vuonna 1921, selöytyy Helsingin kaupunginarkistosta, Meilahtea ei ole toteutettu tämän Brunilan laatiman huvilakaupunginosasuunnitelman mukaan.

Toteutunut asemakaava on muutettu kahdessa osassa, vuoden 1938 asemakaavamuutos koskee Meilahden alueen itäosaa Tullinpuomin ja Urheilukadun ympäristössä. Mäntytien ympäristöä koskeva, vuoden 1939 muutoskaava nro 1924 on hyväksytty sisäasiainministeriössä 26.7.1939.

Kaupungin vehreys oli Brunilalle tärkeää. Hän vaikutti mm. Puu-Käpylän, Taka-Töölön, Meilahden, Torkkelinmäen ja Mäkelänkadun seutujen kaupunkikuvaan.⁴

1 Helsingin kaupungin alueellinen laajeneminen. Wikipedia.

2 AK 9318, 1988. s.1.

3 Nurmi, 2010. s.76.

4 Arkkitehtuurimuseon arkkitehtiesittelyt, Birger Brunila.

Meilahden alueen rakentaminen alkoi 1930-luvun lopussa. Pääosin rakentaminen tapahtui vuosien 1945-1953 välisenä aikana.⁵ Meilahden asuntoalue on oiva esimerkki funktionalismin kaupunkisuunnittelun ihanteista avoimine rakennustapoineen ja runsaine viheralueineen.⁶

Riitta Nikula luonnehtii Ars Suomen taide sarjan 1900 -luvun alkupuoliskon asemakaavoitusta ja funktionalismin vaikutusta asemakaavoitukseen: Helsingin asemakaava-arkkitehdin Birger Brunilan johdolla laadittiin selvimmin todellisuuteen tähtääviä funktionalistisia lamelli-

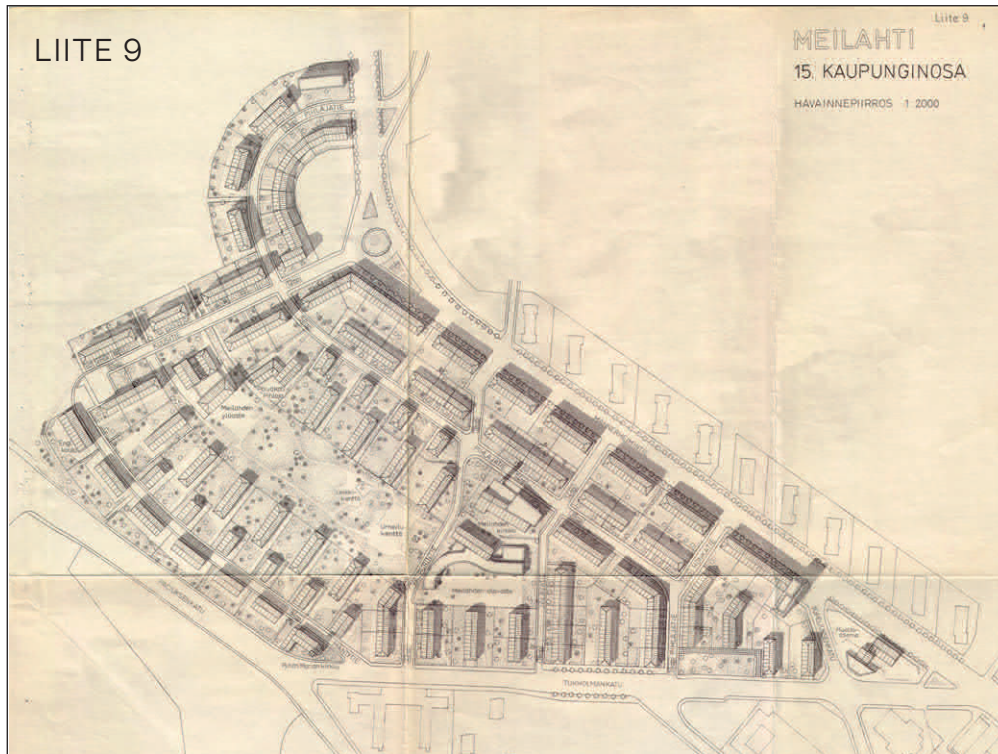
5 AK 9318, 1988. s.2.

6 AK 9318, 1988. s.3.

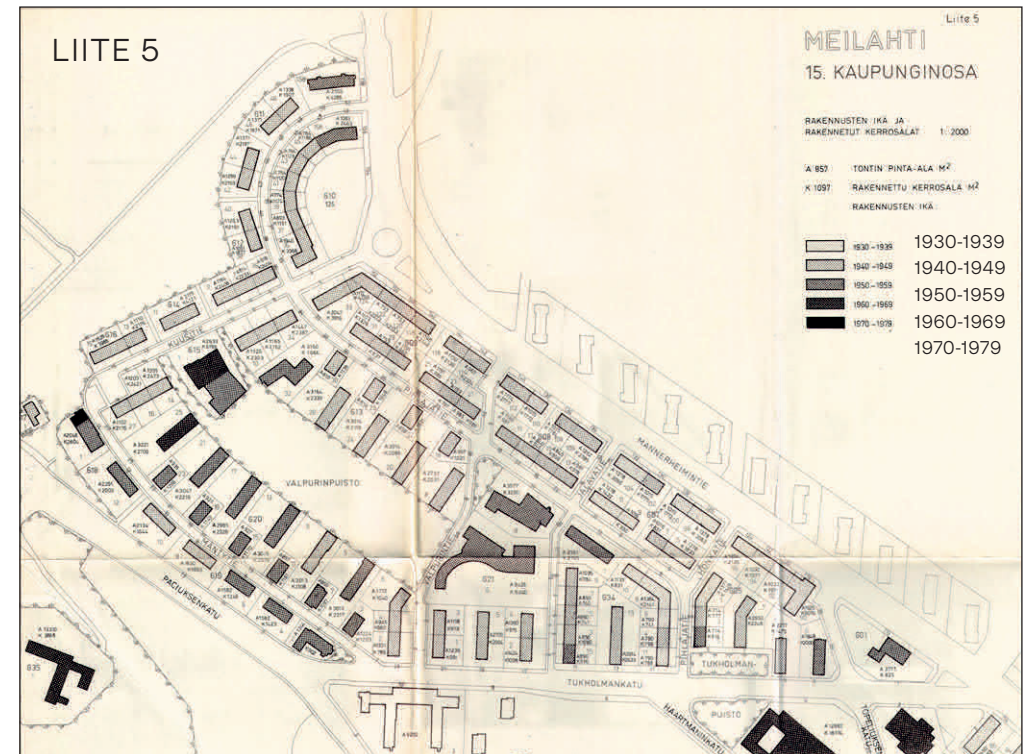
talokaavoja. Jo vuoden 1930 syksyllä tehtiin ns. Reijolan alueen asemakaava nykyisen Ruskeasuon ja Haagan alueita varten. Suunnitelmassa oli pääosin nelikerroksisista lamellitaloista koostuva asuntoalue. Kulosaaren alustava kaava ja Meilahden alueen kaava osoittavat saksalaisten esikuvien vaikutuksen (mm. Weissenhofsiedlung Stuttgartissa 1927). Eripituisten lamellitalojen, puoliiksi suljettujen korttelien ja pientalojen ryhmittäminen on säännönmukaista, mutta katuverkko ja aukiot ovat muodoltaan vaihtelevia.⁷

7 Sarajas-Korte, 1990. ss. 105-106.

▲ Viistoilmakuva Meilahden alueesta vuodelta 1964. Vasemmassa yläkulmassa ympäröitynä näkyy Englantilainen koulu. Meilahden alue muodostuu pääasiassa nelikerroksisista lamellitaloista vaihtelevan katuverkoston varrella. Mannerheimintien, Kuusitien ja Pihlajantien varrella on korkeampia, 6-8 kerroksisia taloja. Alueen talojen merkittävä korkeusero luo kontrastia, etenkin Englantilaisen koulun ympäristössä, Kuusitien ja Mäntytien risteyksessä. Etualalla oikealla Tullinpuomi, keskellä aluetta näkyy Valpurinpuisto ja sen päätteinä olevat koulu- ja kirkkorakennukset. Alueen räystäslinjat ovat yhtenäisiä, värit on vaaleaa, hiekanruskeita terastirapattuja taloja on runsaasti, kattomuodot ovat yhtenäisiä ja suurin osa katoista on tiilikattoja. SKY-FOTO Möller, 1964. HKM.

▲ Vuodelta 1988 asemakaavan nro 9318, liite nro 9, havainnepiirustus. Pienennös 1:8000. Alue on vuoteen 1988 mennessä rakentunut pitkälti Birgen Brunilan asemakaavan ihanteiden mukaisesti.

▲ Vuodelta 1988 asemakaavan nro 9318, liite nro 5, rakennusten ikä ja rakennetut kerrosalat. Vaaleimmat rakennukset ovat kaaviossa vanhimpia, uusimmat tummimpia. Pienennös 1:8000.

ASEMAKAAVA 1988

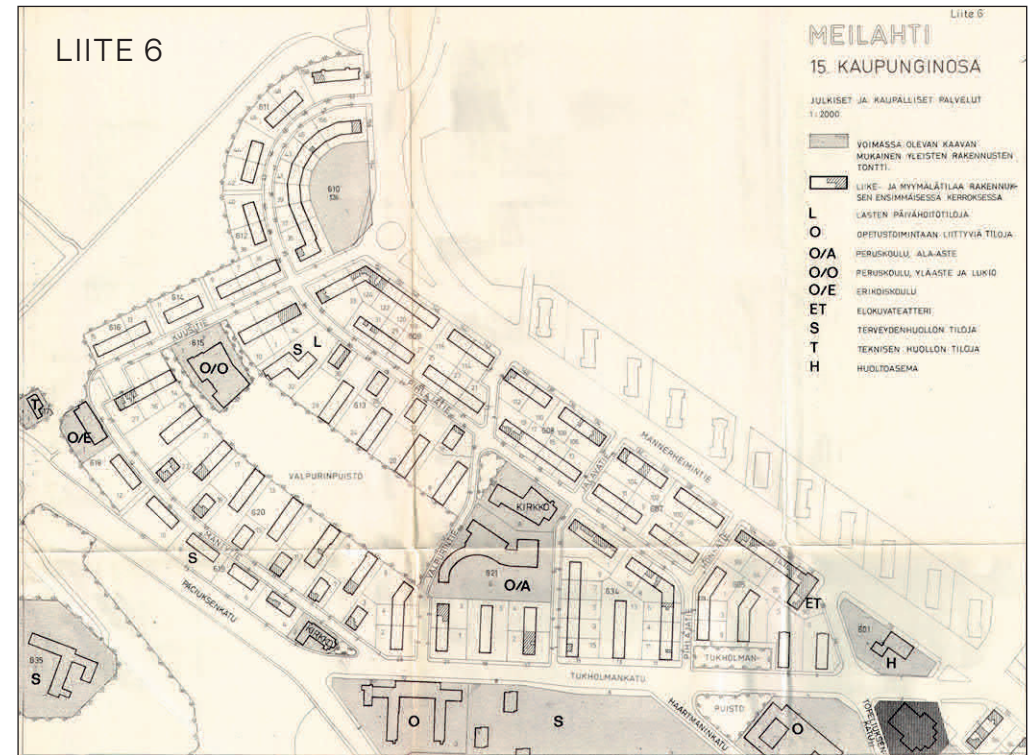
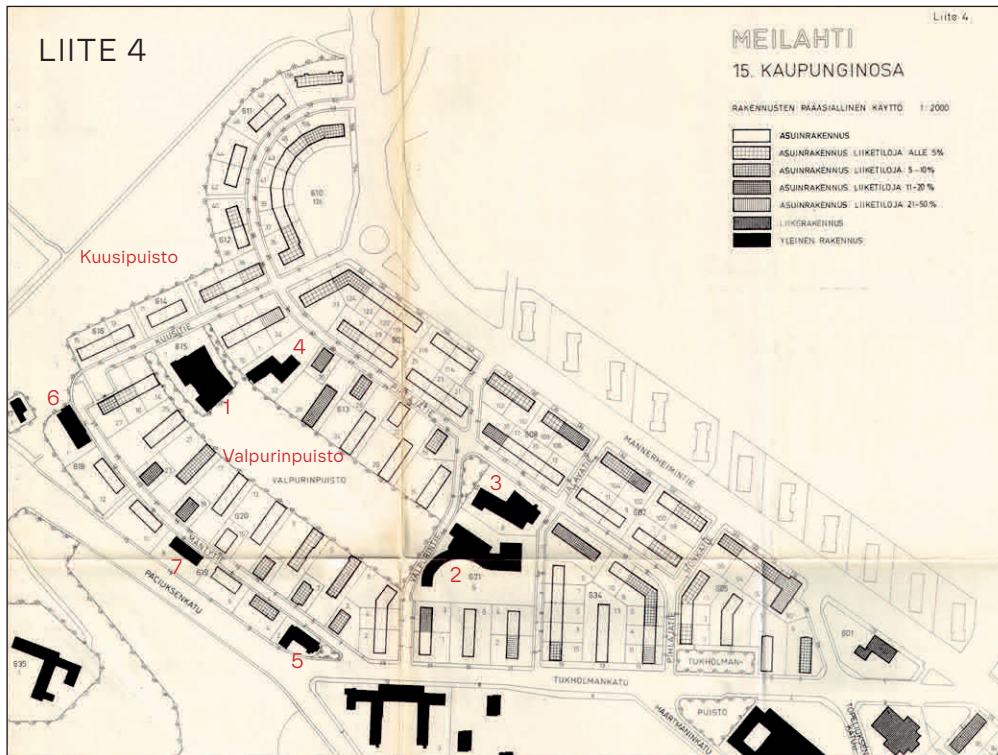
Vuoden 1988 asemakaava on todennäköisesti laadittu tarkentamaan olemassaolevaa rakentunutta tilannetta Meilahdessa. Kaavaan on tarkennettu mm. yleisten rakennusten määräyksiä, jotka puuttuivat kokonaan aikaisemmista kaavoista. Kaavaan on laadittu erinomainen sarja liitekarttoja, niitä on liitetty tähän selvitykseen havainnollistamaan Meilahden alueen ominaispiirteitä.

Meilahti rakentui pääosin vuosien 1945-1953 välisenä aikana. Liitteessä nro 5 näkyy, että alueen rakentuminen on alkanut 1930-luvun lopulla Mannerheimintien varresta, Tullinpuomin alueelta ja on edennyt siitä Mannerheimintietä pohjoiseen ja Tukholmankatua länteen. Mäntytien ympäristö on rakentunut pääosin 1950-luvun alussa.

Alueen laidoilla rakennukset ovat katujen suuntaisia ja keskellä funktionalismin ihanteiden mukaan lamellirivistöinä, suunnattuina suotuisaan ilmansuuntaan. Katujen ja puistojen vapaampi muoto tuo alueelle luonteenomaista vaihtelua ja elävyyttä. Meilahden kerrostaloalue

on kaupunkikuvaltaan yhtenäistä ja rakenteeltaan avonaista. Rakeisuus on hallittua ja harmoonista. Myös isoksi kasvanut puisto ja korkeatasoiset puisto- ja aukioalueet tekevät Meilahden alueesta viihtyisän ja yhtenäisen kokonaisuuden.

Alueen keskeinen akseli on Valpuripuisto, joka on keskikorttelin sisällä, ks. liite nro 4. Puistoakselin molemmissa päässä on julkisia rakennuksia. Pohjoispäässä on Meilahden yläasteen koulu eli entinen Meilahden yhteiskoulu (Tuomas Väyrynen 1955 ja 1964), eteläpäässä Meilahden ala-asteen koulu (Viljo Revell ja Osmo Sipari 1953) ja

▲ Vuodelta 1988 asemakaavan nro 9318, liite nro 4, rakennusten pääasiainen käyttö. Yleiset rakennukset ovat mustia. Pienennös 1:8000.

- 1 Meilahden yläasteen koulu
- 2 Meilahden ala-asteen koulu
- 3 Meilahden kirkko
- 4 Päiväkoti Pihlaja
- 5 Pyhän Marian katolinen kirkko
- 6 Englantilainen koulu
- 7 Entinen terveysasema, nykyinen palvelutalo

Meilahden kirkko (Markus Tavio 1954). Meilahden ala-asteen koulu ja Meilahden kirkon muodostama julkisten rakennusten pari on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY). Meilahden yläasteen koulu on suojeltu vuonna 2006 asemakaavamerkinnällä sr-2.¹ Lisäksi Valpurinpuistoon rajautuu päiväkoti Pihlaja Meilahden yläasteen koulun vieressä.

Toisen, hieman vaatimattomamman julkisten rakennusten akselin muodostavat katolisen seurakunnan Pyhän Marian kirkko Mäntytien

1 AK 11457, 2006. s.17.

alkupäässä ja katoliseen kirkkoon liittynyt Englantilainen koulu Mäntytien loppupäässä. Molemmat rakennukset on rakennettu samoihin aikoihin, Englantilainen koulu vuonna 1952 (Kaj Salenius ja Torsten Nygård), Pyhän Marian kirkko vuonna 1954 (Kaj Salenius). Rakennukset mukautuvat massaltaan Mäntytien eteläpuolen kadunsuuntaiseen asuinrakennusten rivistöön.

Meilahden kaava-alueen julkiset rakennuksia ovat siis, opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue YO, Meilahden ala-asteen koulu, Meilahden yläasteen koulu sekä Englantilainen koulu. Julkis-

▲ Vuodelta 1988 asemakaavan nro 9318, liite nro 6, julkiset ja kaupalliset palvelut. Pienennös 1:8000.

ten lähipalveluiden korttelialue YL, päiväkoti Pihlaja. Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue YK, Meilahden kirkko ja Pyhän Marian kirkko.²

Vuoden 1988 asemakaavassa on suojeltu vain rakennus sr-2, ns. "Tullinpuomi", maamerkki Mannerheimintien ja Topeliuksenkadun kulmassa.³

2 AK 9318, 1988. ss.4-5.

3 AK 9318, 1988. s.6.

MEILAHDEN ARKKITEHTUURI

ASUNTOARKKITEHTUURI

Meilahden alueen asuntoarkkitehtuuri on hyvin yhtenäistä, vaikka asuinrakennuksia on rakennettu usealla vuosikymmenellä 1930- ja 1950-lukujen välillä. Suunnittelijat ovat olleet aikansa keskeisiä arkkitehteja.

Asuinrakennuksen ovat pääosin neli- tai seitsenkerroksisia, räystäs-
linjat ovat yhtenäisiä. Lamellitalojen pihat ovat avoimia ja yleensä ai-

taamattomia tai pensasaidoin rajattuja. Rakennuksissa on erkereitä ja parvekkeita, alimmissa kerroksissa liikehuoneistoja ja autotalleja. Yhtenäinen räystäskorkeus aiheuttaa eri maaston kohdissa erilaisia kerroskorkeuksia ja pohjakerrosratkaisuja, jotka tuovat vaihtelua katutasoon. Julkisivuista merkittävä osa on terastirappauspintaisia, mutta myös rapattuja julkisivuja on runsaasti. Väriskaala on murrettu, hiekanruskea ja vaaleat sävyt ovat hallitsevia värejä alueella. Asuinrakennusten ikkunat ovat selkeitä aukotuksia massiiviseinissä. Alueen

yhtenäinen kattomateriaali on tiili ja kattomuodot ovat yhtenäisiä auma- tai taitekattoja.

PUISTOT JA PIHAT

Meilahden ominaispiirteenä voi pitää myös reheväksi kasvanutta kasvillisuutta. Meilahden mäki on ennen rakentamista ollut metsäisä, osa vanhimmasta puustosta on todennäköisesti säilytetty alueen rakentamisvaiheessa. Puusto tunkeutuu lamellitalojen väliin. Esimerkiksi Valpuripuiston laidalla olevat lamellitalot eivät muodosta selkeää

◀ Viistoilmakuva Meilahden alueesta. Alue koostuu Mannerheimintien ja Kuusitien varren korkeista ja muualla alueella matalista lamellitaloista. Etualalla Paciuksenkatu ja Englantilainen koulu. Pidemmällä Paciuksenkadun varrella Pyhän Marian katolinen kirkko. Alueen keskellä näkyy Valpuripuisto ja sen päätteinä koulurakennukset ja kirkko. Metsäinen alue valokuvan etualalla on Kuusipuisto. Kuusipuiston korkein kallioinen huippu näkyy Englantilaisen koulun vieressä. SKY-FOTO Möller, 1970-luku. HKM.

puiston rajaa, vaan puisto lomittuu talojen väliin. Tämä pätee myös esimerkiksi Mäntytien pohjoispuolen katumaisemaa, puistomaisema tunkeutuu talojen välistä katutilaan. Myös yhtenäiset istutukset ja pensasaidat osa Meilahden alueelle tyypillisiä. Katuistutuksia ei ole, katutilojen kasvillisuus on tonttien puolella.

▲ Näkymä Jalavatieltä, vasemmalla näkyy Meilahden keltatillisen kirkon nurkka. Meilahden pääosin nelikerroksisten lamellitalon ominaispiirteitä ovat korostetut sisäänkäynnit kadun puolella, parvekkeet, erkkerit, tiilikatot ja vaalea murrettu väriyty. JKMM 2022.

▶ Kuusitie Englantilaisen koulun kohdalta Itään päin katsottuna. Kuusiten rakennukset ovat korkeita. Parvekkeita ei ole ja ikkuna-aukutus on tasaista. Kuusiten keskivaiheilla, tässä kuvassa oikealla puolella puiden takana on Meilahden yläasteen koulu. JKMM 2022.

▲ Tukholmanpuisto tukholmankadun varressa. Meilahden puistoissa ja pihapiireissä on toisaalta metsäistä, vanhaa puustoa, toisaalta hienostuneita istutuksia ja pensasaitoja. Tukholmanpuiston keskellä on Into Saxelin veistos Yllätys. JKMM 2022.

▲ Mäntytie pohjoiseen kohti Englantilaista koulua, Englantilainen koulu näkyy kadun päässä. JKMM 2022.

▲ Mäntytien länsipuolen rakennuksia. Mäntytien asunrakennuksissa on porrashuoneen kohdalla suuria lasisieniä kuten Englantilaisessa koulussa. JKMM 2022.

► Meilahden yläasteen koulu Valpurinpuiston pohjoispäässä. Koulu on Tuomas Väyrysen suunnittelema. Hiekanruskea osa Kuusitien varressa on valmistunut vuonna 1955, laajennusosa etualalla on vuodelta 1964. Laajennusosan jäsentely ja julkisivumateriaalit muistuttavat Englantilaista koulua. JKMM 2022.

JULKISET RAKENNUKSET

Alueen julkiset rakennukset erottuvat muusta rakennuskannasta jonkin verran. Julkisten rakennusten hallitseva julkisivumateriaali on puhtaaksimuurattu tiili, punatiili tai keltatiili. Meilahden kirkko on keltatiilinen, Meilahden ala-asteen koulu, katolinen kirkko, Englantilainen koulu ja Meilahden yläasteen koulun laajennus ovat punatiilisiä. Meilahden yläasteen koulun vanhempi osa ja päiväkotit Pihlaja ovat rappattuja, entinen terveysasema on terastirappattu. Koulurakennuksista Meilahden ala-asteen koulussa, Meilahden yläasteen koulun laajennusosassa ja Englantilaisessa koulussa on nauhaikkunat.

MÄNTYTIE

Mäntytien rakennukset on rakennettu pääosin 1950-luvulla, ne ovat nelikerroksisia. Länsipuolen rakennukset ovat kadun suuntaisia, itäpuolella talot ovat pääty kadulle päin. Itäpuolen talojen väliset pihat tunkeutuvat Mäntytien katutilaan ja ovat talolamellien läpi yhteydessä Valpurinpuistoon.

Julkisivut ovat pääosin terastirappattuja tai väriltään vaaleita ja murrettuja, katot ovat taitekattoja, materiaali tiiltä. Kadunsuuntaisissa rakennuksissa on säännönmukainen aukotus jota rytmittävät suuret porrashuoneiden lasi-ikkunat. Rinteessä olevien rakennusten parvekkeet

ovat Paciuksenkadulle päin. Porrashuoneen lasiseinäaihe löytyy myös Englantilaisesta koulusta, vaikka se ei ole asuinrakennus. Entinen terveysasema, joka on sittemmin muutettu palveluasunnoiksi erottuu asuinrakennuksista poikkeavalla tiheämmällä ikkuna-aukotuksella ja parvekkeiden puuttumisella, mutta muuten sekin sulautuu ja mukautuu asuinrakennusten riviin. Englantilaisessa koulussa rakennusmasa muistuttaa asuinrakennusta, mutta nauhaikkunat ja puhtaaksimuurattu tiilijulkisivu yhdistää sen alueen julkisiin rakennuksiin.

▲ Meilahden ala-asteen koulun pihajulkisivuissa on nauhaikkunat. Viljo Revellin ja Osmo Siparin suunnittelema rakennus valmistui vuonna 1953. JKMM 2022.

- ▶ Meilahden keltatiilinen kirkko on Markus Tavion suunnittelema vuodelta 1954. JKMM 2022.
- ▼ Katolinen Pyhän Marian kirkko Paciuksenkadulta katsottuna. Kirkko on Kaj Saleniuksen suunnittelema vuodelta 1954. Kirkon vasemmalla puolella näkyy Mäntytien varren asuinrakennus jonka piha on Paciuksenkadun puolella. JKMM 2022.

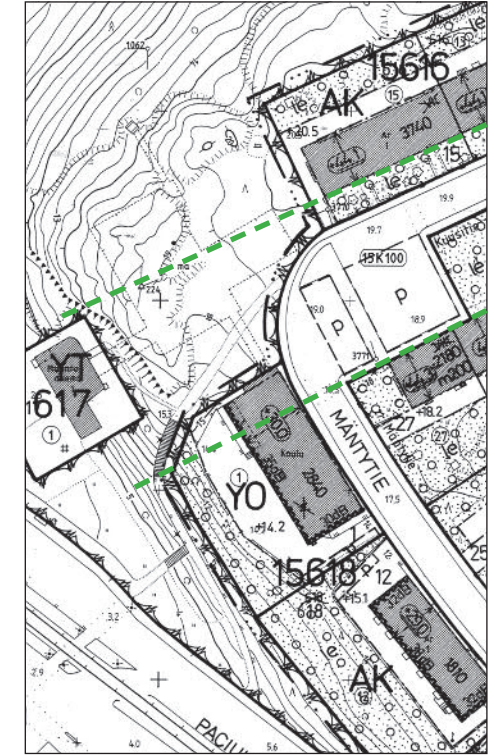

▲ Mäntytie 14:n tontin ympäristö vuoden 1939 asemakaavamuutoksessa. Asemakaavassa ei ole erikseen määritely yleisten rakennusten kortteleita, mutta niiden rakennusalueet on määritelty muita tontteja väljemmin (korostettu vihreällä). Kuusitien päädyn tontti kallioiden rinteiden korkeimmalla paikalla on jäänyt rakentamatta. Kuusitien katutila on leveä, osin sitä reunustavat istutetut alueet rakennusten edessä, mutta Mäntytien ja Kuusitien risteyskohdassa on aukiomainen levennys, josta on yhteys mäen korkeimmalle kohdalle, rinteeseen. 1:2000. AK 1924, 1939.

▲ Mäntytie 14:n tontin ympäristö vuoden 1949 muuntamontonttia koskevassa asemakaavassa. Kuusitien päädyssä oleva tontti nro 19 on tässä kaavassa jo poistunut. 1:2000. AK 2806, 1949.

▲ Mäntytie 14:n tontti vuoden 1988 asemakaavassa on pidempi kuin aikaisemmissa kaavoissa. Varsinaisia kaavamuutosasiakirjoja ei vuoden 1975 laajennuksesta löydy. Todennäköisesti 1988 asemakaava on koontikaava johon on päivitetty silloinen rakentunut tilanne. Laajennus on rakennettu poikittain Kuusitien leveän katutilan puolelle. AK 9318, 1988.

OPINTIELLÄ ARVIOINTI JA LUOKITUS

Helsingissä on melko vähän asemakaavalla suojeltuja koulurakennuksia. Koulujen muutos- ja korjaustarpeita sekä arvotusta varten tehtiin vuonna 2004 selvitys: Opintielä, Helsingiläisiä koulurakennuksia 1880-1980. Koulut on selvityksessä arvotettu neljään luokkaan. Luokat ovat 1+, 1, 2 ja 3. Lisäksi on arvioitu erilaisia luokitusperusteita, A arkkitehtoninen laatua, K kaupunkikuvallinen merkitys, H historiallinen arvo, S säilyneisyys. Luokitusperusteita on arvioitu asteikolla a-c, joista a on painokkain ja c vähämerkityksisin.

Englantilainen koulu on arvioitu luokkaan 3, arkkitehtoninen laatu A:c, kaupunkikuvallinen merkitys K:c, historiallinen arvo H:a ja säilyneisyys S:c.

LUOKKA 3

- Koulurakennuksen alkuperäisratkaisu on tavanomainen.
- Koulurakennuksessa on tehty paljon muutoksia, joiden myötä arkkitehtuurin alkuperäinen luonne voi olla hämärtyntä.

ASEMAKAAVALLISIA TAVOITTEITA:

Luokitusta voidaan pitää suunta-antavana koulurakennusten suojelumerkintöjä pohdittaessa asemakaavan muuttamisen ajankohtaisuudessa.

Luokan 3 kohteilla ei yleensä ole sellaisia rakennustaiteellisia, kaupunkikuvallisia tai historiallisia arvoja, joita tulisi asemakaavalla suojella.

▲ Englantilainen koulu Mäntytien päätteellä. Englantilaisen koulun 1975 valmistunut laajennusosa ei ole linjassa Kuusitien talorivistön kanssa. JKMM 2022.

▲ Valokuva Englantilaisen koulun Paciuksenkadun puoleisesta julkisivusta ennen vuoden 1995 muutosta. Kevyen liikenteen reitit ja portaat koulun edessä ovat olleet koulun edessä jo ennen muutosta. Valokuvassa näkyy myös hyvin ylimmän kerroksen nunnien asuuhuoneet parvekkeineen. EKA.

Koulurakennusten kunnossapitoa ja perusparannusta koskevia tavoitteita:

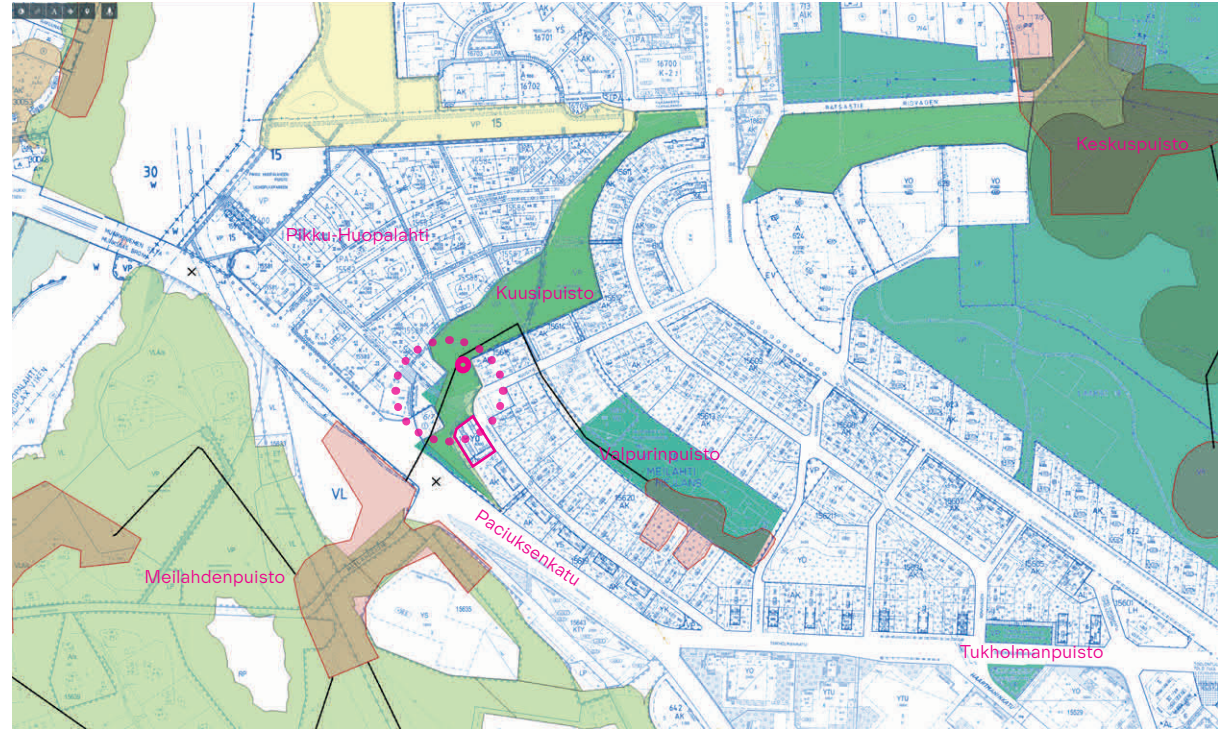
Alkuperäisratkaisu on aina paras lähtökohta kaikkia korjaus- ja muutostöitä suunniteltaessa. Muutokset tulee suunnitella siten, että ne noudattavat rakennuksen ominaisluonnetta. Kaikkia alkuperäisiä rakennusosia tulee huoltaa ja kunnostaa ja tarvittaessa korvata samasta materiaalista olevilla entisenkaltaisilla osilla.

Luokka 3, alkuperäisratkaisuja voidaan muuttaa harkitusti. Usemmitten kuitenkin alkuperäisratkaisu, materiaalit ja värit ovat paras lähtökohta muutoksia suunniteltaessa.¹

¹ Makkonen, 2004, s. 88-94.

▲ Ortoilmakuva vuodelta 1932 nykyisen Meilahden ja Pikku-Huopalahden alueelta. Kuvassa näkyy hyvin alueen maasto-olosuhteet ennen rakentamista. Alavat alueet ovat peltoja tai rantaniittyjä, maasto nousee Englantilaisen koulun kohdalla jyrkästi. Englantilaisen koulun viereinen Kuusipuiston korkein kohta on ympäröity katkoviivalla ja Englantilaisen koulun tontti merkitty. Korkein kohta nousee alapuolisesta, nykyisestä Paciuksenkadun alueesta n. 17 metriä. <https://kartta.hel.fi>

▲ Tasoyhdistelmä Helsingin kaupungin karttapalvelusta. Karttaan on merkitty Englantilaisen korttelin tontti ja Kuusipuiston korkein kohta. Piste ympyrän keskellä on siirtolohkare. Kuusipuisto on osa Helsingin kaupungin metsä- ja puustoverkostoa, Kuusipuisto yhdistää Meilahdenpuiston metsät Keskuspuiston metsäalueeseen (vihreä). Läpinäkyvällä vaaleanpunaisella on liito-orava-alueita, liito-oravien todennäköinen reitti Paciuksenkadun eteläpuolelta Valpurinpuistoon kulkee Kuusipuiston kautta (musta viiva). Aikakaudelle tyypillisiä puistoja, puistikoita tai aukioita ovat Kuusipuisto, Valpurinpuistosta ja Tukholmanpuisto sekä keskuspuiston Mannerheimintien takana oleva alue (turkoosi väri). <https://kartta.hel.fi>

► Ortoilmakuva vuodelta 2018 Helsingin kaupungin karttapalvelusta. <https://kartta.hel.fi>

KUUSIPUISTO

Englantilainen koulu sijaitsee Kuusipuiston laidalla. Kuusipuisto on kaipa kiilamainen metsäinen rinne Pikku-Huopalahden ja Meilahden alueen välissä, Englantilaisen koulun kohdalla puisto taittuu Paciuksenkadun varteen.

Vuoden 1932 ilmakuvastä näkyy hyvin alueen maastonmuodot ja kasvillisuus ennen rakentamista. Meilahti on ollut metsäinen mäki, joka nousee jyrkästi Pikku-Huopalahden alavasta rantaniittyalueesta.

Nykyinen Kuusipuisto jakautuu kolmeen vyöhykkeeseen. Pikku-Huopalahden ja Meilahden väliin jäävä Kuusitien suuntainen alue on van-

haa kuusimetsää jyrkähkössä rinteessä. Mäntytien ja Kuusitien risteyskohdassa on Kuusipuiston korkein piste, jossa on avokallioita. Avokallioilta avautuu komeat näkymät Meilahdenpuistoon. Kallioilla on myös geologiselta arvoltaan suuri rapakivigraniittinen siirtolohkare (Viipurin rapakivi).¹ Paciuksenkadun varren jyrkähkössä rinteessä on sekametsää. Varsinainen Kuusipuisto loppuu Mäntytie 12:n kohdalle, mutta sekametsäinen rinne jatkuu Mäntytien eteläpuolen tonteilla aina katoiselle kirkolle asti. Kaupunkikuvallisesti Kuusipuisto jatkuu aina Tukholmankadulle asti. Kasvilajisto ja luontotyytit vaihtelevat kal-

¹ <https://kartta.hel.fi>

lioiden ja niiden rinteiden lajistosta metsän paikoitellen reheviin painanteisiin. Puistolla on ekologista merkitystä mm. lintukohteena.²

Paciuksenkadun eteläpuolelle on rakenteilla Meilahden sairaala-alueeseen liittyvä Tammisairaala, joka tulee muuttamaan Paciuksenkadun näkymiä. Leveän väylän molemmin puolin on ollut tähän asti metsäistä rinteitä, nyt katutilaa tulee rajaamaan sairaalarakennus.

Englantilaisen koulun läheisyydessä on useita kevyen liikenteen reittejä ja portaita .

² Reijolan aluesuunnitelma 2011-2020. s. 46.

▲ Pikku-Huopalahdessa sijaitsevan Kalliioportaankadun päätteenä on kevyen liikenteen portaat ylös Kuusipuistoon. JKMM 2022.

▲ Näkymä Paciuksenkadulta, etualalla Mäntytie 12, takana rinteessä Englantilainen koulu. Virallinen Kuusipuisto loppuu kuvassa näkyviin kevyen liikenteen portaisiin, mutta kaupunkikuvallisesti sekametsäinen rinne jatkuu Mäntytien eteläpuolen tonteilla Katoliselle kirkolle asti. JKMM 2022.

◀ Englantilaisen koulun kohdalla olevat kevyen liikenteen portaat. JKMM 2022.

- ▶ Rakenteilla olevan Tammissairaalan havainnekuva YIT:n nettisivuilta. Tammissairaala tulee muuttamaan Paciuksenkadun luonnetta Meilahden kohdalta, metsäinen rinne saa vastapuolelleen kadussa kiinni olevan sairaalarakennuksen. <https://www.yit.fi/tammissairaala>

▲ Kuusipuiston avokallioinen alue on Kuusitien päätteenä. Vasemmalla Englantilainen koulu, oikealla näkyy Pikku-Huopalahden rakennuksia. JKMM 2022.

▼ Avokallio Englantilaisen koulun vieressä. JKMM 2022.

▼ Kuusipuistoa Kuusitien päätteenä, oikeassa laidassa näkyy rapakivisiirtolohkare. JKMM 2022.

4 Arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård

Kaj-Erik Woldemar Salenius (1923 Helsinki- 2016 Helsinki) ja Torsten Bruno Sanfrid Nygård (1919 Kookola- 1992 Helsinki) valmistuivat kummatkin arkkitehdeiksi Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1949. Salenius ja Nygård työskentelivät Hildig Ekelundin toimistossa valmistumisen aikoihin.

Vuonna 1952 valmistui Meilahteen, osoitteeseen Mäntytie 14, katolisten nunnien perustaman Englantilaisen koulun rakennus, se oli ainakin Saleniuksen ensimmäinen oma suunnittelutyö. Kaj Salenius perusti oman toimiston Englantilaisen koulun valmistumisen jälkeen vuonna

1953. Vuosina 1966-73 hän toimi oman suunnittelutyön ohella myös Helsingin rakennusvalvontaviraston tarkastusarkkitehtinä. Torsten Nygård teki uransa pääosin Helsingin kaupungin kaavoitusarkkitehtinä.¹

Salenius jatkoi yhteistyötä katolisen kirkon kanssa suunnittelemaan Meilahden Pyhän Marian katolisen kirkon osoitteeseen Mäntytie 2 (1954) ja Kaivopuiston Pyhän Henrikin kirkon laajennuksen 1950-lu-

¹ <https://fi.wikipedia.org> ja Schulman. 2013. s.12.

- ▶ Pyhän Marian kirkko etualalla osoitteessa Mäntytie 2. Talorivistön viimeisenä Englantilainen koulu osoitteessa Mäntytie 14. Julkiset rakennuksen Mäntytien molemmissa päässä mukailevat asunkerrostalojen rivistöä. Kuva on otettu vuosien 1954-1967 välisenä aikana. H. A. Turja. MVA.
- ▶ Suuntaa-antava luettelo Kaj Saleniuksen suunnittelemissa rakennuksissa antaa hyvän käsityksen Kaj Saleniuksen toimiston töiden kirjosta. Ote Haapaniemenkatu 4 virastotaloa koskevasta rakennushistoriaselvityksestä vuodelta 2013. Schulman, 2013. s.13.
- ▼ Kaj Salenius toimistossaan Kasarminkatu 1:ssä vuonna 1965. Saleniuksen perhearkisto. Schulman, 2013. s.12.

vun lopulla.² Hän suunnitteli myös Englantilaisen koulun laajennuksen joka valmistui vuonna 1975.

Arkkitehtinä Saleniuksen tuotantoon kuului julkisten rakennusten lisäksi paljon asunkerrostaloja ja toimistotaloja. Hän teki monia projekteja yhteistyössä rakennusliike Palkki Oy:n kanssa. "Rakennukset ovat ammattitaitoisesti suunniteltuja ja omalle ajalleen tyypillisiä, jopa anonyymejä. Arkkitehtuuri on yleensä muotokieleltään pelkistettyä ja modernia."³

² Schulman. 2013. s.12.

³ Schulman. 2013. s.12.

TÖITÄ

- 1952 The English School , Mäntytie 14, yhdessä arkkit. Torsten Nygårdin kanssa
- 1954 Kristianinkatu 3, asuinkerrostalo
- 1954 Isokaari 34, rivitalo (oma asunto) yhdessä arkkit. Esko Hyvärisen kanssa
- 1954 Pyhän Marian kirkko, Mäntytie 2
- 1954 Kirjatyöntekijäncätkä 2b, asuinkerrostalo
- 1954 Myllykalliontie 6, asuinkerrostalo
- 1956 Peacock-teatteri Linnanmäelle
- 1957 Albertinkatu 29-Lönnrotinkatu 25, toimistotalo
- 1958 "Nosturi" ent. varasto-rakennus, Hietalahden telakka
- 1959 Pyhän Henrikin kirkon laajennus, nk. Nunnala, Helsinki
- 1959 Uudenmaankatu 37-Albertinkatu 30, toimistotalo
- 1959 Lauttasaarentie 9, asuinkerrostalo
- 1960 Särkiniementie 22, asuinkerrostalo
- 1960 Lauttasaarentie 5, asuinkerrostalo
- 1961 Hietalahdenkatu 7- Eerikinkatu 37, asuinkerrostalo
- 1961 Raatimiehenkatu 6- Tehtaankatu 8, asuinkerrostalo
- 1962 Eerikinkatu 28-Albertinkatu 35, toimistotalo
- 1962 Kasarmikatu 1- Vuorimiehenkatu 21, asuinkerrostalo
- 1962 Puistokaari 11, asuinkerrostalo
- 1962 Eerikinkatu 35, asuinkerrostalo
- 1964 Perämiehenkatu 9, asuinkerrostalo
- 1964 Vaasankatu 7, asuinkerrostalo
- 1964 Ramsaynranta 3, asuinkerrostalo
- 1965 Pietarinkatu 26-Läivurinkatu 13-15, asuinkerrostalo
- 1967 Vatakuja 2, asuinkerrostalo
- 1974 Haapaniemenkatu 4, virastotalo
- 1975 Hakaniemenkatu 2 virastotalo

1952 The English School

1954 Myllykalliontie 6

1957 Albertinkatu 29-Lönnrotinkatu 25

1958 "Nosturi", Hietalahden telakka

1959 Uudenmaankatu 37

1961 Raatimiehenkatu 6- Tehtaankatu 8

1961 Hietalahdenkatu 7- Eerikinkatu 37

1962 Eerikinkatu 28- Albertinkatu 35

1962 Kasarmikatu 1- Vuorimiehenkatu 21

1954 Pyhän Marian kirkko

1964 Perämiehenkatu 9

1964 Ramsaynranta 3

1965 Pietarinkatu 26- Läivurinkatu 13-15

1967 Vatakuja 2

5 Englantilaisen koulun rakennusvaiheet

- Helsingin Englantilainen koulu toimi Eirassa, osoitteessa Engelinaukio 11 vuosina 1946-1951. Maaret Louhelainen, 2010. HKM.

ENGLANTILAISEN KOULUN VAIHEET ENNEN MÄNTYTIETÄ

Vuonna 1939 yhdysvaltalainen Sisters of the Congregation of the Most Precious Blood -järjestön lähetti Suomeen nunnia Suomalaisen katolisen kirkon johdon kutsumina. Katolinen kirkko halusi sisärienen perustavan maahan englanninkielisen, uskonnollisen koulun. Sodan takia koulutoiminnan aloittaminen viivästyi.¹

Helsingin Englantilainen koulu aloitti toimintansa 1.10.1945. Ensimmäisenä vuotena koulussa oli 18 oppilasta. Aluksi opetus tapahtui sisä-

ten asunnossa. Ensimmäinen asunto oli Eirassa, osoitteessa Engelinaukio 1. Koulu kasvoi nopeasti ja jo seuraavana vuonna oppilaita oli jo 80, jolloin sisärienet muuttivat isompaan asuntoon osoitteeseen Engelinaukio 11.²

Koulun oppilasmäärä kasvoi edelleen ja uusia luokkia lisättiin joka vuosi. Tilat kävivät ahtaaksi ja taas oli etsittävä uusi tilavampi asunto koulutoiminnalle. Tilaongelma näytti ratkeavan vuonna 1951, kun katolisen hiippakunnan rakennusjohtaja hankki tilavan rakennuksen Meilahden sairaala-alueen vierestä, osoitteesta Stenbäckinkatu 26. Kou-

lun perustamista sairaala-alueelle kuitenkin vastustettiin ja peruskorjaustyöt jouduttiin keskeyttämään.

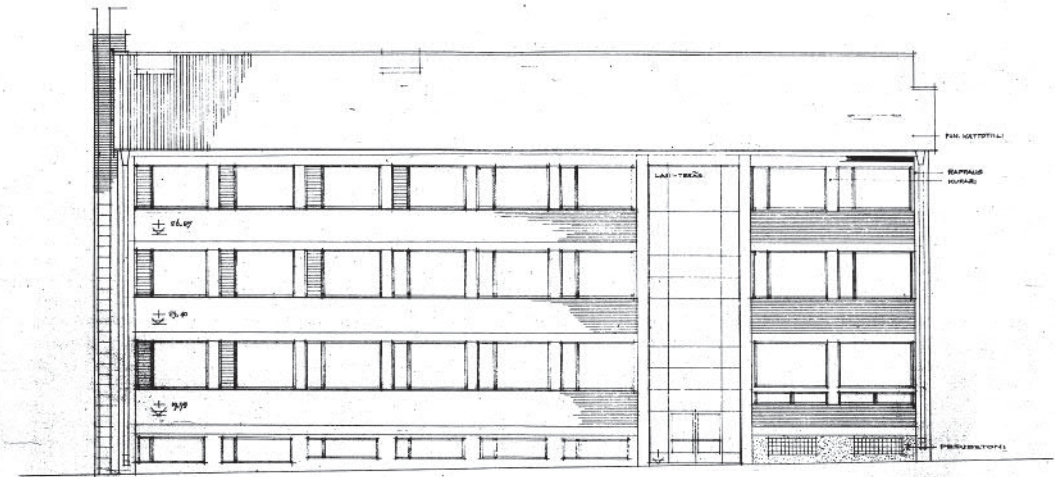
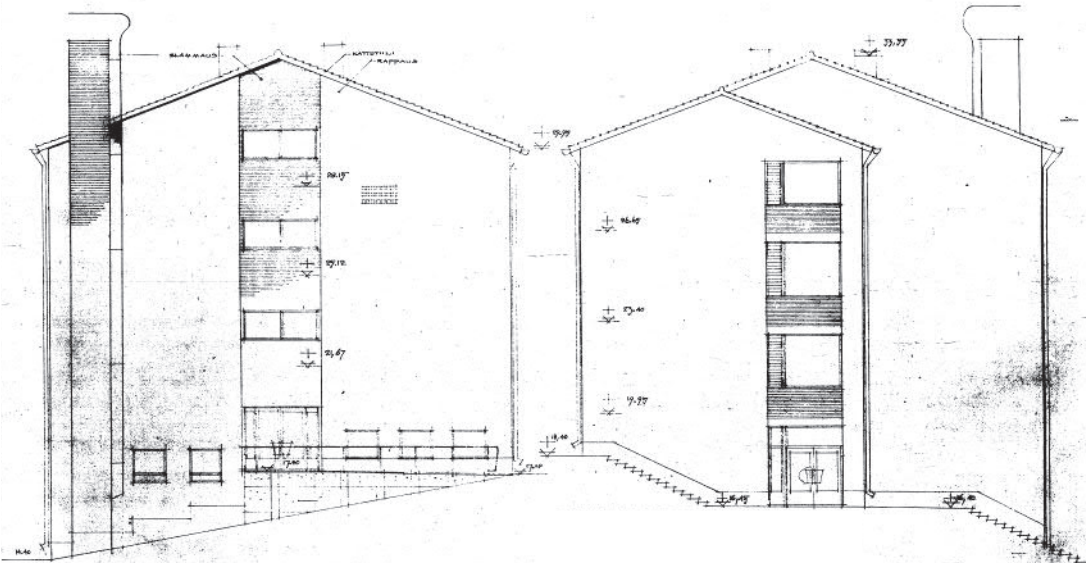
Lopulta löytyi nykyisen koulurakennuksen tontti osoitteesta Mäntytie 14. Opetustoiminta jatkui Stenbäckinkadulla vuosina 1951-1952 kunnes uusi koulurakennus valmistui.³

Seuraavilla sivuilla käydään läpi Mäntytie 14 koulurakennuksen rakennusvaiheet, alkuperäistilanne, kaksi päälaajennusvaihetta ja muutama pienempi muutos. Vuoden 1975 laajennus on korostettu sinisellä värillä, vuoden 1998 muutos punaisella värillä.

¹ HS 18.8.1992.

² Heimonen et al., 2016. ss.7-8

³ Heimonen et al., 2016. s.8

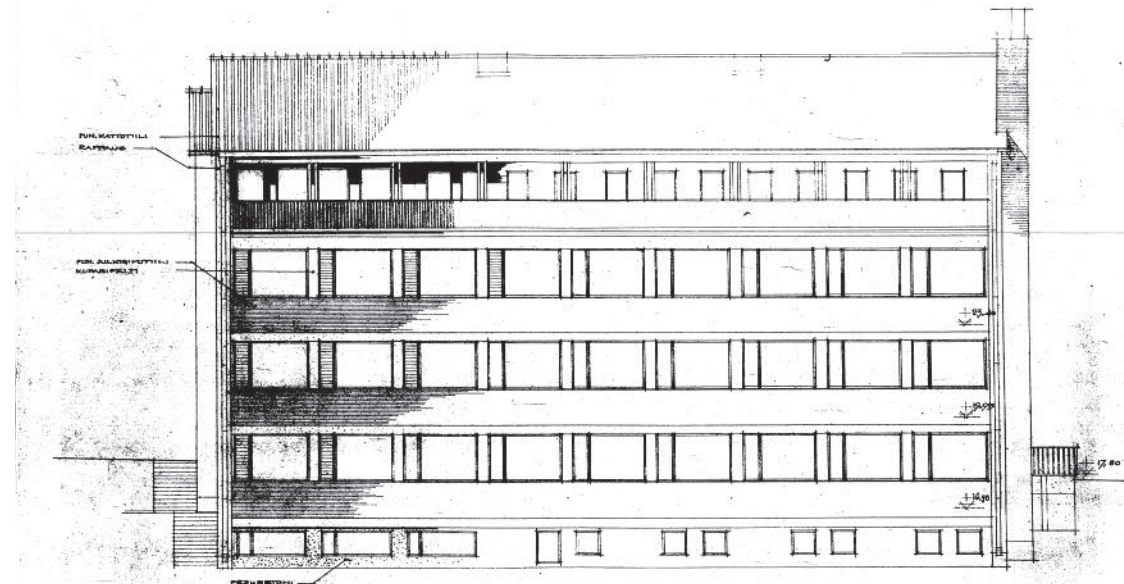
- ▲ Englantilaisen koulun ensimmäisen rakennusvaiheen julkisivupiirustukset. Yliä julkisivu Mäntytielle ja pihalle, alla päätyjulkisivut. Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 14.11.1951. HRVA. Julkisivumateriaalit ovat piirustuksen mukaan: punainen kattotiili, pitkissä julkisivuissa punainen julkisivutiili, päädyssä rappaus ja slammaus, sokkelissa pesubetoni, ikkunoiden välissä ja pellityksissä kuparipelti ja Mäntytien suuressa ikkunassa lasi-teräs.

MÄNTYTIE 14, UUDISRAKENNUS

Mäntytien uuden koulurakennuksen suunnittelivat nuoret arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård. Koulu valmistui vuonna 1952, muuttoa uusiin tiloihin tehtiin Helsingin olympialaisten avajaisten aikoihin.

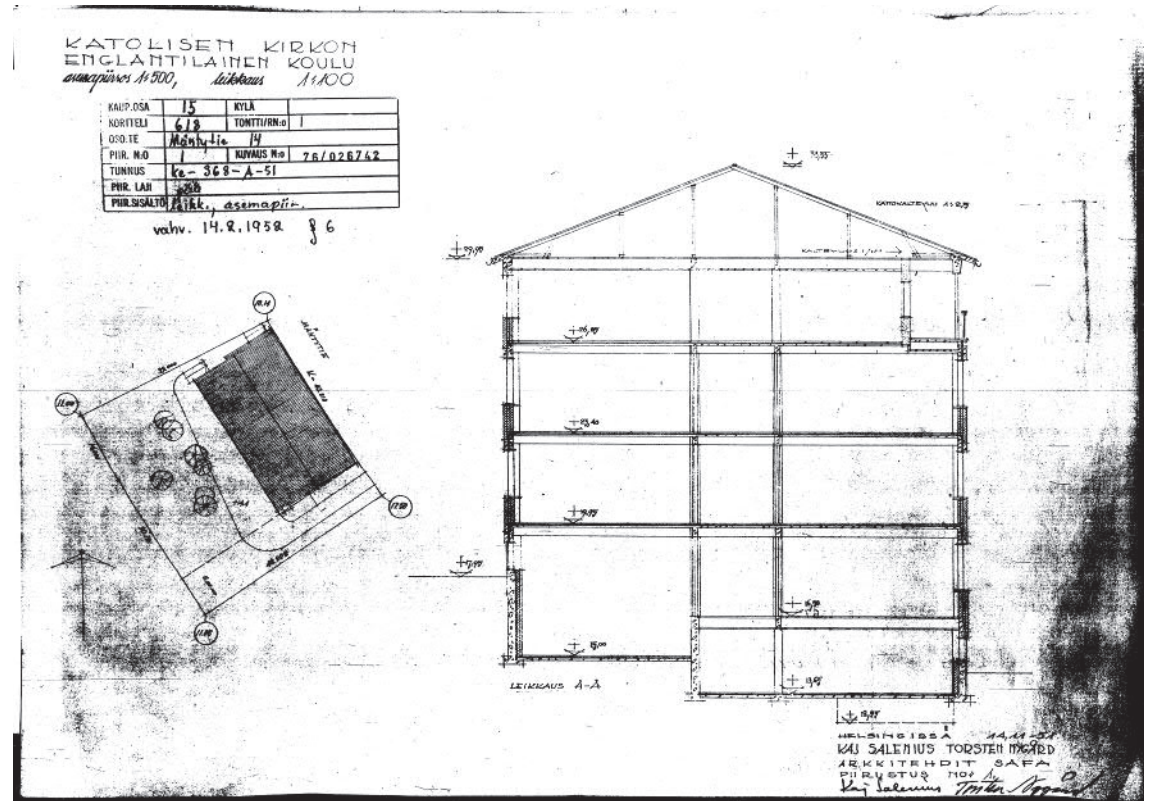
Uusi koulu sijaitsi hyvällä paikalla keskeisten liikennereittien varrella. Lähellä oli urheilukenttiä ja myöhemmin myös uimahalli.⁴ Myöhemmin koulun läheisyyteen rakennettiin katolinen Pyhän Marian kirkko.

4 Heimonen et al., 2016. s.8.

▲ Päivämätön valokuva Englantilaisesta koulusta Paciuksenkadun puolelta ennen vuoden 1975 muutosta. EKA.

▲ Englantilaisen koulun ensimmäisen rakennusvaiheen rakennusluvan asema- ja leikkauspiirustus. Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 14.11.1951. HRVA.

VUODEN 1952 VAIHEEN KANTAVA RUNKO JA ULKOSEINÄRAKENTEET

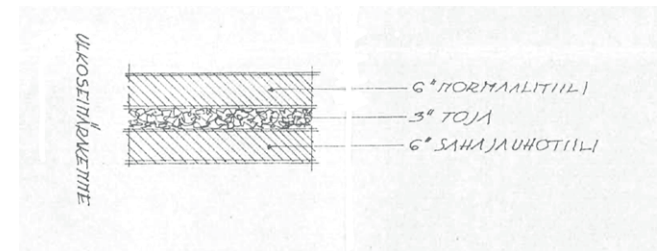
Koulu on rakennusteknisesti muita alueen samanikäisiä asuinrakennuksia modernimpi. Rakennuksessa on betonipilarirunko, jossa kantavana pystyrakenteena on teräsbetonipilaristo niin ulkoseinissä kuin keskirungon alueellakin. Tämä on mahdollistanut julkisivujen vapaamman sommittelun ja nauhaikkunat. Välipohjarakenne on ylälaattapalkisto + massiiviteräsbetoni-laatta.

Ulkoseinät ovat täyte- ja verhorakenteita pilariväleissä. Verhorakenteet ovat muurattuja, lämmöneristeenä on käytetty kuitusementtile-

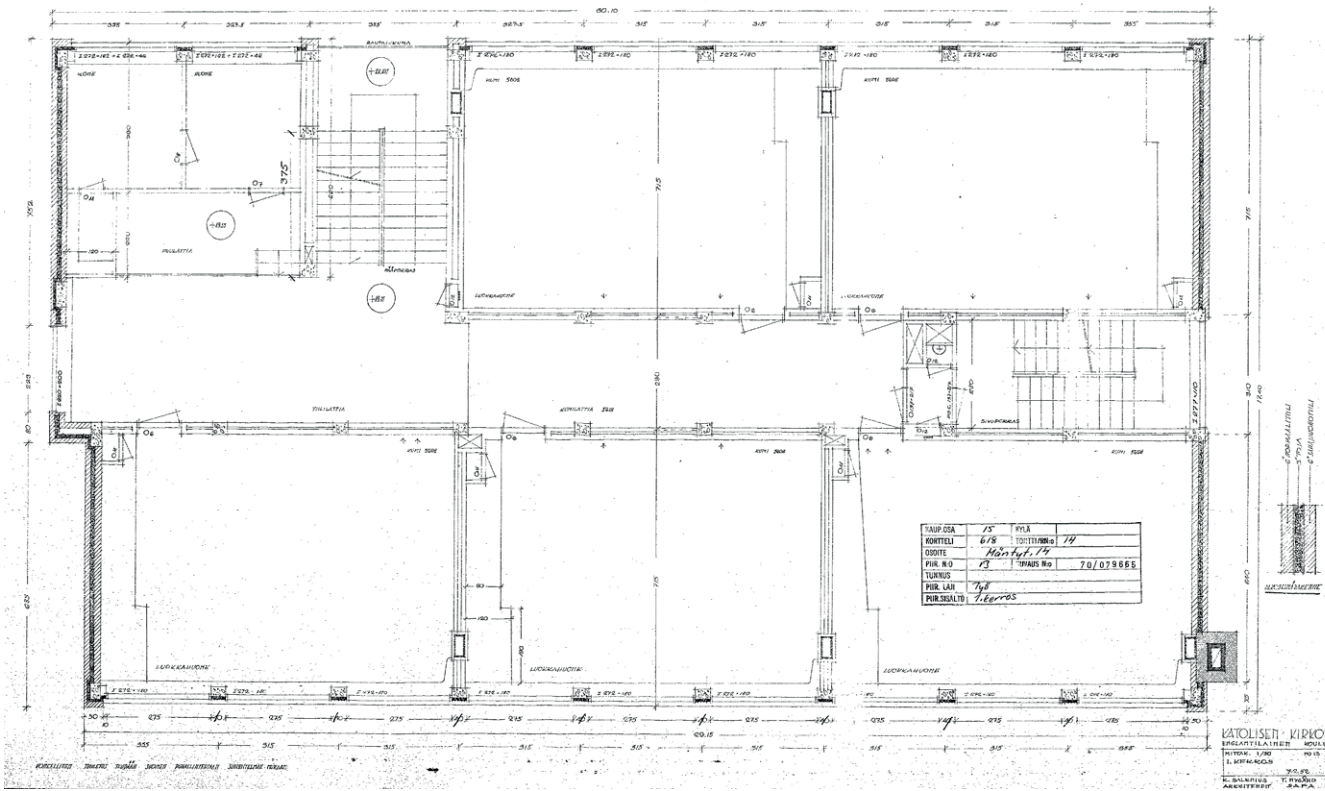
vyä eli tojalevyä. Päätyseinien rakenne on ulkoa sisällepäin: normaali-tiili 15 cm + tojalevy 7,5 cm + sahajauhotiili 15 cm. Neljännen kerroksen parvekkeen takana olevat ulkoseinät ovat siporexia (paksuus 30 cm).

Päätyjulkisivut ovat rapattuja. Pitkillä julkisivuilla on nauhaikkunat ja niiden välissä julkisivumateriaali on puhtaaksimuurattu punatiili. Sokkeleissa on pesubetonipinta, joka ulkonäöltään muistuttaa terastirappaista. Parvekkeiden kaiteet ovat terästä ja himmeää rautalankalasia. Vesikate on ollut punaista kattotiiltä, joka on myöhemmin vaihdettu teräsprofiililevyyn. Koulurakennus edustaa aikansa melko edistyneitä rakennustekniikkaa.¹

¹ Rakennustieto, Kerrostalot 1940-1960. s.65

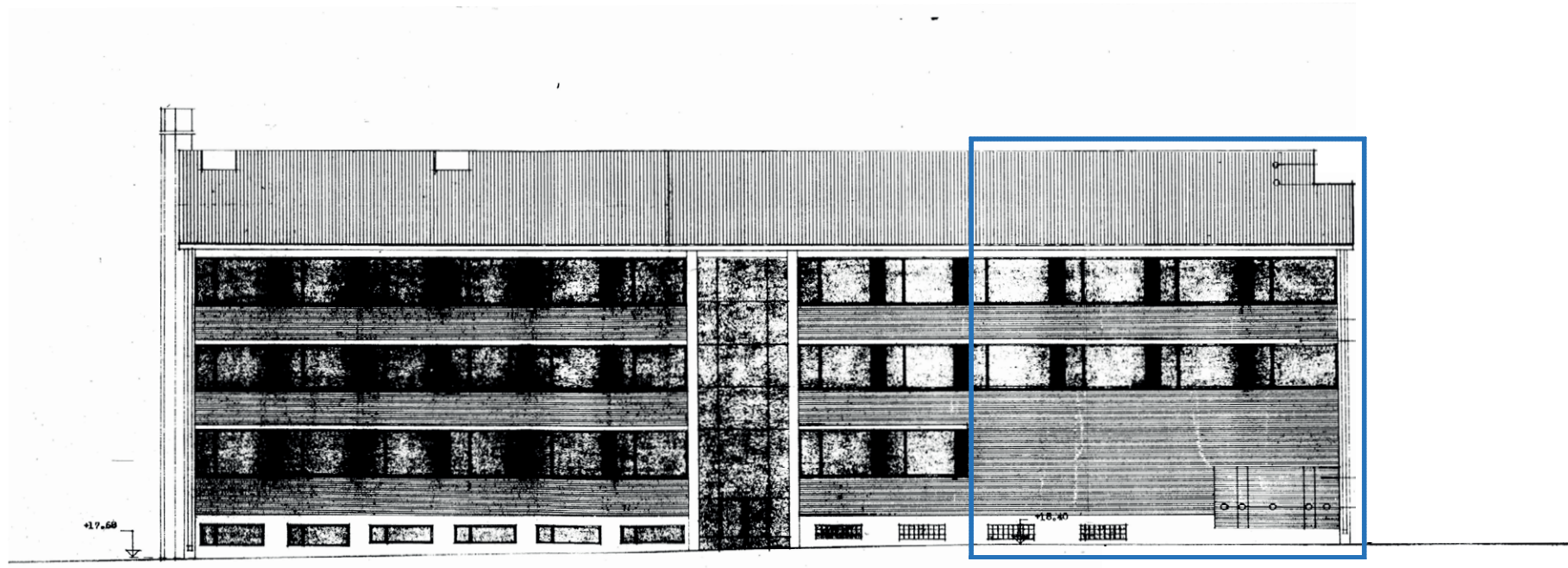
▲ Ote Englantilaisen koulun työpiirustuksesta, jossa on esitetty ulkoseinätyyppi. Rakennustarkastajan hyväksymä työpiirustus 27.11.1952. EKA.

▲ Englantilaisen koulun 2. kerroksen työpiirustus rakennusvalvonnan arkistosta. Piirustuksesta näkyy hyvin rakennuksen ruko. Ulkoseinälinjalla on betonipilareita jonka välissä on ulkosenärakenne. Keskikäytävän molemmin puolin on pilareita, lisäksi portaiden ympärillä on muutama pilari. Kaikki väliseinät ovat kevytrakenteisia.
 Rakennustarkastajan hyväksymä työpiirustus 07.02.1952. HRVA.

▲ Valokuva Englantilaisen koulun pihajulkisivun alaosasta noin vuonna 1982. Kuvassa näkyy nauhaikkunat ja puhtaaksimuurattu tiilijulkisivu. Ikkunoiden yläpuolella on valkoiseksi maalattu palkki. Ikkunoiden väleissä on kuparilevytyksiä ja puupaneloituja tuuletusluukkuja. Nykyisin pihan puolen ikkunat on vaihdettu ja julkisivun alaosan kohdalla on pihakansi.
 15.5.1982 päivätyn IV-muutoksen valokuvalliite. Marjatta Ypyä-Silvennoinen, sis. arkkitehti SIO. EKA.

▲ Vuoden 1975 laajennusvaiheessa koulun päätyyn rakennettiin Julkisivu Mäntytielle, Kaj Salenius, pienennetty mittakaavaan 1:250, pääpiirustus rakennuslupaa varten 1975, HRVA

ENSIMMÄINEN LAAJENNUSVAIHE VUONNA 1975

1970-luvulla koulun tilat olivat käyneet ahtaaksi ja kouluun tehtiin laajennuksia ja muutoksia, muutoksista vastasi arkkitehtitoimisto Kaj Salenius, Salenius oli toinen akuperäisen koulun suunnittelijoista.

Ensin tehtiin muutoksia sisätiloissa, suurin niistä oli ruokalan ja keittiön rakentaminen voimistelusalin ja veistoluokan paikalle.¹ Aikaisemmin koulussa ei ollut erillistä ruokalaa. Tämä vuonna 1973 tehty muu-

tos on esitetty piirustuksineen sivulla 42. Pienempiä muutoksia sisätiloissa tehtiin jatkuvasti.²

Vuonna 1975 rakennusta laajennettiin Mäntytien suuntaisesti lisäämällä siihen uusi suurempivoimistelusalin ja kirjasto sekä taideluokka, fysiikan laboratorio ja tekstiilikäsityöluokka.

Haasteet tilojen kanssa kuitenkin jatkuivat. Mäntytie 14:n koulun tilat soveltuivat parhaiten suurille n. 36 oppilaan opetusryhmille, jotka olivat yleisiä kouluissa 1970-luvulle asti. Peruskoulu-uudistuksen myötä suosittiin pienempiä ryhmäkokoja.³ Rahoituksen kanssa kamppaili-

valle Englantilaiselle koululle, ryhmäkokojen pienentäminen oli haastavaa.⁴

VUODEN 1975 LAAJENNUKSEN KANTAVA RUNKO JA ULKOSEINÄRAKENTEET

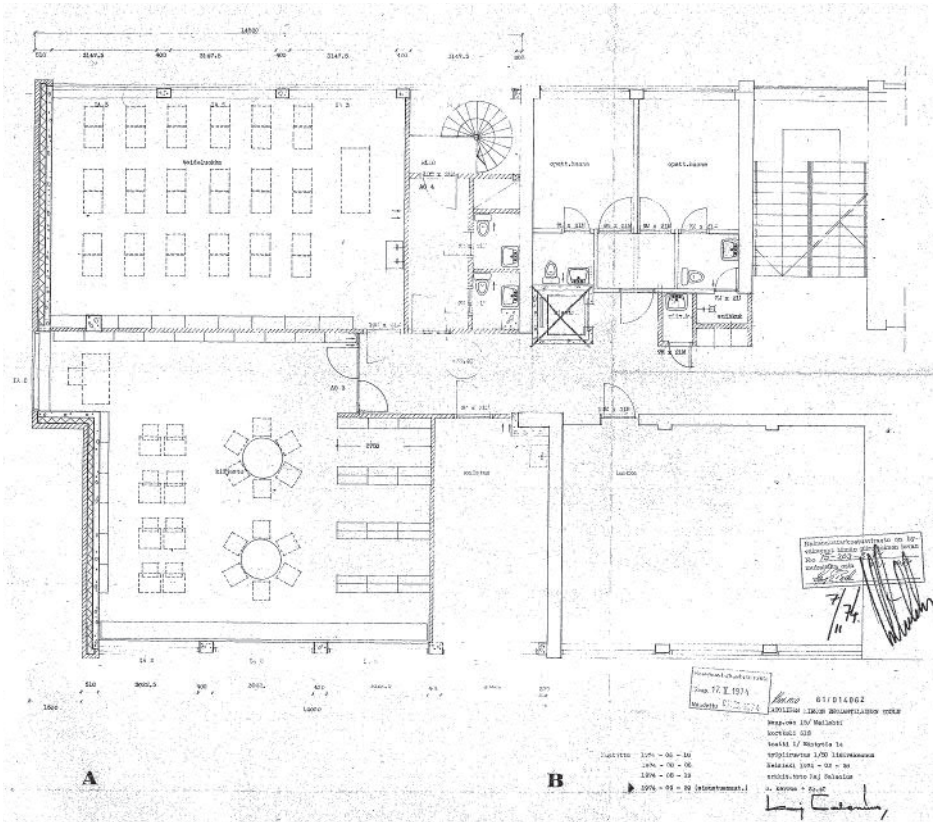
Vuoden 1975 laajennuksessa betonipilarirunko jatkuu alkuperäisen rakenneperiaatteen mukaisesti. Ulkoseinä rakenne on hieman muuttunut. Ulkoseinän ulkopinnassa on yhä punatiili, joko rapattuna tai puhtaaksi muurattuna, mutta lämmöneriste on vaihtunut 5 cm tojalevyistä 12 cm B-luokan eristyslevyyn. Sisäpinnassa on kantava betonikuo-

1 Heimonen et al., 2016. s.9.

2 Heimonen et al., 2016. s.35.

3 Heimonen et al., 2016. s.9.

4 Heimonen et al., 2016. s.35.

ri muuratun tiilen sijaan. Yläpohjarakenteena on betoni 5 cm + B-luokan eristyslevy 15 cm + kantava betoni. Vesikatemateriaali on vaihdettu koko rakennuksessa punaisesta kattotiilestä pariisin punaiseen asbestisementtiaaltokattolevyyn. Välipohjat ovat yhä massiiviteräsbetonilaattaa.

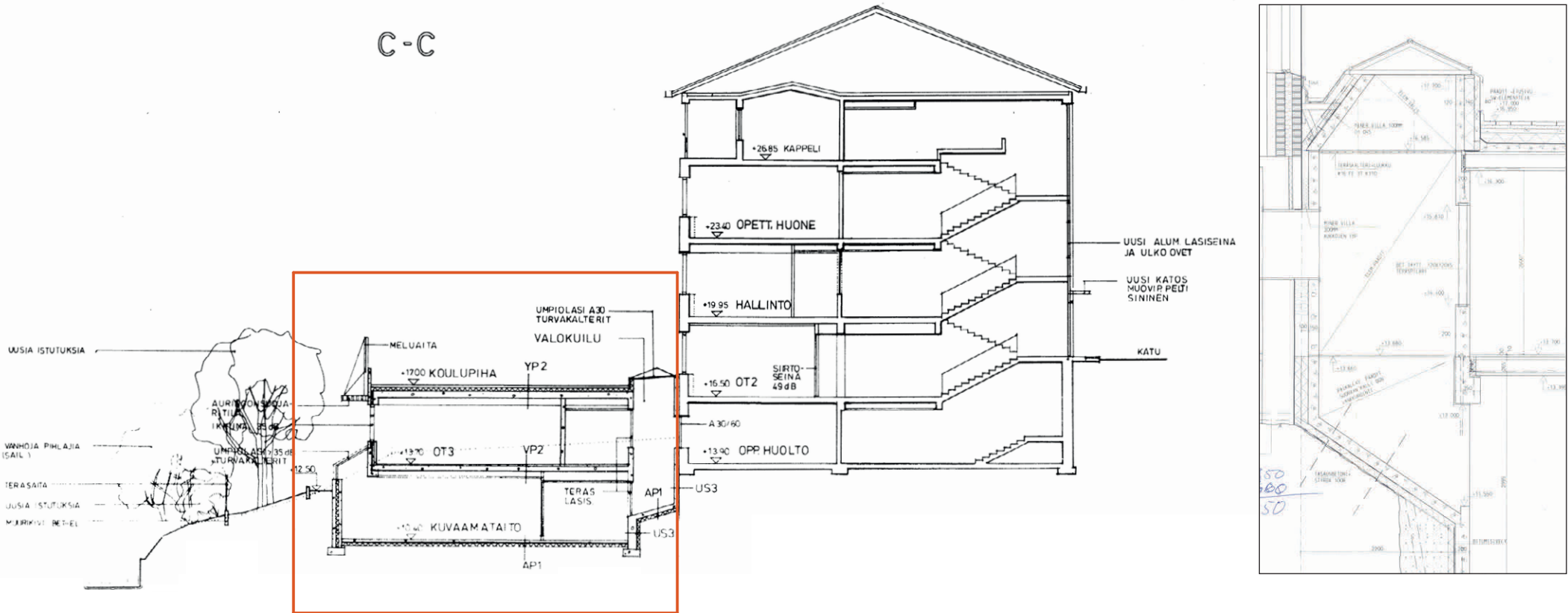
- ▲ 3. kerros, työpiirustus vuden 1975 laajennuksesta. Kataviin betonipilareihin perustuvaa rakennetta on jatkettu, mutta päätyseinässä on edellisestä vaiheesta poiketen kantava sisäkuori. Arkit. tsto Kaj Salenius, 20.09.1974. HRVA.
- ▶ Valokuva Englantilaisen koulun Mäntytien puoleisesta julkisivusta noin vuonna 1982. Toinen laajennusvaihe on valmistunut joitain vuosia aiemmin. 15.5.1982 päivätyn IV-muutoksen valokuvallite. Marjatta Ypyä-Silvennoinen, sis. arkkitehti SIO. EKA.

▲ Helsingin Englantilainen koulu Paciuksenkadun suuntaan vuonna 1975 tehdyn laajennuksen jälkeen. Ote viistoilmakuvasta, SKY-FOTO Möller, 1970-luku. HKM.

C-C

▲ Vuoden 1998 laajennus tehtiin Englantilaisen koulun Paciuksenkadun puolelle rinteeseen, pihakannen alle. Tilat ovat syvärunkoisia, laajennuksen ylempi kerros on vanhan rakennuksen kellarin tasolla. Alempaan kellarikerrokseen saadaan valoa yläikkunoiden ja valokuilun avulla. Leikkaus C-C 1:250, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori, pääpiirustus rakennuslupaa varten 1975, HRVA.

▲ Rakenneleikkaus 10-10 vuoden 1998 muutoksesta vanhan ja uuden seinärakenteen liittymäkohdasta ja valokuilusta. Valokuilu näkyy myös viereisessä leikkauksessa C-C. Auraplan Oy, EKA.

TOINEN LAAJENNUS 1998

Seuraavat suuret muutokset Englantilaisessa koulussa tehtiin vuosina 1990-1998, suurin syy muutostarpeille oli lukio-opetuksen aloittaminen koulussa.

Koulussa opettajina toimineet amerikkalaistaustaiset nunnat muuttivat eläköidyttyään takaisin kotimaahansa. Vuonna 1992 koulussa opetti enää kolme nunnaa.¹ 4. kerroksen nunnien asuinitilat jäivät vähitellen tarpeettomiksi. Myös katolisen kirkon rooli koulussa piene-

ni ja uusi organisaatio, Foundation of The English School, otti vastuun koulusta.²

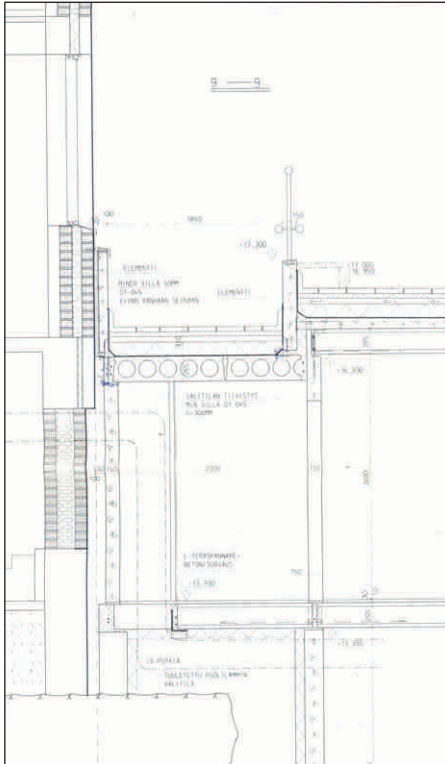
Toinen laajennusvaihe valmistui kokonaisuudessaan vuonna 1998, laajennuksen suunnitteli Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori Ky. Aino Tuori teki 1990-luvun loppupuolella muutoksia muihinkin kouluihin mm. Sibelius-lukioon ja Kulosaaren yhteiskouluun.³

Muutoksen ensimmäisessä vaiheessa nunnien asuinkäytössä ollut 4. kerros kunnostettiin lukion käyttöön. Tuolloin iso osa ylimmän kerroksen parvekkeista poistettiin.

Jälkimmäinen vaihe valmistui vuonna 1998, tuolloin rinteeseen puolelle pihaa kaivettiin auki ja pihakannen alle sijoitettiin kaksi kerrosta esiopetuksen- ja alakoulun tiloja. Myös vuoden 1975 varsin pieni voimistelusali laajennettiin pihalle päin.

² Heimonen et al., 2016. s.35.

³ <https://hkm.finna.fi/>.

▲ Rakenneleikkaus 9-9 vuoden 1998 muutoksen vanhan ja uuden seinärakenteen liittymäkohdasta. Auraplan Oy. EKA.

VUODEN 1998 KANTAVA RUNKO JA ULKOSEINÄ-RAKENTEET

1990 -luvun laajennus on elementtirakenteinen, rakenteet ovat betonia. Maanpinnan yläpuolella olevat ulkoseinät ovat sandwich-elementtejä, joissa elementin sisäkuori kantaa väli- ja yläpohjien ontelolaaattoja. Ulkoseinien sandwich-elementtien ulkopinta on päädyssä roiskerapattu ja muilla julkisivuilla maalattua betonia.

Ylä- ja välipohjissa kantava rakenne on ontelolaattaa. Voimistelusalin kohdalla yläpohjan vesikate on kumibitumikermiä ja lämmöneriste mi-

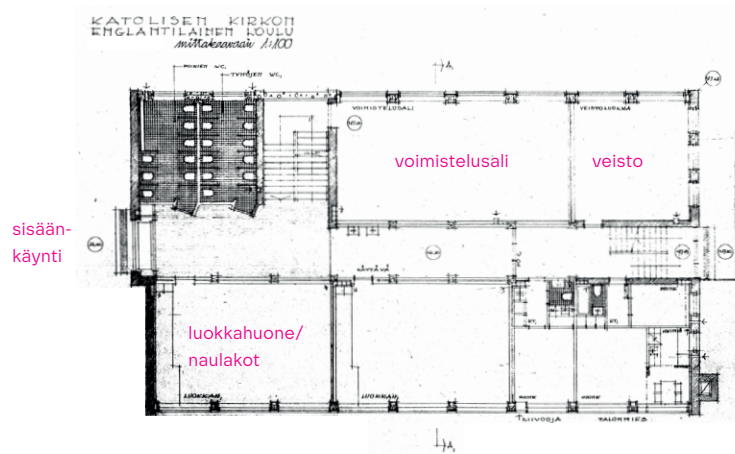

neraalivillaa. Välituntipihan osalla yläpohjan rakenne on ns. käännetty katto, jossa ulkopintana on betonilaatoitus ja lämmöneristeinä suulakepuristettu polystyreeni.

Syvarunkoisessa laajennusosassa on paljon erilaisia teräslasirakenteisia valokuiluja ja valokatteita, joilla yritetään saada valoa sisätiloihin.

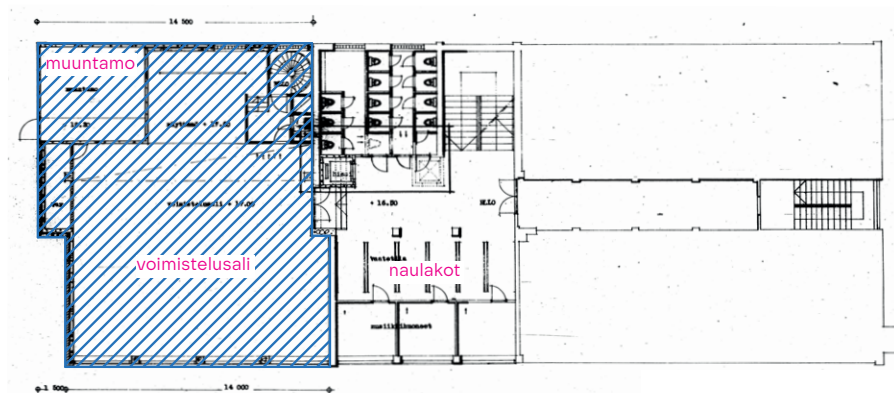
▲ Vuoden 1998 laajennus rinteeltä katsottuna. Laajennuksen päällä on pihakansi ja sen alla kaksi kerrosta koulun tiloja, alemman laajennuskerroksen tilat ovat syväällä maan alla ja niihin saadaan valoa vain yläikkunoista. Vasemmassa laidassa näkyy sisäänkäynti. JKMM 2022

1. KERROS 1:400

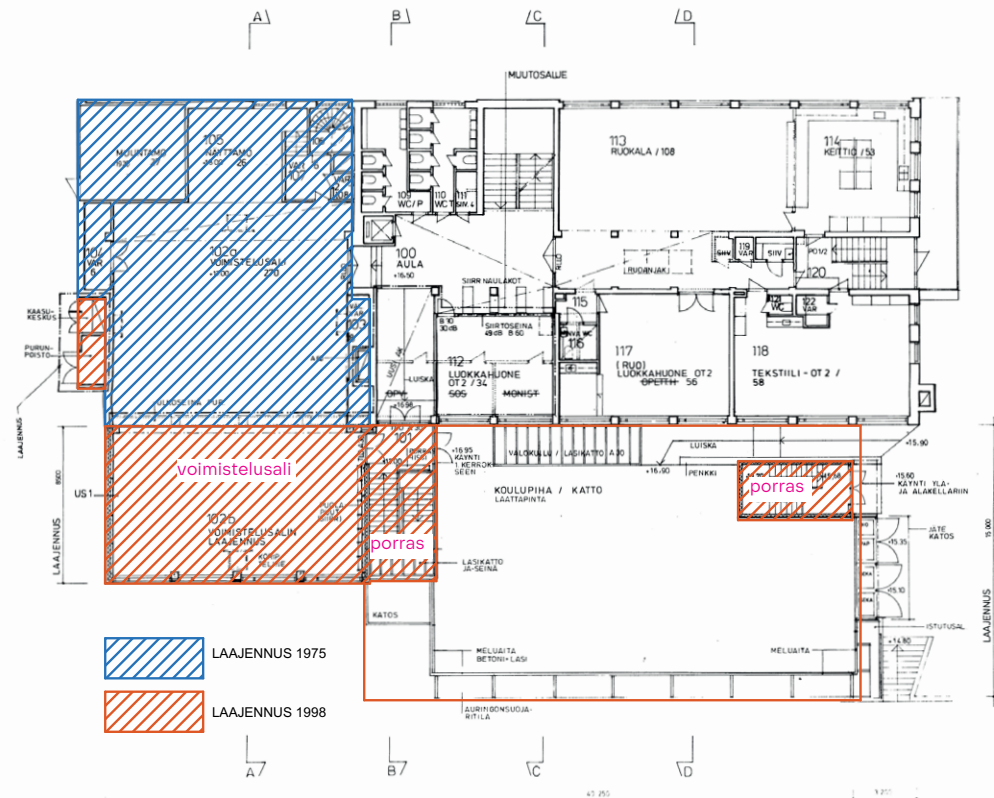
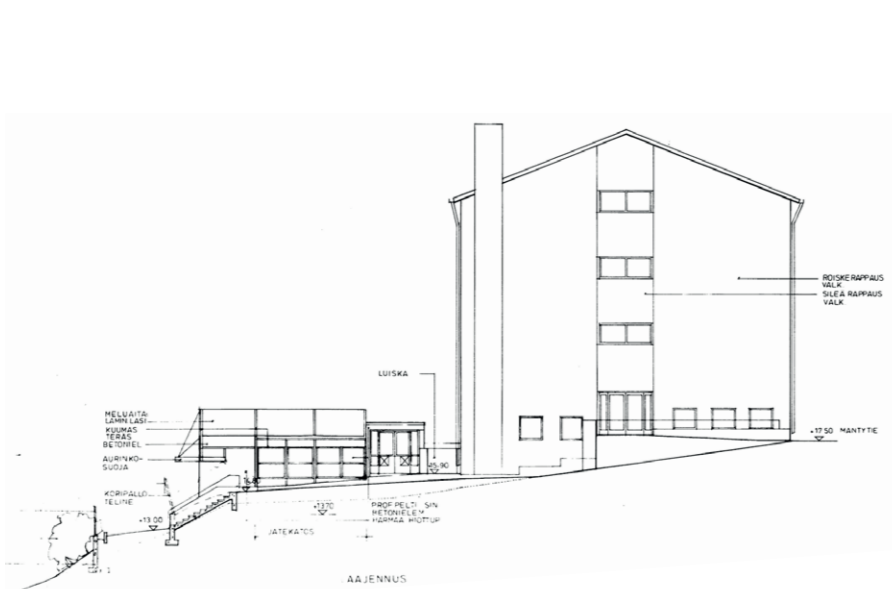
- ◀ Pohjapiirustus vuoden 1952 alkuperäisestä rakennusvaiheesta. Ensimmäisessä kerroksessa sijaitsivat oppilaiden wc-tilat, voimistelusalali, veistoluokka, kaksi luokkahuonetta sekä siivoojan (1h+kk) ja talonmiehen (2h+k) asunnot. Eri ikäisissä pohjapiirustuksissa on epäloogisuutta naulakoiden sijainnissa. Todennäköisesti ne ovat sijainneet wc-tilojen yhteydessä tässä kerroksessa.

Rakennuslupapiirustus, Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 14.11.1951. HRVA.

- ◀ Ensimmäisen laajennusvaiheen pohjapiirustus vuodelta 1975. Laajennuksen myötä ensimmäiseen kerrokseen lisättiin voimistelusalali näyttämöineen. Paikalla ollut Helsingin kaupungin muuntamo jäi laajennuksen sisään, rakennuksen nurkalle. Vanhan puolen aulaan rakennettiin pieni hissi. Eri ikäisissä pohjapiirustuksissa on epäloogisuutta naulakoiden sijainnissa. Todennäköisesti ne ovat olleet tämän piirustuksen mukaisesti wc-tilojen yhteydessä. Naulakoiden takana on musiikkihuoneita.

Rakennuslupapiirustus, 16.11.1975, Arkkitehtitoimisto Kaj Salenius, HRVA.

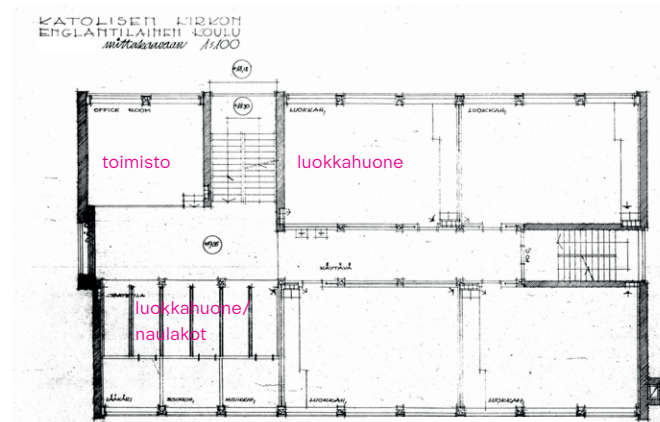
- ▲ Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen päätyjulkisivu kaakkoon. Vasemmalla näkyy rinteen puolella oleva jätekatos ja sisäänkäynti laajennuksen porrashuoneeseen.

Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori, HRVA.

- ▲ Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen pohjapiirros. Toisessa laajennuksessa voimistelusalin pinta-ala lähes tuplaantui. Ensimmäiseen kerrokseen tuli kaksi poistumistieporrasta kellaritiloista sekä kansirakenteinen koulupiha, jonka alla kellarissa on kaksi kerrosta uusia opetustiloja.

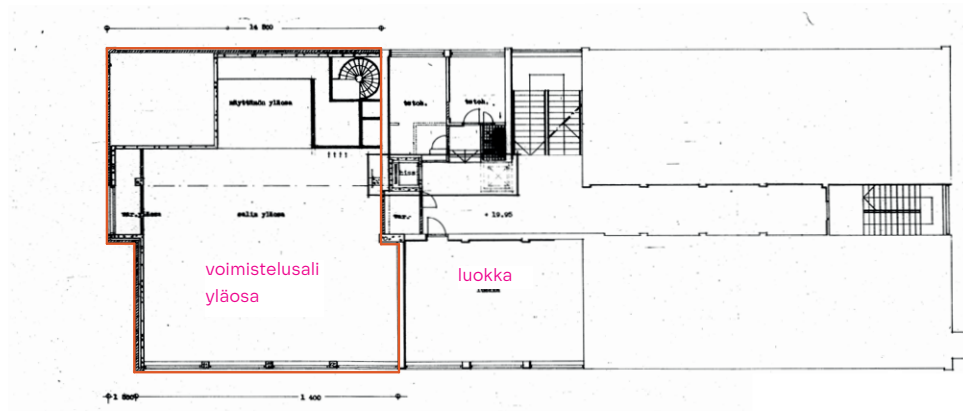
Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori, HRVA.

2. KERROS 1:400

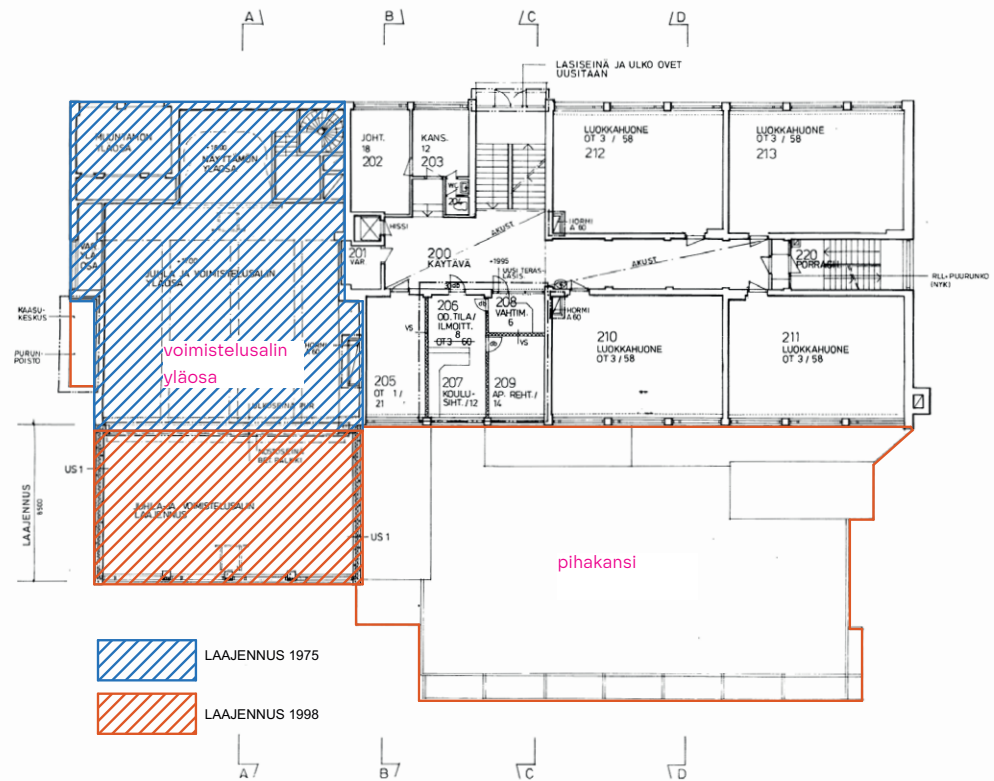
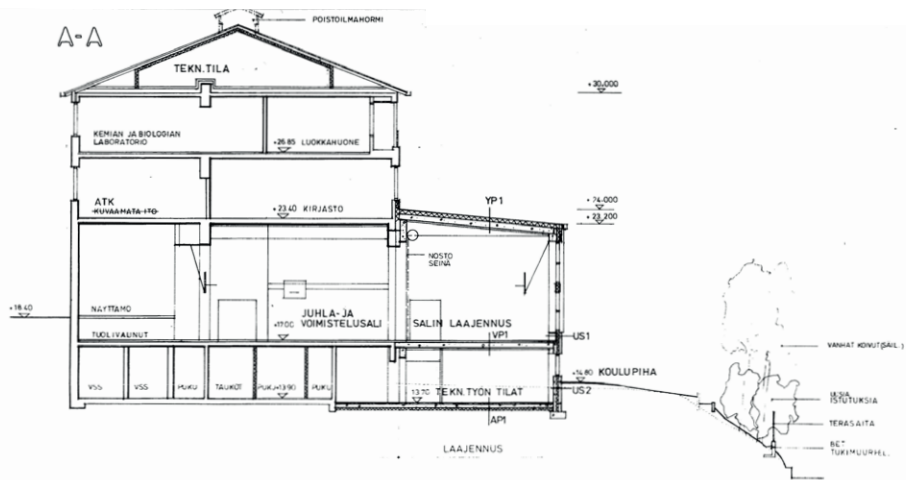
- ◀ Pohjapiirustus vuoden 1952 alkuperäisestä rakennusvaiheesta. Toisessa kerroksessa oli toimisto ja neljä tai viisi luokkahuonetta. Eri ikäisissä pohjapiirustuksissa on epäloogisuutta naulakoiden sijainnissa. Todennäköisesti ne ovat sijainneet wc- tilojen yhteydessä alemmassa kerroksessa. Naulakoiden takana on lääkärin huone ja kaksi musiikkihuonetta.

Rakennuslupapiirustus, Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 14.11.1951. HRVA.

- ◀ Ensimmäisen laajennusvaiheen pohjapiirustus vuodelta 1975. Tässä kerroksessa näkyy laajennuksen osalta vain voimistelusalin yläosa ja näyttämön yläosa.

Rakennuslupapiirustus, 16.11.1975, Arkkitehtitoimisto Kaj Salenius, HRVA.

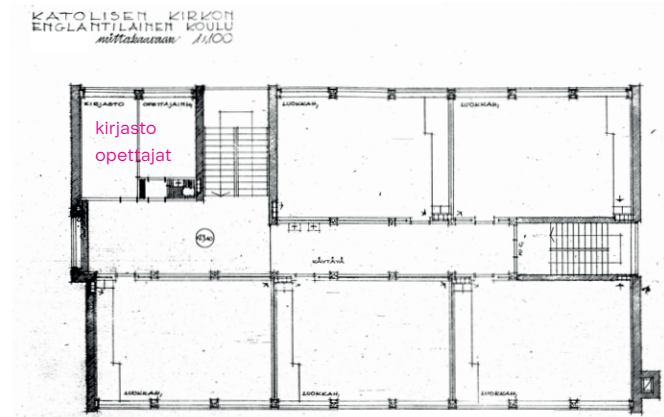
- ▲ Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen leikkaus A-A. Leikkauksessa näkyy voimistelusalin laajennus pihan puolelle, voimistelusalin koko melkein tuplaantui. Vuoden 1975 laajennuksen ulkoseinään tehtiin koko voimistelusalin kokoinen aukko. Voimistelusalilaajennuksen alla on tenisen työn tilat.

- ▲ Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen pohjapiirros. Tässä piirustuksessa näkyy laajennusten osalta vain voimistelusalin ja näyttämön yläosat.

Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuri-toimisto Aino Tuori, HRVA.

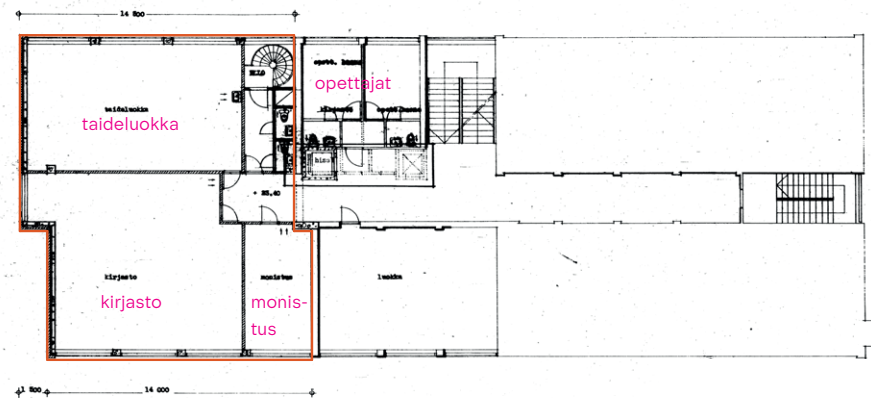
Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuri-toimisto Aino Tuori, HRVA.

3. KERROS 1:400

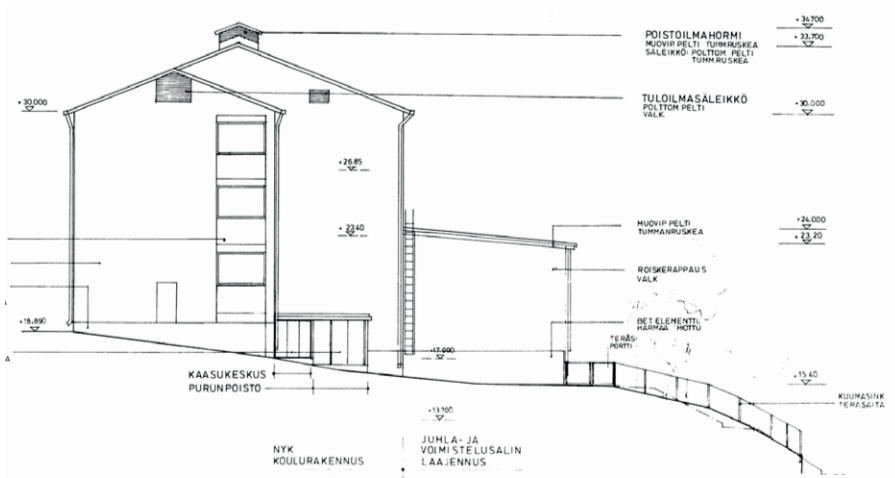
- ◀ Pohjapiirustus vuoden 1952 alkuperäisestä rakennusvaiheesta. Kolmanteen kerrokseen sijoittui viiden luokkahuoneen lisäksi kirjasto ja opettajainhuone.

Rakennuslupapiirustus, Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 14.11.1951. HRVA.

- ◀ Ensimmäisen laajennusvaiheen pohjapiirustus vuodelta 1975. Kolmannen kerroksen laajennukseen, voimistelusalin yläpuolelle, tehtiin taideluokka ja kirjasto, kirjaston vieressä on monistustila. Kirjaston siirryttyä vanhalla puolella olevaan opettajanhuoneeseen saatiin lisää tilaa.

Rakennuslupapiirustus, 16.11.1975, Arkkitehtitoimisto Kaj Salenius, HRVA.

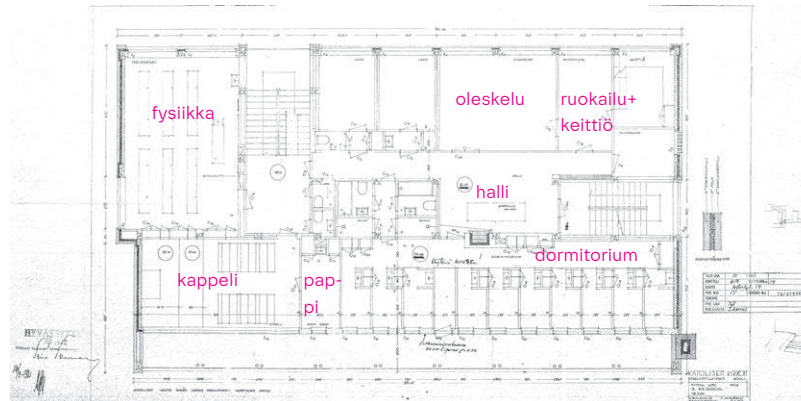
- ▲ Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen päätyjulkisivu luoteeseen. Oikealla näkyy liikuntasalilaajennuksen pääty.

Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori, HRVA.

- ▲ Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen pohjapiirros. Kolmannessa kerroksessa näkyy laajennuksen voimistelusalin katto. 1975 rakennettu osaan tehtiin lisää wc-tiloja monistustilan paikalle.

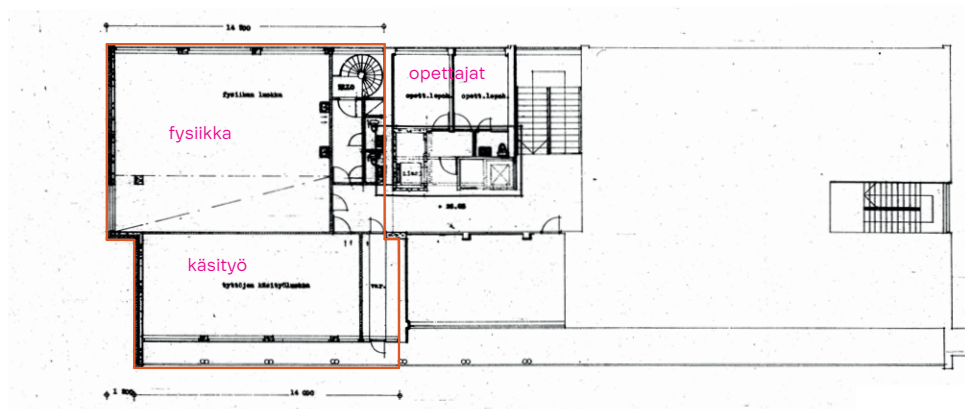
Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori, HRVA.

4. KERROS 1:400

- ◀ Pohjapiirustus vuoden 1952 alkuperäisestä rakennusvaiheesta. Neljäs kerros oli lähes kokonaan varattu nunille. Siellä oli nunnien asuintilojen lisäksi kappeli papin huoneineen. Ainoa opetustila oli fysiikkasali. Neljänteen kerrokseen on tehty rakennusvaiheessa paljon muutoksia, siksi työpiirustus kuvaa paremmin toteutunutta tilannetta kuin rakennuslupapiirustus.

Työpiirustus, Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 28.2.1952.
HRVA.

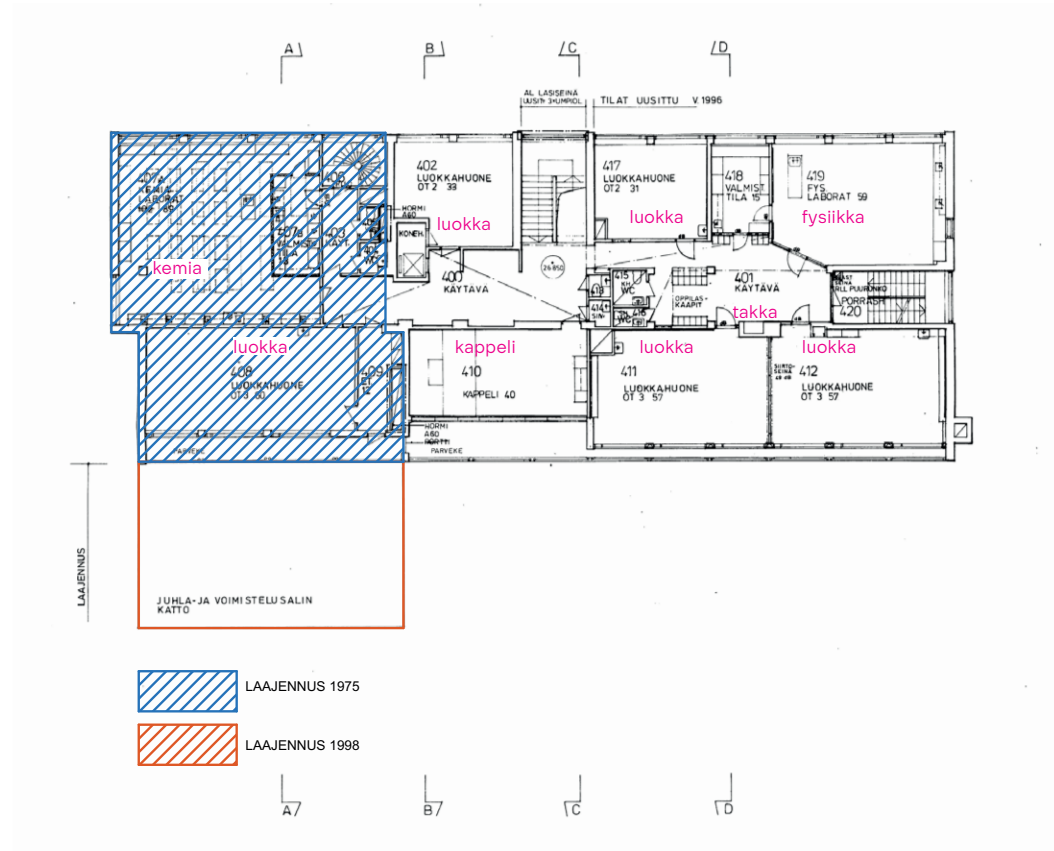

- ◀ Ensimmäisen laajennusvaiheen pohjapiirustus vuodelta 1975. Neljännen kerroksen vuoden 1975 muutoksissa vanhan osan fysiikkasalin tilalle tehtiin kaksi opettajainhuonetta. Fysiikka sai uudet tilat laajennusosasta, lisäksi tyttöjen käsityöluokka sijoitettiin ylimpään kerrokseen.

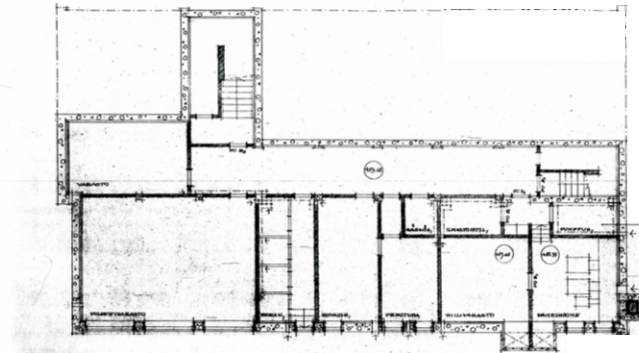
Rakennuslupapiirustus, 16.11.1975, Arkkitehtitoimisto Kaj Salenius, HRVA.

- Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen pohjapiirros. Vuoden 1998 laajennus ei ylety neljänteen kerrokseen, mutta vanhassa osassa tehtiin vuonna 1995 paljon muutoksia. Nunnien asuintilat muutettiin lukion käyttöön ja suurin osa parvekkeista poistettiin. Muutokset on selostettu tarkemmin sivulla 43.

Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori, HRVA.

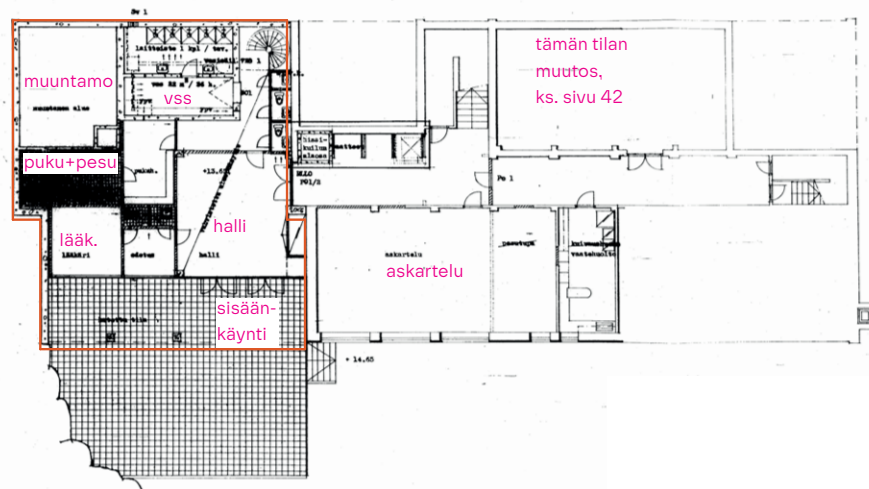

KATOLISEN KIRKON
ENGLANTILAINEI KOULU
mittakaava 1:100

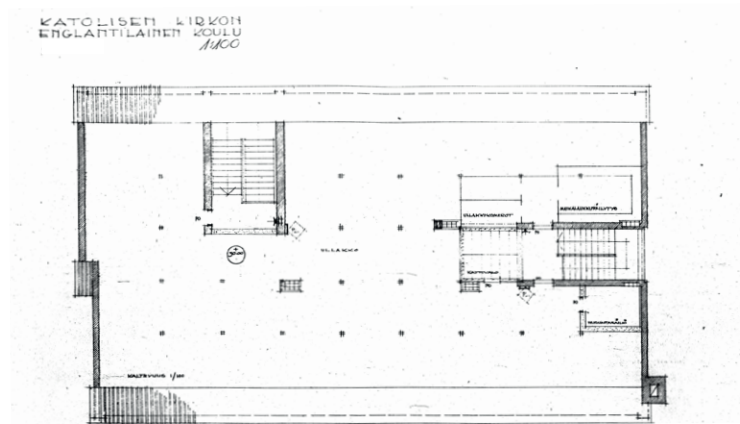
- ◀ Pohjapiirustus vuoden 1952 alkuperäisestä rakennusvaiheesta. Kellarikerros ulottui alun perin vain rinteen puolelle, Mäntytien puoleinen osa oli kaivamaton. Kellarissa oli varastoja, teknisiä tiloja sekä pesutupa ja kuivaushuone.

Rakennuslupapiirustus, Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 14.11.1951. HRVA.

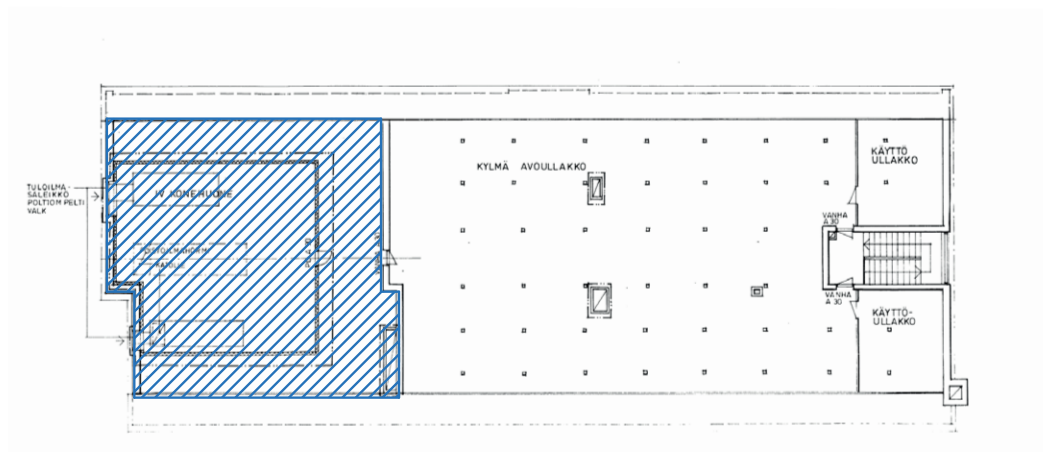
- ◀ Ensimmäisen laajennusvaiheen pohjapiirustus vuodelta 1975. Vuoden 1975 laajennuksen myötä ensimmäisen kerroksen päädyn sisäänkäynti poistui, se siirrettiin pihan puolelle sisäänvedetyn julkisivun suojiin. Hallista oli yhteys kellarikäytävälle ja poirtaisiin. Kellarin laajennusosaan rakennettiin myös voimistelusalin puku- ja pesuhuoneet, joista toinen toimii vestönsuojana. Voimistelusaliin pääsi näyttämön takaosassa olevia kierreportaita pitkin. Kellariin oli myös lääkärin vastaanottotilat. Vanhalla puolella pesula - kuivaushuone yhdistelmä korvattiin puolta pienemmällä vaatehuoltotilalla ja pesula yhdistettiin askartelutilaan.

Rakennuslupapiirustus, 16.11.1975, Arkkitehtitoimisto Kaj Salenius, HRVA.

- ◀ Pohjapiirustus vuoden 1952 alkuperäisestä rakennusvaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa ullakolla oli vain nunnien säilytyskomerot ja matkalaukkusäilytys sekä lämmityksen paisuntasäiliö.

Rakennuslupapiirustus, Kai Salenius, Torsten Nygård, arkkitehdit SAFA, 14.11.1951. HRVA.

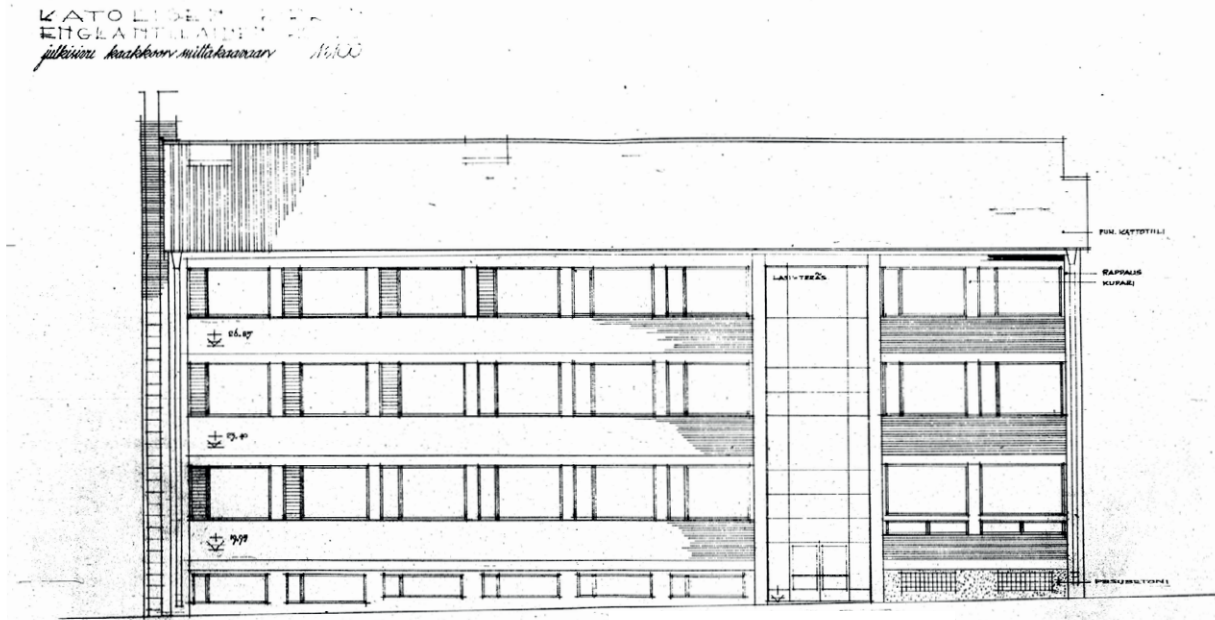
- ◀ Toisen, vuoden 1998 laajennusvaiheen pohjapiirros. Toisessa laajennusvaiheessa vuoden 1975 vaiheen ullakolle sijoitettiin IV-konehuone.

Rakennuslupapiirustus, 30.9.1996, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori, HRVA.

- ▶ Englantilainen koulu Paciuksenkadun suunnasta. JKMM 2022.

6 Koulun arkkitehtuuri ja säilyneisyys vuonna 2022

- ◀ Vuoden 1951 rakennuslupapiirustus Mäntytien puoleisesta julkisivusta. Julkisivun materiaalit ovat seinissä punainen julkisivutiili, päädyssä rappaus ja sokkelissa pesubetoni. Kattomateriaali on punatiili. Ikkunoiden välissä on kuparilevyt. Porrashuoneen korkean ikkunan materiaalit ovat lasi ja teräs. 1:200. Kaj Salenius ja Torsten Nygård. HRVA.
- ▶ Englantilainen koulu pihan puolelta vuonna 1981. Ari Himanen. HKM.
- ▶▶ Meilahden ala-asteen koulu eli Meilahden kansakoulu valmistui vuonna 1953 arkkitehtuurikilpailun tuloksena. Koulurakennus valmistumisen aikoihin vuonna 1954. HKM.

1950-LUVUN KOULUARKKITEHTUURI JA ENGLANTILAINEN KOULU

Sodanjälkeisellä jälleenrakennuskaudella rakennettiin hyvin paljon koulurakennuksia suurille ikäluokille. 1950-60 luvuilla rakennettiin lähes seitsemänkymmentä koulua Helsinkiin.¹

Kuntien koulurakentamista leimasi niukkuus ja suunnitteluratkaisu- ja ohjasi valtiolta saatava tuki, ns. normaalihintapäätökset. Normaali-

¹ Makkonen, 2004. s.52.

tionapua.² Kannatusyhdistysten ja yksityisten koulujen rakennuttamat koulut eivät olleet riippuvaisia normaalihintapäätöksistä, mutta niilläkin oli usein hyvin tiukka talous. Suunnitteluratkaisut muistuttivat kuntien rakennuttamia kouluja.

1950-luvun alun koulurakennusten perusyksikkö oli luokkahuone, ryhmäkoot olivat suuria, tilaratkaisut perustuivat usein luokkahuoneiden rivistölle. Luokkasiipi oli keskikäytävällinen tai sivukäytävällinen. Eteisauloja jäseneltiin pienillä tasoeroilla. Rakennukset olivat usein mo-

² Makkonen, 2004. s.52.

nikerroksisia. Yleiset tilat kuten ruokasali, käsityön tilat ja kerhohuone sijoitettiin yleensä ensimmäiseen kerrokseen. Liikuntasali tai kouluun liittyvät asunnot saatettiin sijoittaa erilliseen siipeen, joka oli eri korkeinen ja mahdollisesti eri kulmassa muun rakennusmassa ja rajasi siten koulupihaa. Ikkunat olivat usein tasaisin välein sijoitettuja aukkoja rapatuissa massiivitiiliseinissä.³ Julkisivujen jäsentelyssä oli funktionalistisia, jopa klassisia piirteitä. Parhaimmillaan pienillä vivahteilla luotiin sympaattista ympäristöä, mutta oli myös runsaasti esimerkke-

³ <http://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu>

jä, joissa koulurakennuksen olemus oli tyyli ja se seiso i keskellä tonttia.⁴

1950-luvun loppupuolella yleistyivät matalat koulut, Viljo Revellin ja Osmo Siparin suunnittelema Meilahden ala-aste (1953) oli yksi ensimmäisistä tämän tyylin esimerkeistä. Koulujen horisontaalisuus korostui ja pyrittiin yhtenäisiin ikkunanauhoihin ja loiviin kattoihin. Puhtaaksimuuratut julkisivut yhdistettynä rapattuun seinään oli tyyppillinen ratkaisu.⁵ Toisaalta kunnioitettiin aitoja materiaaleja, toisaalta kokeiltiin

4 Nikula et al., 1994. s. 45-46,

5 <http://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu>

uusia ja kehiteltiin teknisiä ratkaisuja.⁶ Vuosikymmenen lopulla myös koulujen rakenteiden eriytyminen muurimaisesta kantavasta ulkoseinästä pilareihin ja keveisiin ulkoseiniin kevensi arkkitehtonista ilmaisuja ja vapautti julkisivujen sommittelua.⁷

Koulujen sisätilojen materiaalivalintoja ohjasi kestävyys. Auloissa ja portaissa käytettiin yleensä lattiamateriaalina mosaiikkibetonia. Luokahuoneissa lattiat olivat linoleumia, muovipohjaiset lattiamateriaalit tulivat käyttöön vasta 1950-luvun lopulla. Akustointiin käytet-

6 Makkonen, 2004. s.52.

7 Nikula et al., 1994. s. 50,

tiin reikäkipsilevyjä. Aulatiluja ja portaita korostettiin yksityiskohdin ja materiaalivalinnoin. Käytettiin puhtaaksimuurattuja tiilipintoja, monikerroksisten koulujen portaita ja kaiteita detaljoitiin huolella.⁸

8 <http://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu>

▲ Pyhän Marian kirkko ja Mäntytien alkupää vuonna 1956. Jouko Tolonen, Sibeliusmuseumo.

▲ Vuoden 1956 ilmakuva Englantilaisen koulun kohdalta. Laajennusosia ei ole vielä rakennettu, koulun pohjoisnurkalla näkyy muuntamo, joka myöhemmin integroitiin osaksi vuoden 1975 laajennusta. Helsingin kaupungin karttapalvelu.

ULKOARKKITEHTUURI JA RAKENNUS- TYYPPI

Englantilainen koulu sijaitsee erittäin pienellä tontilla, eikä siinä ole koulun pihaa juuri nimeksikään. Pihatoiminnot nojautuvat lähellä ole- viin viheralueisiin, Valpurinpuistoon ja Kuusipuistoon sekä Meilahden liikuntapuistoon Paciuksenkadun toisella puolella.

Koulun tontti ja rakennusmassa muistuttavat enemmänkin Mänty- tien asuinrakennuksia. Korkeus ja muoto mukailevat asuikerrostaloja, mutta runkosyvyyks on hieman syvempi. Mäntytien alkupäässä oleva toinen julkinen rakennus, Pyhän Marian katolinen kirkko, muistuttaa

massoittelultaan Englantilaista koulua, mutta siinä on torni ja mata- la sivupääty Paciuksenkadun puolella. Mäntytien keskivaiheella on pal- velutaloksi muutettu entinen terveyskeskusrakennus, joka muistuttaa myös asuinrakennusta.

Koulutyypiltään Englantilainen koulu on monien 1950-luvun alun kou- lujen tapaan useampikerroksinen ja keskikäytävällinen. Ensimmäises- sä, vuoden 1952 vaiheessa, keskikäytävän molemmissa päissä oli ik- kunat, myös kadunpuoleisen portaan suurista ikkunoista tuli valoa au- latiloihin. 1975 laajennuksen yhteydessä keksikäytävän toiseen pää- hän rakennettiin voimistelusalit ja ylempissä kerroksissa luokahuone, käytävä muuttui suljetummaksi.

Vuoden 1952 vaiheessa yleiset tilat, voimistelusalit, veistosali sekä vahtimestarin ja siivoojan asunnot olivat ensimmäisessä kerrokses- sa, toisessa kerroksessa oli joitain hallinnon tiloja. Ylin kerros oli pää- osin opettajien, eli nunnien asuinkäytössä. Ruokailu tapahtui alkujaan ilmeisesti luokissa, sillä erillistä ruokalaa ei ollut. Tämä oli tyypillistä 1950-luvun alun koululle, ruokalatilat tulivat valtionavun piiriin vasta 1950-luvun puolenvälin jälkeen.

Vaikka koulurakennus monikerroksiselta rakennusmassaltaan ja si- sätilaratkaisuiltaan edustaa tyypillistä 1950-luvun alun koulua on jul- kisivuissa ja koulun rakenneratkaisussa edistyksellisiä piirteitä, jot- ka yleistyivät vasta 1950-luvun loppupuolella. Rakennuksen pilarirun-

▲ Ennen vuotta 1975 otettu päiväämätön valokuva koulun pohjoispuolisilta kallioilta. Koululaisia kuvaamataidon tunnilla. Taustalla näkyy alkuperäisvaiheen pohjoisjulkisivu portaineen ja sisäänkäynteineen, joka jäi vuoden 1975 ensimmäisen laajennusvaiheen myötä peittoon. Piha on ollut hyvin vaatimaton. EKA.

▲ Oppilaita koulun pohjoispäädystä vuonna 1981. Vuoden 1975 ensimmäinen laajennusvaihe näkyy lähimpänä, suuremmat ikkunat julkisivussa ovat liikuntasalin ikkunoita. Laajennuksen myötä koulun toinen sisäänkäynti siirtyi pihan puolelle, uusta julkisivusta sisäänvedetty sisäänkäyntisyvennys oli aidattu betonimuurein. Ari Himanen, HKM.

ko, julkisivujen nauhaikkunat, puhtaaksimuuratun tiilen käyttö, ikkunan yläpuolinen palkkiaie ja ikkunoiden välissä vuorottelevat tummasta puusta tehdyt ikkunasäleiköt ja kuparilevytykset. Päätäjulkisivut ovat ilmeisesti rapattua siporexia, katto on ollut alkujaan ollut tiilikatto. Katujulkisivua hallitsee porrashuoneen suuri pystysuuntainen teräslasiseinä pääsisäänkäynteineen. Porrashuoneen lasiseinäratkaisu muistuttaa Meilahden asunkerrostalojen porrashuoneiden lasiseiniä.

Vuoden 1975 laajennuksessa on jatkettu vuoden 1952 rakennusmasaa. Kahden kerroksen korkuinen voimistelusalali muodostaa umpiosan kadunpuoleiseen julkisivun alaosaan ja suuremman lasiaukon pihan puolelle. Katujulkisivun päässä on kaupungin muuntamo, joka on ol-

lut olemassa ennen laajennusta ja on laajentamisen yhteydessä liitetty osaksi kokonaisuutta.

1990-luvun lopun laajennuksen tavoitteena on ollut tilojen maksimointi pienellä tontilla, laajennus on tehty lähinnä pihan puolelle laajentamalla alaspäin rinteeseen. Myös liikuntasalia laajennettiin korkeammalla osalla pihan puolelle.

1990-luvun lopun laajennus on melko huomaamaton Mäntytien puolelle. Liikuntasalilaajennus näkyy koulurakennuksen päädystä. Pihakansi ja liikuntasalilaajennus näkyvät alaviistosta Paciuksenkadun puoleiselta kevyen liikenteen väylältä ja portailta etenkin talviseen

vuodenaikaan, kun kasvillisuus ei peitä niitä. Englantilainen koulu näkyy myös Pikku-Huopalahden Kalliioportaankadun päätteenä mäen päällä.

▲ Englantilainen koulu, etualalla näkyy vuoden 1975 Mäntytien suuntainen laajennus. Rakennuksen nurkalla on muuntamo, joka on muuta laajennusta vanhempi, se on laajennuksen yhteydessä liitetty osaksi koulurakennusta. Oikeassa laidassa näkyy matalampi liikuntasalin laajennus vuodelta 1998. JKMM 2022.

▲ Englantilainen koulu Paciuksenkadulta katsottuna. Koulu sijaitsee jyrkässä rinteessä, koulun editse kulkee kevyen liikenteen reitti ja portaat. Vuoden 1998 laajennus ja pihakansi ovat rinteeseen puolella ja näkyvät etummaisena rakennusmassana. Kesäisin rakennus on kasvillisuuden peitossa. JKMM 2022.

◀ Englantilainen koulu Mäntytien loppupäässä. JKMM 2022.
▶ Englantilainen koulu Pikku-Huopalahden Kallioportaankadun päätteessä mäen päällä. JKMM 2022.

▲ Mäntytien puoleista katujulkisivua. Koulurakennukset pitkät julkisivut ovat puhtaaksimuurattua tiiltä. Nauhaikkunoiden yläpuolella on valkoiseksi maalatut betonipalkit. Porrashuoneen suuren teräslasi-ikkunan kohdalla on myös roiskerappausta. Julkisivun pellitykset, räystäskourut, syöksytorvet ja ikkunoiden väliset levytykset ovat kuparia. Ikkunoissa on sekä tummaksi, että vaaleaksi peittomaalattuja osia. Tuuletusluukut ovat puupaneloituja, jalopuuta tai petsattu jalopuun näköiseksi. Porrashuoneen ikkuna on teräslasi-ikkuna joka vaikuttaa alkuperäiseltä. JKMM 2022.

▲ Pihan puolen julkisivun ikkunat ja ikkunoihin liittyvä detajiiikka on uusittu. Suurin osa parvekkeista on otettu pois käytöstä, parvekkeiden kaiteet ovat himmeää rautalankalasia. Vuoden 1998 vaiheessa rakennettu pihakansi näkyy kuvan etualalla. Taka-alalla on liikuntasalilaa-jennus, sen edessä teräslasirakenteinen sisäänkäynti, edessä pihakannen valoaukko alapuolisiin tiloihin. Valoaukko on peitetty katosra-kenteella koska se vuotaa. Pihan puolen laajennus on elementtirakenteinen, liikuntasalilaa-jennuksen julkisivut ovat maalattua betonia. JKMM 2022.

▲ Englantilaisen koulun pohjoispääty mäen päältä kuvattuna. Etualalla näkyy liikuntasalilaajennus. Oikealla kevyen liikenteen portaat. Ylimmässä kerroksessa on parvekerivistö. JKMM 2022.

▲ Liikuntasalilaajennus on elementtirakenteinen. Taustalla näkyy pihakansi. JKMM 2022.

▲ Pihan puoleinen sisäänkäynti vuodelta 1998 teräslasi-ikkunoineen. JKMM 2022.

▲ Vuoden 1998 laajennus, ylhäällä pihakansi. JKMM 2022.

▲ Pihakansi, jätekatos ja pihakannen sisäänkäynti etelästä kuvattuna. Sisäänkäynnin julkisivut ovat profiilipeltipintaiset. JKMM 2022.

▲ 4. kerroksen kappeli. Vasemmalla lasimaalaus, jonka takana on parveke. Kappelin kalustus vaikuttaa alkuperäiseltä. Koulun alkuperäiskalusteet ovat vanhojen valokuvien perusteella olleet samantyyppisiä koivukalusteita kuin kappelin penkit. Kappelin lattia saattaa olla alkuperäinen. Materiaali vaikuttaa kumimatolta. Rakennuksen alkuperäisistä lattiamateriaaleista ei ole tietoa. JKMM 2022.

SISÄARKKITEHTUURI

KAPPELI JA PORRASHUONEET

Englantilaisen koulun tyyppiratkaisu on keskikäytäväkoulu jossa luokahuoneet ovat rivistöinä käytävän molemmin puolin. Suuria aulatiloja ei ole. Englantilaisen koulun sisätilat ovat kokeneet hyvin paljon muutoksia ja 1952 vaiheesta on säilynyt hyvin vähän. Merkittävimmät säilyneet sisätilat ovat 4. kerroksen kappeli, Mäntytien puoleinen pääporras ja eteläpäädyn sivuporrashuone.

Verrattuna muihin aikakauden kouluhin, Englantilaisen koulun erikoisuus on 4. kerros, joka oli alkujaan varattu lähes kokonaan koulussa opettaneiden nunnien asuinkäyttöön. Rakennuksen länsipuolella, Meilahden puiston suuntaan, oli nunnien pieniä asuinhuoneita, nunnankammioita, parvekkeineen ja kappeli. Kappeli on säilynyt ja todennäköisesti alkuperäisiä. Muuten 4. kerros on täysin muutettu. Pienenä muistumana nunnien asuintiloista on alkuperäinen oleskelutilan takka.

▲ Nunnia kappelissa mahdollisesti vuonna 1955. EKA.

▼ 4. kerroksen nunnien entisen oleskelutilan takka. JKMM 2022.

- ▶ Mäntytien puoleinen pääporras 4. kerroksen tasalta. Teräslasiseinän edessä on "siksak"-teräspinnakaide. Oikealla näkyy portaan ylätasanteen alttari puupaneelikaiteineen. Alttari roikkuu terästankojen varassa katosta. JKMM 2022.
- ▼ Alttari Mäntytien puoleisen pääportaan ylätasanteella. Alttarin taustaseinä on pystyyn ladottua reikätiiltä joka on tyypillinen 1950-luvun lopun koulurakennusten aulojen seinämateriaali. Reikätiiliseinillä oli myös akustioiva vaikutus. Kirkkaanvihreä Finflex kvartsvinyylisbestilaatta on todennäköisesti vuoden 1975 muutoksesta. JKMM 2022.

Porrashuoneet ovat keskeinen ja näyttävä osa sisäarkkitehtuuria. Mäntytien puoleiseen porrashuoneeseen liittyy suuri teräslasiseinä ja portaan yläpäässä, kappelin vieressä on alttari. Teräslasiseinä on alkuperäinen, vaikka ikkunoiden lasilistat on vaihdettu alumiinilistoihin. Mosaiikkibetoniportaisiin liittyvät alkuperäiset pinnakaiteet. Lasiseinän edessä on "siksak"-teräspinnakaide. Eteläpäädyn porrashuoneeseen liittyy alkuperäisiä rautalankalasisetettuja puulasiseiniä.

- ▲ Eteläpäädyn porrashuoneeseen liittyy 1950-luvun puulasi-ikkunoita ja ovia. Lasit ovat rautalankalasia. Lasiseinäkokonaisuudet näkyvät vain porrashuoneen puolelle, käytävän puolella ne ovat seinä- ja kalusterakenteiden peitossa. Portaiden pintamateriaali on mosaiikkibetonia, kaiteet ovat pinnakaiteita. JKMM 2022.

◀ 3. kerroksen käytävä pohjoispäädyn suuntaan. 1975 laajennuksen yhteydessä käytävälle on rakennettu hissi. Käytävän päässä näkyy teräslasiseinän päädyn luokkahuoneeseen. JKMM 2022.

◀ 3. kerroksen käytävä eteläpäädyn suuntaan. JKMM 2022.

▲ 2. kerroksen käytävä eteläpäädyn suuntaan. Tummat, viilupintaiset ovet ovat todennäköisesti alkuperäisiä. Käytävän päässä näkyy puulasiseinä, joka johtaa päädyn porrashuoneeseen. Lattian Finflex kvartsivinyliasbestilattia on 1970 -luvulta. JKMM 2022.

KÄYTÄVÄT, AULAT JA LUOKAT

Koulun keskikäytävän pohjoispäädyssä oli 1952 vaiheessa lasiseinä, vuoden 1975 liikuntasalilaajennus teki käytävätilasta umpinaiseman. Käytävätilojen nykyinen ilme on osin 1970 -luvulta, osin 1990 -luvun lopulta. Ylempien kerrosten keltaiset ja vihreät Finflex kvartsivinyliasbestilattiat ovat hyvin todennäköisesti vuoden 1975 muutoksen aikaisia. Värimaailma muistuttaa Kaj Saleniuksen suunnitteleman Haapaniemekatu 4:n virastotalon värimaailmaa vuodelta 1974. Luok-

kahuoneiden tummahkot puuviilupintaiset ovet ovat todennäköisesti 1950-luvulta.

Koulun luokkahuoneita on muutettu paljon, alkuperäisiä materiaaleja tai kalusteita ei juuri ole säilynyt. Osa ovista on vanhoja, länsijulkisivun ikkunat on vaihdettu, itäjulkisivulla on vielä vanhoja puuikkunoi- ta. Joidenkin luokkahuoneiden katossa on palkit ja vanha reikäkipsilevy näkyvissä.

▲▼ 3. kerroksen luokkahuone itään päin. Sisäkatossa on näkyvissä palkit. Tässä luokkahuoneessa palkkien välissä on alkuperäisen näköistä reikäkipsilevyä, suurimmassa osassa luokkia kattolevyt ovat uudempia. JKMM 2022.

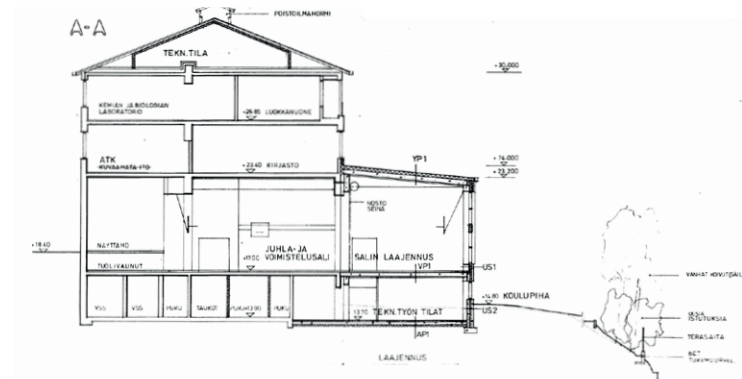
▲ 4. kerroksen päädyn luokkahuone. JKMM 2022.

▲ 4. kerroksen fysiikan ja kemian luokkahuone vuonna 1953. Vanhoja koivupintaisia kiintokalusteita ei ole säilynyt. EKA.

- ◀ Liikuntasali. Punaisella korostettu vuoden 1998 laajennuksen raja, eli vanha ulkoseinälinja. JKMM 2022.
- ▶ Liikuntasalin teräslasiovet ovat 1975 vaiheen muutoksesta. Salin lattia on uusittu laajennuksen yhteydessä, vanhoissa valokuvissa näkyy lakattu puulattia. JKMM 2022.

- ▲ Leikkaus A-A liikuntasalilaajennuksen kohdalta. 1:200. Vuoden 1996 rakennuslupapaperustus. Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori Ky. HRVA.

- ◀ Liikuntasali näyttämön suuntaan. JKMM 2022.

- ▲ Ruokala 1. kerroksessa. Ruokalatilaa on levennetty entisen käytävän kohdalle. JKMM 2022.
- ▶ Ruokala kettion suuntaan. Vasemmalla näkyy yläikkunat, jotka avautuvat Mäntytielle. JKMM 2022.

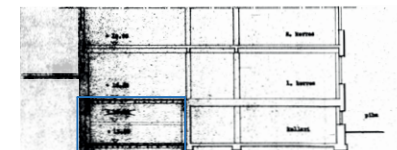

LIIKUNTASALI JA RUOKALA

Nykyinen voimistelusalai tai liikuntasali on rakennuksen pohjoispäässä, 1. kerroksen tasolla. Se on puoliksi vuoden 1975 laajennusosassa ja puoliksi vuoden 1998 laajennusosassa. Vanha ulkoseinälinja näkyy keskellä salia.

Ruokala sijaitsee 1. kerroksessa Mäntytien puolella. Paikalla oli vuoden 1952 rakennusvaiheessa liikuntasali. Tuolloin salin lattia oli nykyistä lattiaa matalammalla ja tila korkeampi. Entisen liikuntasalin lattiaan alle tehtiin kellarikerros ja 1. kerroksen lattiaa korotettiin 1975 val-

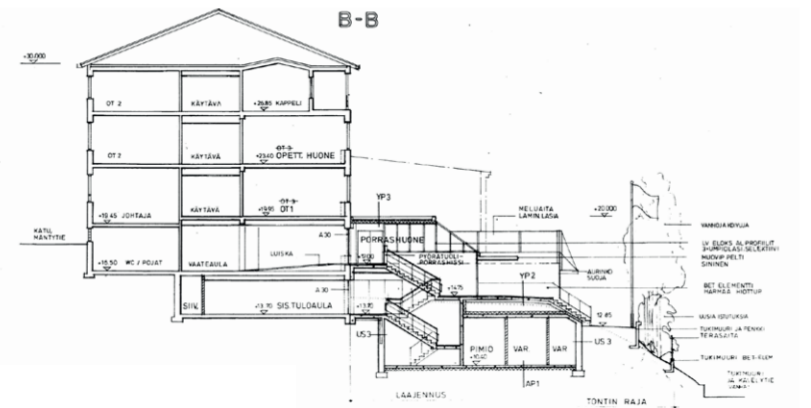
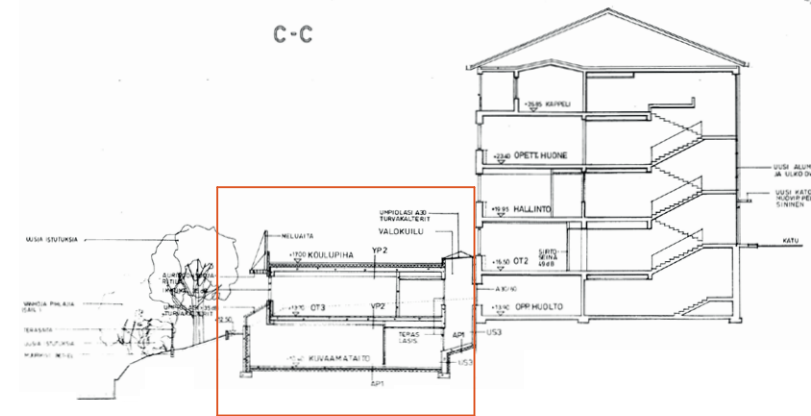
mistuneiden muutosten yhteydessä, muutoksen pääpiirustukset ovat vuodelta 1973. Nykyinen ruokala on myös vanhaa liikuntasalia leveämpi ja se ulottuu koko rungon läpi. Ruokalaan on yhdistetty myös talon päädyssä olleet asunnot.

- ▲ Kellarimuutos nykyisen ruokalatilaa kohdalla. Tilan alle kaivettiin kellarin ja entisen liikuntasalin lattia korotettiin muun 1. kerroksen tasoon. Vuoden 1973 leikkauspiirustus, Kaj Salenius. 1:200. HRVA.

▲ Laajennusosan sisäänkäynti pihan puolelle. Valoa tilaan saadaan kattoikkunan kautta. Laajennusosan detaljiikassa on 1990-luvulle tyypillisiä piirteitä, mm. teräslasiovissa on ristialheet ja kateissa on käytetty reikälevyä. Portaassa on porrastoin. JKMM 2022.

▲ Leikkaus C-C ja B-B vuoden 1998 muutoksesta. Kahden laajennuskerroksen päällä on koulun piha kansirakenteena. Kellaritilojen keskialueelle saadaan valoa valokuilun kautta. Ylempään kellarikerrokseen on normaaleja ikkunoita, alempi on niin syvällä, että sinne valoa tulee vaan yläikkunoista tai kattovalon kautta. B-B leikkauksessa näkyy laajennusosan porrashuone ylävaloineen. Vuoden 1996 rakennuslupapiirustukset, Arkkitehtuuritoimisto Aino Tuori. HRVA.

▲ Alakellarin kuvaamataitotilaan saadaan valoa yläikkunoiden kautta. Kohta näkyy myös leikkauksessa C-C. JKMM 2022.

▲ Alakellarin kevyt väestönsuoja on iltapäivätoiminnan käytössä. Tilassa on muutama teräsluukuin varustettu ikkunaluukku, muuten tilaan ei tule luonnonvaloa. JKMM 2022.

▲ Ylemmän kellarikerroksen luokkahuone. JKMM 2022.

VUODEN 1998 LAAJENNUKSEN TILAT

Vuoden 1998 laajennuksessa kaivauduttiin usean kerroksen verran Englantilaisen koulun pihanpuoleiseen rinteeseen.

Ylempi laajennuskerros rakennettiin vanhan koulurakennuksen kellarikerroksen tasolle muodostaen pihakannen koulun eteen. Tämän alle tehtiin vielä yksi kerros. Laajennusosan runkosyvyys on syvä ja ikkunnallisia tiloja on vain rinteen puolella. Valoa keskitiloihin saadaan valokuilun kautta. Laajennusosaan kuuluu useampi porrasyhteys pihakannelle. Portaisiin saadaan valoa kattoikkunoista. Laajennuksessa on myös kevyt väestönsuoja, jossa on iltapäivätoimintaa.

▲ Ylemmän kellarikerroksen aulatiloja rungon keskellä. JKMM 2022.

7 Yhteenvedo ja analyysi

- ▶ Viistoilmakuva Meilahden alueesta. SKY-FOTO Möller, 1970-luku. HKM.
- ▶ Englantilainen koulu Kuusitien päätteellä, Kuusitien päässä on aukiomainen katutila joka aukeaa Kuusipuiston avokallioille. JKMM 2022.

Vuonna 1939 yhdysvaltalainen Sisters of the Congregation of the Most Precious Blood -järjestön lähetti Suomeen nunnia Suomalaisen katolisen kirkon johdon kutsumina. Katolinen kirkko halusi sisarien perustavan maahan englanninkielisen, uskonnollisen koulun. Sodan takia koulutoiminnan aloittaminen viivästyi.

Ensimmäiset oppilaat aloittivat koulussa 1945, alusta asti opetusta annettiin sekä englanniksi että suomeksi. Aluksi opetus tapahtui sisarten asunnossa. Monen eri osoitteessa olleen asunnon jälkeen yksityinen Katolisen kirkon Englantilainen koulu sai oman koulurakennuksen Meilahteen osoitteeseen Mäntytie 14, rakennus valmistui vuonna 1952. Koulurakennuksen ylin kerros oli varattu nunnien asuinkäyttöön. Koulun suunnittelivat nuoret arkkitehdit Kaj Salenius ja Torsten Nygård. Salenius jatkoi koulun valmistumisen jälkeen suunnittelutyötä Meilahden Pyhän Marian katolisen kirkon parissa, kirkko valmistui Mäntytien toiseen päähän vuonna 1954. Salenius suunnitteli myös Englantilaisen koulun ensimmäisen laajennusvaiheen, joka valmistui vuonna 1975. 1990-luvun aikana viimeiset ikääntyneet nunnat palasivat Yh-

dysvaltoihin. Nykyisin koulurakennuksen omistaa Englantilaisen koulun säätiö.

KAUPUNKIKUVALLINEN ASEMA

Meilahden funktionalistinen asemakaava laadittiin Birger Brunilan ollessa Helsingin kaupungin asemakaava-arkkitehtina vuosina 1917-1948, alue rakentui vuosina 1930-1960. Meilahti koostuu pääosin neljä- ja seitsenkerroksisista lamellitaloista. Alueen sisällä rakennukset sijaitsivat funktionalististen ihanteiden mukaan suunnattuna optimaalisimpaan ilmansuuntaan. Alueen ulkolaidoilla talot ovat katujen suuntaisia. Alueen rakeisuus ja massoittelu on hallittua ja tasapainoista. Mutkitteleva katuverkosto ja monimuotoiset viheralueet tuovat alueelle vaihtelevuutta ja hienostuneen luonteen. Räystäslinjat, kattomuodot, materiaalit ja julkisivujen jäsentely on yhtenäistä. Meilahden kerrostaloalue on kaupunkikuvultaan harmonista ja rakenteeltaan avonaista, rakennukset ovat aikansa merkittävimpien arkkitehtien suunnittelemia. Alueella on useita koulurakennuksia ja kaksi

kirkkoa. Alueen keskellä olevat Meilahden kirkko- ja ala-asteen koulu muodostavat RKY alueen.

Englantilaisen koulun rakennus kuuluu Meilahden alueen viimeiseen rakentumisvaiheeseen 1950-luvulla. Rakentaminen painottui tuolloin alueen länsiosaan mm. Mäntytien varteen. Mäntytie on alueen laidalla ja sen länsipuoliset rakennukset ovat kadun suuntaisia, kadun itäpuolella on lamellitaloja, jotka ovat pääty Mäntytielle päin. Mäntytien suuntaisten asunrakennusten julkisivut ovat tasaisesti aukotettuja, porrashuoneissa on suuria pystysuuntaisia ikkunoita, jotka rytmittävät katujulkisivuja. Englantilainen koulu on kadunsuuntaisista Mäntytien rakennuksista viimeisin. Mäntytien ja Kuusitien risteykseen muodostuu laajempi avonainen katutila tai aukio, joka on alueen korkeimmalla paikalla. Avoin tila jatkuu viereisille avokallioille, sieltä on komeat näkymät Paciuksenkadun yli länteen.

Meilahden alueen sisäisen Mäntytien suuntaan rakennus on melko vaatimaton ja sopeutuu asuinrakennusten rivistöön. Alueen ulkopuolella kulkevan pääväylän, Paciuksenkadun, suuntaan koulu on korkeal-

la metsäisen rinteiden päällä, näkyvällä paikalla. Meilahden alueen laidalla olevat rinteet muodostavat Kuusipuistoksi kutsutun kiilamaisen metsä- ja kallioalueen, joka erottaa Meilahden Paciuksenkadusta ja Pikku-Huopalahden alueesta. Englantilainen koulu on Kuusipuiston laidalla, puiston korkeimman näköalapaikan vieressä. Useat rinnettä ylös kipuavat kevyenliikenteen reitit kulkevat Englantilaisen koulun sivuille.

MÄNTYTIE 14 KOULURAKENNUKSENA

Muista alueen koulurakennuksista poiketen Englantilainen koulu muistuttaa rakennusmassaltaan ja sijoittelultaan alueen nelikerroksisia asuinrakennuksia. Tästä huolimatta sen ulkoarkkitehtuuri viittaa selvästi julkiseen käyttötarkoitukseen. Rakennuksen arkkitehtuuri on muita alueen saman ikäisiä rakennuksia modernimpaa. Aikanaan edistysellinen pilarirunko on mahdollistanut julkisivujen vapaamman jäsentelyn ja nauhaikkunat. Pääjulkisivumateriaali on muiden julkisten rakennusten tapaan puhtaaksimuurattu tiili. Rakennus siis sopeutuu ja

mukautuu asuinrakennusvaltaiseen maisemaan ja kaupunkirakentamiseen, mutta erottuu silti selvästi julkiseksi rakennukseksi.

Englantilainen koulu ei muistuta kovinkaan tyypillistä aikansa kansatieteellistä oppikoulurakennusta. Ehkä rakennusta voisi verrata mm. Otaneimen korkeakoulurakennuksiin, joita alettiin rakentaa hieman myöhemmin 1950-luvun puolestavälistä alkaen. Pienellä tontilla sijaitseva pihaton koulu ei kerro ulospäin paljoakaan sisällä tapahtuvasta toiminnasta. Rakennus on jopa pieniä lapsia ajatellen hieman kolkko ja anonyymi. Nauhaikkunajulkisivuissa on samoja piirteitä kuin Meilahden

- ◀ Englantilainen koulu Mäntytien puolelta. Päiväämätön, EKA.
- ◀◀ Englantilainen koulu Paciuksenkadun puolelta. Päiväämätön, EKA.

ala-asteen koulussa (Viljo Revell ja Osmo Sipari 1953) tai Meilahden yläasteen koulun laajennusosassa (Tuomas Väyrynen 1965). Rakennuksen kaupunkikuvallinen asema, pihattomuus ja rakennustyyppi ovat kuitenkin erilaisia.

Englantilainen koulu on yksityiskoulu, joita oli Suomessa 1970-luvulla tapahtuneeseen peruskoulu-uudistukseen asti hyvin paljon. Monet niistä muuttuivat kunnallisiksi kouluiksi uudistuksen myötä. Yksityisten koulujen rakennuttamat koulurakennukset eivät olleet samalla tavalla riippuvaisia valtionavun sääntelystä, kuin julkiset koulut, mutta usein niilläkin oli hyvin tiukka talous. Yksityiset koulurakennukset olivat usein melko vaatimattomia ja tilaratkaisut käytännön sanelemia.

Englantilainen koulu on muutaman muun Helsingin kielipainotteisen koulun tapaan säilynyt yksityiskouluna näihin päiviin asti. Rakennuksessa onkin myös angloamerikaaniseen ja uskonnolliseen taustaan liittyviä piirteitä. Pienellä tontilla oleva rakennus on tyypiltään useampikerroksinen keskikäytäväkoulu. Ylin kerros oli alkujaan varattu koulussa opettavien nunnien asuniloille, keskimmaisissa kerroksissa oli

melko suuria luokkahuoneita ja alimmassa kerroksessa liikuntasali. Koulussa ei ole merkittäviä aulatiloja, rakennuksen kokoavana tilana voi pitää Mäntytielle avautuvaa porrashuonetta suurine teräslasi-ikkunoineen ja ylätasanteen alttareineen.

Englantilainen koulu on osa Meilahden alueen ja Helsingin kielipainotteisten koulujen kulttuurihistoriaa. Sen arkkitehtuuri korkeatasoista, varmaotteista, aikanaan edistyksellistä ja modernia sekä arkkitehtuuriltaan, että rakennustavaltaan. Meilahdessa se on osa julkisten rakennusten kokonaisuutta, mutta sen asema yksityiskouluna sijoittuu asuinrakennusten ja julkisten rakennusten kaupunkikudoksen välille.

TÄRKEIMMÄT LAAJENNUSVAIHEET

Englantilaista koulua on muutettu ja laajennettu merkittävästi kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe ajoittuu 1970-luvun alkupuoliskolle, se valmistui vuonna 1975. Toinen muutosvaihe alkoi 1990-luvun alkupuolella ja valmistui vuonna 1998.

Ensimmäisessä, vuoden 1975 laajennuksessa koulua laajennettiin Mäntytien suuntaisesti, tuolloin rakennettiin uusi liikuntasali ja vanha liikuntasali muutettiin ruokalaksi. Laajennusmassa kurkottaa alkupe- räisestä asemakaavasta poiketen Kuusitien ja Mäntytien risteyksessä olevan aukion laidalle sulkien avonaista aukiota Kuusipuiston suuntaan. Kai Saleniuksen suunnittelema laajennus sopeutuu ulkoarkkitehtuuriltaan rakennuksen vanhempaan osaan, mutta sisätiloissa muutokset ovat sulkeneet avoimia käytävätiloja.

Toisessa laajennusvaiheessa, 1990-luvulla muutokset suunnitteli Arkkitehtuuri- ja sisätiloista Aino Tuori Ky. Silloin laajennus tehtiin Paciuksenkadun puoleiseen länsirinteeseen, lähes koko tontti otettiin rakennuskäyttöön. Liikuntasalia laajennettiin pihan puolelle kaksikerroksisena siipenä ja nunnien asuinkäytössä ollut ylin kerros otettiin opetus- käyttöön. Paciuksenkadun puolelle rakennettiin pihakansi ja pihakannen alle opetustiloja. Pihakannen alla olevat tilat ovat hyvin syvärunkoisia. Laajennusosa ei sopeudu kovinkaan hyvin rakennuksen kokonaisuuteen, joskin se kesäaikaan maastoutuu melko hyvin metsäisäänrinteeseen.

Koulun laajennukset ovat löytäneet paikkansa osana rakennuskokonaisuutta, mutta laajennusvaiheiden arkkitehtoninen arvo on erilainen kuin alkuperäisen osan. Erityisesti toinen laajennusvaihe ei sopeudu kovinkaan luontevasti osaksi kokonaisuutta, se heikentää alkuperäisen kokonaisuuden selkeyttä. Aluekokonaisuuden osana pihan puolen laajennus ei ole osa ympäristön ominaispiirteitä.

JULKISIVUJEN NYKYTILA

Englantilainen koulu on pilarirunkoinen, tämä on mahdollistanut julkisivujen vapaan sommittelun. Rakennuksen päätyjulkisivut ovat rapautut, roiskerappauksen väri on vaalea. Katu- ja pihajulkisivuissa on nauhaikkunat, julkisivumateriaali on puhtaaksimuurattua punatiiltä. Nauhamaisten ikkunoiden yläpuolella on valkoiseksi maalattu betonipalkki. Mäntytien puolella on vielä säilynyt vanhoja puuikkunoita ja tuuletusluukkuja. Vanhat puuikkunat ovat osin peittomaalattuja, osin tummaa jalopuuta tai jalopuun näköiseksi petsattua puuta. Ikkunoiden pellitykset, ikkunoiden välien levytykset ja vesikourut ovat kuparia.

Katto on ollut Meilahden muiden nelikerroksisten rakennusten tapaan tiilikatto, mutta nykyisin se on profiilipeltiä, väri on harmaa. Katujulkisivun hallitseva aihe on koko rakennuksen korkuinen teräslasiseinä pääsisäänkäynteineen. Teräslasiseinä on alkuperäinen, vaikka sisäpuolen lasituslistoja on vaihdettu.

Mäntytien katujulkisivu on hyvin säilynyt ja pohjoispään vuoden 1975 laajennus on tehty alkuperäisen osan julkisivuperiaatteita noudatellen. Liikuntasali ja rakennuksen nurkalla oleva muuntamo muodostavat katujulkisivun alaosaan umpivöhykkeen.

Pihajulkisivussa on tehty paljon muutoksia, mm. vanhimman osan puuikkunat on vaihdettu ja ylimmän kerroksen parvekerivistö on suurelta osalta otettu pois käytöstä. 1990-luvun lopulla valmistunut liikuntasalilaajennus ja pihakansi on betonielementtirakenteinen ja siihen liittyy teräslasirakenteisia sisäänkäyntejä ja yläikkunoita. Julkisivut ovat maalattua tai maalaamatonta betonielementtipintaa.

Alkuperäisen julkisivun materiaalit ovat laadukkaita ja aikanaan moderneja, ne yhdistävät koulun osaksi Meilahden julkisten rakennusten kokonaisuutta. Mäntytien julkisivut ovat melko hyvin säilyneet.

SISÄTILOJEN NYKYTILA

Sisätiloissa on tehty hyvin paljon muutoksia. Säilyneisyyden kannalta vanhimman osan porrashuoneet ovat merkittävimmät, ne ovat säilyneet lähes alkuperäisessä asussa. Mäntytien puoleinen, suuren teräslasiseinän takana oleva porrashuone, yltäsanteen alttareineen on koulun arkkitehtuurin kannalta merkittävin sisätila. Ylimmän kerroksen kappeli on olemassa muistumana katolisten sisarten perustamasta koulusta.

Muuten tiloissa on sekava kokoelma eri aikakausien tilaratkaisuja, materiaaleja ja rakennusosia. Yleisilmeeltään tilat ja materiaalit ovat paikoin erittäin kuluneet, loppuun käytetyt. 1990-luvun laajennusosan tilat ovat pääosin pihakannen alla, ne ovat syvärunkoisia ja niissä on alimmissa kerroksissa vain yläikkunoita tai ikkunaluukkuja.

8 Lähteet

Selvityksessä käytetyt lähteet

PAINETUT LÄHTEET:

Heimonen, Arja et al. 2016. The English School 1945-2016. The English School Senior Association. ISBN 978-952-93-7310-9.

Makkonen, Leena. 2004. Opintielä, Helsingiläisiä koulurakennuksia 1880-1980. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2004:12. ISBN 955-473-348-x.

Neuvonen, Petri; Mäkiö, Erkki; Malila, Maarit. 2002. Kerrostalot 1880–1940. Helsinki: Rakennustieto.

Nikula, Riitta. 1994. Sankaruus ja arki : Suomen 50-luvun miljö: Suomen rakennustaitteen museo.

Nurmi, Esko. 2010. Alussa oli hellahuone, Asuntoreformiyhdistys 100 vuotta, 1910-2010. Asuntoreformiyhdistys ry.

Sarajas-Korte, Salme, päätoimittaja. 1989. Ars, Suomen taide 4. Keuruu: Kustannusyhdistö Otava.

Sarajas-Korte, Salme, päätoimittaja. 1990. Ars, Suomen taide 5. Keuruu: Kustannusyhdistö Otava.

Standertskjöld, Elina. 2006. Arkkitehtuurimme vuosikymmenet 1900-1920. Rakennustieto.

ASEMAKAAVAT:

Asemakaava nro 1924. Hyväksytty 26.7.1939.

Asemakaava nro 2806. Hyväksytty 11.4.1949.

Asemakaava nro 9318 ja asemakaavan selostus. Hyväksytty 26.1.1988.

Asemakaava nro 9820 ja asemakaavan selostus. Hyväksytty 26.9.1991.

Asemakaava nro 11457 ja asemakaavan selostus. Hyväksytty 2.6.2006. Meilahden yläasteen koulu.

Reijolan aluesuunnitelma 2011-2020, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2011:5.

RAKENNUSHISTORIASELVITYKSET JA OPINNÄYTTEET:

Arkkitehtitoimisto Schulman Oy: Haapaniemenkatu 4 virastotalo, rakennushistoriaselvitys 2013.

ARTIKKELIT:

Helsingin sanomat 18.8.1992, Juurus Kati: Katoliset sisaret väistyvät Helsingin englantilaisesta koulusta.

LINKIT:

Helsingin kaupungin alueellinen laajeneminen. Wikipedia. https://fi.wikipedia.org/wiki/Helsingin_alueellinen_laajeneminen

Helsingin kaupungin sähköinen karttapalvelu. <https://kartta.hel.fi>.

Arkkitehtuurimuseon arkkitehtiesittelyt, Briger Brunila. <https://www.mfa.fi/kokoelmat/arkkitehdit/birger-brunila/>

Hannikainen, Matti O. 2019. Unohdettu alueliitoshanke 1970-72 - mihin Helsingin toinen suuri laajenemisyritys kariutui? Kvartti 3/2019. <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/unohdettu-alue-liitoshanke-1970-72-mihin-helsingin-toinen-suuri-laajenemisyritys-kariutui>

Museovirasto, Koulurakennus.fi, 1950-luvun koulut. http://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu:Jetsonen,Sirkkaliisa:Kyläkouluista_lähiökouluihin_1945-1960

<http://www.koulurakennus.fi/1950-luvun-koulu>

Selvityksessä käytetyt lyhenteet

EKA	Englantilaisen koulun arkisto
JKMM	JKMM Arkkitehdit Oy
HKA	Helsingin kaupunginarkisto
HKM	Helsingin kaupunginmuseo
HRVA	Helsingin kaupungin rakennusvalvonnan arkisto
KA	Kansallisarkisto
MVA	Museoviraston arkisto

